

ULKOSUOMALAISPARLAMENTTI
UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTET – FINNISH EXPATRIATE PARLIAMENT

**RESOLUTIONER ANTAGNA VID
UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS
SJÄTTE ORDINARIE SESSION
24.–25.5.2010**

INLEDNING

Utlandsfinländarparlamentet som inrättades i augusti 1997 är utlandsfinländarnas gemensamma intressebevaknings- och samarbetsforum. Parlamentet är en öppen och demokratisk kanal, genom vilken utlandsfinländarnas gemensamma beslut förmedlas till statsmakten och medborgarorganisationer i Finland. Till utlandsfinländarparlamentets uppgifter hör även att vara en påverkningsskanal så att utlandsfinländarnas synpunkter beaktas i den offentliga förvaltningens beslutfattande.

Utlandsfinländarparlamentet samlades till sin sjätte ordinarie session på Helsingfors universitet 24. - 25.5.2010. Under sina tretton verksamhetsår har utlandsfinländarparlamentet medverkat till ett nära och fungerande samarbete mellan de utlandsfinländska sammanslutningarna. Utlandsfinländarparlamentet har gjort det möjligt för över tusen utlandsfinländska sammanslutningar på olika håll i världen att få sin röst hörd och på ett konkret sätt påverka frågor som är viktiga för utlandsfinländare. Parlamentet har avsevärt bidragit till att förkorta avståndet mellan utlandsfinländarna och Finland. På hösten 2010 hade parlamentets stadgar ratificerats av 499 utlandsfinländska sammanslutningar i 37 länder. Vid parlamentets sex ordinarie sessioner har inalles 404 resolutioner antagits.

De utlandsfinländska sammanslutningarna lämnade 80 motioner till den sjätte ordinarie sessionen. Sedan sekretariatet sammanslagit motioner som tog upp samma frågor återstod 66 motioner och ekonomiutskottets motion. Motionerna bereddes utom i de åtta permanenta utskotten också i ett extra utskott, som behandlade motioner om politiska och officiella frågor.

Utgående från de inlämnade motionerna utarbetade parlamentets delegater resolutionsförslag i utskotten. Förslagen behandlades slutligen vid parlamentets plenum, där alla delegater hade rätt att genom omröstning besluta om resolutionerna skulle godkännas eller förkastas. Utlandsfinländarparlamentets resolutioner innehåller uppdrag till parlamentets presidium och sekretariat, uppmaningar till de utlandsfinländska sammanslutningar samt vädjanden till statsförvaltningen i Finland och andra som arbetar för utlandsfinländarnas bästa. Presidiet skall tillsammans med sekretariatet verkställa den intressebevakning som resolutionerna förutsätter i samarbete med statsmakten och andra samarbetsparter.

Denna publikation innehåller de 67 resolutioner som behandlades vid parlamentets session samt bakgrundsinformation som utarbetats av Finland-Samfundets personal.

RESOLUTIONER ANTAGNA VID UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS SJÄTTE ORDINARIE SESSION

I	Resolutioner om medborgarskapsfrågor.....	5
II	Resolutioner om kulturfrågor.....	10
III	Resolutioner om ungdomsfrågor.....	13
IV	Resolutioner om studie- och utbildningsfrågor.....	17
V	Resolutioner om politiska och officiella frågor.....	22
VI	Resolutioner om seniorfrågor.....	28
VII	Resolutioner om sociala frågor.....	33
VIII	Resolutioner om utlandsfinländarparlamentets stadgar och ekonomi.....	37
IX	Resolutioner om informationsfrågor.....	41

I RESOLUTIONER OM MEDBORGARSKAPSFRÅGOR

1. Priset på medborgarskapsanmälan och specialgruppers rättigheter att få tillbaka sitt finländska medborgarskap

Inrikesministeriet har förberett ändringar i medborgarskapslagen av år 2003, och regeringens proposition om detta var på remissrunda under hösten 2009. Remissrundan avslutades den 26.11.2009. Avsikten var att lämna in lagpropositionen till riksdagen inför sommaren 2010.

Lagpropositionen omfattar ett standardmässigt anmälningsförfarande för att även sådana utomlands bosatta personer som tidigare varit finländska medborgare skulle kunna få tillbaka sitt finländska medborgarskap. Avkomlingarna till tidigare finländska medborgare kommer dock inte att få likadana rättigheter enligt denna lagproposition.

Priset på medborgarskapsanmälan grundar sig på inrikesministeriets förordning 1354/2009. I förordningen om avgiftsbelagda prestationer fastställs det att den avgift som uppbärs för medborgarskapsanmälan är en fast behandlingsavgift som är lägre än prestationens självkostnadsvärde. Enligt den aktuella förordningen om avgiftsbelagda prestationer uppgår avgiften till 240 €. Avgift uppbärs inte för barn som finns med i en vårdnadshavares ansökan eller anmälan. Avgift uppbärs inte heller av en sökande som visar att han som tillkallad eller förordnad till tjänstgöring eller som frivillig i den finska armén har deltagit i Finlands krig åren 1939-1945 och av en sökande som kan påvisa att han eller hon på grund av andra världskriget varit krigsbarn i Sverige, Danmark eller Norge.

Förordningen om avgiftsbelagda prestationer gäller 1.1.2010–31.12.2010. Avgiften för medborgarskapsanmälan har legat på samma nivå sedan år 2005. Innan den nya medborgarskapslagen trädde i kraft år 2003 uppgick avgiften för medborgarskapsanmälan till 100 €. Under åren 2003–2004 var avgiften för medborgarskapsanmälan 300 €.

I den aktuella lagpropositionen har möjligheten att återfå finländskt medborgarskap begränsats enbart till tidigare finländska medborgare. Det är betydligt lättare att utreda och undersöka dokumenten för dessa personer än för avkomlingarna till tidigare finländska medborgare. Dessutom bör man notera att utomlands bosatta personer som tidigare varit finländska medborgare ska lämna sin medborgarskapsanmälan till den lokala finländska beskickningen, där man gör en del av arbetet avgiftsfritt i samband med att anmälingen mottas och de eventuella lokala intygen kontrolleras. Detta innebär att då det gäller en medborgarskapsanmälan för en tidigare finländsk medborgare motsvarar expeditionsavgiften på 240 € inte den mängd arbete

som utförs av Migrationsverket. Dessutom anser tidigare finländska medborgare att det är fel att de måste betala en så stor avgift för att återfå det finländska medborgarskapet som de fick på grundval av att de föddes i landet och som de en gång i tiden förlorade. Skälet till att de anser det vara fel är att det handlar om att återge dem en förlorad subjektiv rättighet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att man i den finländska lagen om medborgarskap bör fastställa på permanent basis att tidigare finländska medborgare ska ha möjlighet att återfå sitt medborgarskap. Denna rättighet bör även gälla barnen till tidigare finländska medborgare.

Avgiften för medborgarskapsanmälan ska sänkas så att den motsvarar priset på handläggningsarbetet i praktiken. För krigsveteraner, krigsbarn och personer som adopterats till utlandet då de var barn bör det vara kostnadsfritt att återfå sitt finländska medborgarskap.

2. Utlandsfinländarna bör få en egen valkrets

I samband med den konstituerande sessionen för Utlandsfinländarparlamentet år 1997 utarbetades nedanstående resolution om en valkrets för utlandsfinländarna: "Utlandsfinländarparlamentet uppmanar Finlands regering att göra en utredning av möjligheterna att grunda en valkrets för utlandsfinländarna." Efter den konstituerande sessionen tog man upp denna fråga i arbetsministeriets sektion för utlandsfinländare, dvs. en sektion som är underställd delegationen för etniska relationer (den tidigare delegationen för flykting- och migrationsfrågor), samt även på andra håll. Det verkade inte finnas något intresse för att konkretisera denna tanke. Frågan diskuterades också under den första ordinarie sessionen år 1998. I detta skede utfärdades en resolution (24/1998), där man inte strävade efter att främja tanken om en egen valkrets, utan koncentrerade sig på kravet att främja arbetet med att informera utlandsfinländarna om kandidaterna inför valet. Vid varje session som anordnats i utlandsfinländarparlamentet sedan dess har en motion med liknande innehåll inlämnats. Detta har resulterat i liknande resolutioner.

Enligt dem som inlämnat motionerna kunde man öka utlandsfinländarnas röstningsaktivitet om utlandsfinländarna skulle koncentreras till en valkrets. Denna

valkrets kunde antingen bestå uteslutande av utlandsfinländare eller så kunde man koncentrera alla utlandsfinländare till en befintlig valkrets, till exempel Helsingfors valkrets. I denna valkrets ingår redan nu sådana utlandsfinländare som inte har någon hemkommun i Finland. Tanken är också att om alla utlandsfinländare ingår i samma valkrets, skulle det politiska intresset för frågor som gäller utlandsfinländare vara större bland kandidaterna än för närvarande, då utlandsfinländarna är utspridda på olika valkretsar runt omkring i landet.

Enligt 18 § i vallagen röstar utlandsfinländska väljare i den valkrets där deras hemkommun finns enligt befolkningsregistret. Om den röstberättigade inte har någon hemkommun i Finland på den 51. dagen före valdagen, antecknas istället för hemkommun folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun. Om denna kommun inte hör till finländskt territorium, antecknas istället Helsingfors stad som valkrets.

Röstningsprocenten för utlandsfinländare har varit mycket låg, cirka 8-12 %. I riksdagsvalen år 2007 var antalet röstberättigade utlandsfinländare 208 887, och det var endast 8,6 % av dessa som röstade. Detta har bidragit till att utlandsfinländarnas förslag om en valkrets inte har fått något stöd från beslutsfattarna och att det inte har funnits någon politisk vilja att inrätta en sådan valkrets. Den genomsnittliga röstningsprocenten vid riksdagsvalen år 2007 var 67,9 %.

Varje röstberättigad som inte är omyndig är valbar enligt grundlagen, dvs. kan ställas upp som kandidat i ett val. Enbart finländska medborgare skulle alltså kunna nomineras som kandidater i utlandsfinländarnas egen valkrets, oavsett om de bor i Finland eller utanför Finlands gränser. År 2004 fanns det cirka 254 900 finländska medborgare som bodde utomlands. Ungefär hälften av dessa bodde i Sverige. Det är motiverat att hävda att utlandsfinländarnas egen valkrets i allra högsta grad skulle vara en valkrets för finländare som bor i Sverige.

Vidare bör det noteras att man måste ta ställning till vilken eller vilka valkretsar som skulle avstå från ett antal ledamöter, eftersom det sammanlagda antalet riksdagsledamöter knappast kommer att ökas. Det är mycket osannolikt att valkretsarna vore redo att avstå från något av sina riksdagsmandat till förmån för utlandsfinländarnas valkrets.

Det andra förslaget i motionen är att alla utlandsfinländare ska överföras till en av de befintliga valkretsarna. Helsingfors valkrets har föreslagits, eftersom frågor som gäller utlandsfinländarnas pensioner, beskattning och värnplikt hanteras centraliserat i de kontor som ligger i Helsingfors. Helsingfors har också fått en mer framträdande ställning som en viktig skådeplats för den nationella politiken. Dessutom upplever utlandsfinländarna att det är lättare att följa med vad som händer i Helsingfors från utlandet.

Vid förra riksdagsvalet år 2007 tillhörde redan 19 % av de röstberättigade utlandsfinländarna Helsingfors valkrets. Om alla utlandsfinländare överförs till en valkrets, dvs. Helsingfors valkrets i enlighet med vad som föreslagits, skulle antalet väljare som för närvarande uppgår till 481 000 i denna valkrets utökas med

ytterligare cirka 162 000 nya väljare. Denna betydande ökning i en befintlig valkrets skulle betyda att Helsingfors valkrets stärks betydligt. Detta är antagligen inte politiskt möjligt.

Justitieministeriets ståndpunkt är negativ gällande en valkrets för utlandsfinländare. På justitieministeriet anser man att det inte finns motiverade skäl till att ändra stadgandena i 25 § i grundlagen gällande fördelningen av valkretsar för utlandsfinländarnas del.

Vidare bör det noteras att utlandsfinländarna har möjlighet att försöka påverka frågor som rör utlandsfinländare genom utlandsfinländarparlamentet, som får ekonomiskt stöd av den finländska staten. Om utlandsfinländarna får en egen valkrets, har UFP eventuellt sämre möjligheter att påverka läget. Utlandsfinländarparlamentet är inte partibundet och utgör ett språkrör för alla utlandsfinländare i Finland samt arbetar långfristigt för att påverka hanteringen av frågor som gäller utlandsfinländare i Finland. Dessutom är UFP inte beroende av partipolitiska realiteter eller mandatperioder.

Valsystemet i Finland genomgår för närvarande en reform där man utgår från den nuvarande fördelningen av valkretsar. Den 5.3.2010 lämnades en proposition (HE 7/2010) av regeringen till riksdagen om att ändra valsystemet i vallagen på så sätt att valkretsarna skulle bilda ett valområde som omfattar hela landet inför rösträkningen och fastställandet av valutfallet. Antalet röster till varje parti från alla valkretsar skulle räknas samman, och antalet riksdagsmandat skulle fastställas på grundval av det totala antalet röster som har avgivits i hela landet till det parti som har nominerat kandidaterna. Antalet riksdagsmandat i varje valkrets för de partier som har nominerat kandidater skulle proportionerligt sett motsvara antalet röster som avgivits till de berörda partierna i den ifrågavarande valkretsen.

Denna reform skulle inte märkbart påverka utlandsfinländarnas röstningsaktivitet. Emellertid skulle man kunna hävda att om utlandsfinländarna upplever att kandidaterna och sakfrågorna i deras egen valkrets känns främmande, kunde man i samband med denna reform säkerställa att de röster som avgivits utomlands är till förmån för det nationella partiet och att denna röst också påverkar det nationella valresultatet. Enligt planerna ska reformen av valkretsarna träda i kraft inför riksdagsvalen år 2015. Även denna pågående reform minskar på den politiska viljan att än en gång börja ändra på fördelningen av valkretsar.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet beslutade att förkasta motionerna om att koncentrera utlandsfinländarna till en valkrets.

3. Att tillåta brevröstning åt utlandsfinländare

Ett av utlandsfinländarparlamentets viktigaste och mest långsiktiga mål har varit att tillåta brevröstning åt

utlandsfinländare (Resolutionerna 31/2000, 68/2002, 64/2005 och 50/2007). Inom ramen för regeringens utlandsfinländarpolitiska program strävar man efter att överlag öka utlandsfinländarnas röstningsaktivitet. Enligt Utlandsfinländarparlamentet är en viktig del av denna strävan att brevröstning tillåts för utlandsfinländare.

Ute i världen finns det många exempel på att brevröstning är ett fungerande alternativ för medborgare som inte bor i sitt hemland. Största delen av länderna i Europa och utanför Europa, bl.a. Australien, Kanada, Förenta staterna och Nya Zeeland, har möjliggjort brevröstning. Bland medlemsländerna i EU är det endast Finland, Danmark och Frankrike som inte ger möjlighet till brevröstning åt sina medborgare om dessa inte bor i sitt hemland.

År 2008 gjorde justitieministeriet en studie där det framlades ett förslag om att tillåta brevröstning i Finland enligt den mall för brevröstning som finns i Sverige. På grundval av denna studie sändes en begäran om utlåtande till centrala parter i början av år 2010. Till denna begäran om utlåtande bifogades förutom studien av justitieministeriet från år 2008 även utlandsfinländarparlamentets positiva utlåtande om ärendet. Vid ministeriet bereds på grundval av utlåtandena en proposition om att ändra vallagen. Denna ändring skulle göra det möjligt att tillåta brevröstning för utlandsfinländare.

Avsikten var att lagpropositionen skulle bli klar på våren 2010. Då skulle den överlämnas till riksdagen. För att lagen skulle hinna träda i kraft så att utlandsfinländarna skulle ha möjlighet att brevrösta inför riksdagsvalen år 2011, borde den nya vallagen gällande brevröstning tillämpas från och med den 1.7.2010. Detta innebär i sin tur att lagen borde behandlas i riksdagen under våren i år.

Utgångspunkten för utlandsfinländarparlamentets förslag och justitieministeriets studie är den mall för brevröstning som tillämpas i Sverige. För utlandsfinländska väljare skulle detta innebära att anmälan om rösträtt skulle innehålla information om de olika möjligheterna att rösta, dvs. om att rösta vid en beskickning eller att rösta brevledes. Väljaren skulle då bestämma eller avhämta sitt paket gällande brevröstning från den närmaste finländska beskickningen utomlands. Röstningen skulle gå till på så sätt att väljaren egenhändigt på röstsedeln skulle anteckna numret på den kandidat som han eller hon vill ge sin röst åt och lägga den ifyllda röstsedeln i ett förslutet valkuvert, samtidigt som han eller hon ser till att valhemligheten säkerställs. Genom att underteckna följebrevet skulle väljaren intyga att han eller hon själv har fyllt i röstsedeln och lagt den i ett förslutet valkuvert, samtidigt som han eller hon har sett till att valhemligheten säkerställs. Därefter skulle två vittnen genom att underteckna vittnesutsagor intyga att detta har skett. Sedan vore brevet med rösten klart att skickas till centralvalnämnden i väljarens egen kommun. Väljaren skulle ha ansvaret för att brevet med försändelsen når fram i tid.

Utlandsfinländarparlamentet har upprepade gånger motiverat tillåtande av brevröstning med följande argument:

Röstningsprocenten för utlandsfinländare är mycket låg, cirka 8-12 %. En stor del av de utomlands bosatta röstberättigade låter bli att utöva sin rösträtt, eftersom det uppstår praktiska problem och kostnader om platsen för förhandsröstning ligger långt borta. Om denna grundläggande medborgerliga rättighet vägs mot de praktiska problemen, som t.ex. säkerställandet av valhemligheten eller det lagstadgade kravet om att en valmyndighet ska vara närvarande, tror man på utlandsfinländarparlamentet att rätten och möjligheten att delta väger tyngre.

Dessutom bör man notera att eventuella otillbörligheter inte kan påverka slutresultatet i valet på ett avgörande sätt.

Brevröstning tillämpas i verkligt många länder. Det är en tillförlitlig och praktisk metod för att sammanlänka medborgare som inte bor i sitt eget hemland med den politiska processen där. Om man tillåter brevröstning, skulle utlandsfinländarnas politiska aktivitet och intresse för det politiska livet i Finland öka. I framtiden kommer allt fler finländare att bo utomlands en kortare eller längre tid av sitt liv, och därefter komma tillbaka till Finland. Även därför borde man ge finländska väljare ökade möjligheter att utöva inflytande på samhället och samtidigt säkerställa att Finland inte ter sig främmande för dem på grund av att de bor utomlands.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att vallagen skyndsamt ska ändras så att det blir tillåtet för utlandsfinländare att rösta brevledes i nationella val.

4. Giltighetstiden för de finländska biometriska passen bör förlängas

På sommaren 2008 övergick man till att använda biometriska pass i Finland. Skälet var framför allt säkerheten. Ett pass som innehåller biometriska kännetecken är säkrare än tidigare som resedokument. Att ta i bruk biometriska pass är ett gemensamt projekt i EU-länderna. Syftet med detta projekt är att göra det ännu svårare än tidigare att förfalska eller missbruka pass. I Finland försökte man dessutom att bevara visumfriheten vid resor till Förenta staterna, eftersom det biometriska passet är ett villkor för visumfriheten.

Inuti informationssidan i passet finns ett mikrochips. På detta mikrochips har man sparat samma information som syns på informationssidan, dvs. ett fotografi av ansiktet, personuppgifterna och uppgifterna om passet. Dessutom finns det fingeravtryck på detta mikrochips. Fingeravtrycken syns inte på informationssidan i passet. Uppgifterna har skyddats mot missbruk. De biometriska kännetecknen i passen infördes i två faser i Finland. I den första fasen tog man i bruk ett fotografi av ansiktet den 21.8.2006. Detta fotografi sparades i digital form på mikrochipset i passet. I den andra

fasen som inleddes den 29.6.2009 sparades fingeravtrycken i passet. Man kan resa normalt med de traditionella passen ända tills de upphör att gälla. Ett pass med mikrochips är i normala fall giltigt i fem år.

Priset på ett vanligt pass som är försett med biometrisk kännetecken har varit 48 euro sedan den 29.6.2009. Detta är priset om man ansöker om passet i Finland på vilken polisstation som helst. Även personer som permanent bor utomlands kan ansöka om ett pass på en polisstation i Finland. Om man skaffar sitt pass via en utlandsbeskickning, är priset för passet 100 euro. Före passreformen var ett normalt pass giltigt i högst tio år. Om det dessutom krävs i det land som man reser till att passet under resans gång ska vara giltigt minst sex månader efter det datum då resan inleddes, är den verkliga giltighetstiden för ett finländskt pass i många länder på sin höjd endast 4½ år.

I och med reformen där de biometriska passen infördes har det blivit betydligt svårare för utlandsfinländare att ansöka om pass utomlands. Passansökan måste lämnas in personligen till närmaste finländska ambassad eller generalkonsulat. Detta gäller även för minderåriga barn. Man kan inte lämna in passansökningar till honorärkonsulat. Detta innebär ofta resor och stora extrakostnader. Redan nu är priset på ett pass som skaffas utomlands betydligt högre än priset på ett pass som skaffats i Finland.

Ett sätt att göra arbetet med att förnya passet lättare för utlandsfinländare vore att bevilja pass som gäller i tio år. Polisavdelningen vid inrikesministeriet ansvarar för att tillverka och reglera biometriska pass. Enligt ett yttrande av polisavdelningen garanterar tillverkaren av mikrochipsen att chipsen fungerar i fem års tid. Enligt experterna torde den maximala livslängden för ett chips absolut inte vara längre än sju år för närvarande. Emellertid följer man upp ärendet hela tiden och tar det i övervägande så fort tekniken för chipsen utvecklas så att tillverkarna kan garantera en längre livslängd.

I många länder där man tillämpar biometrisk teknik utfärdas passen dock fortfarande för tio år. Några exempel på sådana länder är bl.a. Förenta staterna, Kanada, Frankrike, Tyskland, Ungern, Irland, Italien, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Spanien, Danmark, Australien och Norge.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att polisavdelningen vid inrikesministeriet vidtar åtgärder för att se till att de finländska pass som utfärdas i framtiden har en giltighetstid på tio år istället för fem år.

5. Bärbar utrustning för utfärdande av pass underlättar ansökningsförfarandet för finländska pass

I Finland övergick man till att använda biometriska pass i juni 2008. Eftersom den nya utrustningen för

att utfärdade pass är mycket dyr, meddelade utrikesministeriet att man måste skära ner på antalet ställen där pass utfärdas utomlands. En sådan apparat kostar cirka 55 000 €. Därtill kommer dessutom de årliga användningskostnaderna (minst 10 000 €/apparat) för att upprätthålla de i huvudsak skyddade dataförbindelserna. Det är finansministeriet som beviljar anslagen för den passutrustning som utrikesministeriet anskaffar. Konsekvensen av detta är att endast ambassaderna och generalkonsulaten för närvarande har sådan permanent utrustning som behövs för att bevilja pass.

Inrikesministeriet har meddelat att man kommer att utveckla den interna hanteringen av tillstånd och att man i samband med reformen av förvaltningsstrukturen undersöker möjligheten att inskaffa flyttbara data-miljöer för identifiering och registrering i syfte att garantera servicen. I Södra Savolax polisdistrikt i Finland inleddes i november 2009 ett experiment där man kör runt med en bil och utfärdar tillstånd. Inom ramen för detta experiment kan man ta emot olika ansökningar och bevilja olika tillstånd utanför polisstationen. Efter detta experiment som leddes av inrikesministeriet och polisförvaltningen meddelade utrikesministeriet att man på ministeriet är intresserad av att tillämpa denna teknik även utomlands. På grundval av experimentet med tillståndsportföljer för poliser planerar man att utveckla en version som vore lämplig för utrikesförvaltningen, så att man kan motta passansökningar även utanför ambassaderna, t.ex. vid stora evenemang för finländare.

Utrikesministeriet har redan tagit en sådan apparat i provdrift i Kanada. Avsikten var att lansera apparaten för ordinarie bruk redan vid de olympiska spelen i Vancouver i början av år 2010, men på grund av tekniska problem förverkligades planerna inte. Portföljen finns emellertid fortfarande i Kanada och är fortfarande i provdrift. Vid ministeriet har man kommit överens om att inte göra något förhastat efter de erfarenheter man samlat hittills. Avsikten är dock att fortsätta med provdriften även på annat håll, åtminstone i Spanien, redan inom de närmaste månaderna.

Man har också diskuterat ytterligare spridning, men detta projekt medför inte bara tekniska problem, utan handlar även om pengar, eftersom det har varit förvånansvärt dyrt att använda utrustningen. För närvarande verkar det som om representationernas budget och personalresurser blir avgörande för om det finns förutsättningar för att utnyttja denna utrustning på bredare plan.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att utrikesministeriet fortsätter med arbetet och utvidgar bruket av bärbar utrustning för utfärdande av pass utomlands.

Dessutom föreslår utlandsfinländarparlamentet att finansministeriet beviljar ytterligare anslag till detta projekt, så att det inte ska uppstå orimliga kostnader eller andra svårigheter för utlandsfinländare som ansöker om ett pass.

6. De förfaranden som tillämpas av de finländska myndigheterna vid ansökningar om pass bör förenklas

Efter passreformen har det blivit svårare och dyrare för utlandsfinländare att ansöka om ett pass. Eftersom man utomlands måste lämna in sin passansökan personligen antingen till en finländsk ambassad eller ett finländskt generalkonsulat, har många personers resa för att ansöka om ett pass blivit orimligt lång. Honorärkonsulaten kan inte längre motta passansökningar. När passet är klart kan sökanden avhämta passet personligen från ambassaden, generalkonsulatet eller honorärkonsulatet, eller begära att passet skickas per post, eller ge en fullmakt åt den person som han eller hon själv väljer ut, så att denna person kan avhämta passet å sökandens vägnar.

I Finland kan passansökan även lämnas till polisen. Orten där man ansöker om pass behöver inte vara den nuvarande boningsorten eller den ort där sökanden senast har bott före flytten utomlands. Priset för passet är betydligt billigare i Finland än utomlands. I Finland kostar det 48 €, medan det kostar 100 € att ansöka om passet utomlands.

Om man lämnar in sin passansökan på en polisstation i Finland och vill att det leveras till en ambassad, ska man särskilt nämna detta åt polisen på den plats där man lämnar in sin ansökan. Passet kan levereras till en ambassad genom utrikesministeriets kurirtjänst. Kostnaderna för kurirförsändelsen debiteras separat av kunden.

Som motvikt till att servicenätverket försämrats märkbart föreslår de som lämnat in denna motion att man borde öka flexibiliteten vid de befintliga serviceställena och -arrangemangen. Ett sätt vore att utöka öppettiderna för kunder på konsulatet. För närvarande är öppettiderna för de finländska ambassaderna och generalkonsulatet koncentrerade till förmiddagen. I vissa fall finns det jourtjänstgöring även på eftermiddagarna, antingen varje dag eller några dagar i veckan. Vissa ambassader meddelar även på sina webbplatser att det finns en möjlighet att separat avtala om att hantera passärenden utanför de fastställda tiderna för kundservice. Dessa förlängda öppettider och möjligheten att avtala en tid separat, i synnerhet på eftermiddagarna, är viktiga för långväga resenärer då de planerar sina långa, dyra och krångliga resor.

I motionen föreslås även att man i syfte att förbättra servicen dessutom borde se till att en finländsk medborgare åtminstone på EU-nivå kunde få ansöka om ett identitetsbevis eller pass av myndigheterna i det land där han eller hon bor. Finländska resedokument och identitetskort utfärdas på grundval av de uppgifter som finns i befolkningsregistret. Personuppgifterna skrivs ut direkt på blanketten för passansökan och därefter skickas blanketten till passtillverkaren. Det är inte tillrådligt att ge utländska myndigheter direkt tillträde till det finländska systemet för personuppgifter, vilket skulle krävas inom ramen för det föreslagna samarbetet. Därför är ett dylikt samarbete inte möjligt inom den närmaste framtiden. Det europeiska samarbetet gällande

beviljande av resedokument begränsas för närvarande till tillfälliga resedokument (European Emergency Travel Document). Detta innebär att ett annat EU-land kan utfärda ett resedokument åt en medborgare i Europeiska unionen för en resa (oftast hemresan).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

6a. Utlandsfinländarparlamentet föreslår att utrikesministeriet utvidgar de konsulära tjänsterna så att kundserviceställena ska vara öppna även på eftermiddagarna och vid behov enligt överenskommelse.

6b. Utlandsfinländarparlamentet föreslår att samarbetet mellan myndigheterna utökas mellan EU-länderna i fråga om ansökningar om identitetskort och pass.

7. Att ansöka om identitetsbevis utomlands

Det är polisen som utfärdar de finländska identitetskorten. Om man vill ha ett identitetskort, ska man lämna in en skriftlig ansökan till lokalpolisen. Ansökan om identitetskort kan lämnas in till vilket som helst av polisens serviceställen där tillstånd utfärdas. Ansökan om identitetskort ska lämnas in personligen och kortet betalas i samband med att man lämnar in sin ansökan. Om man ansöker om ett identitetskort för ett barn, ska barnet vara på plats då ansökan inlämnas.

Leveranstiden för ett identitetskort är cirka två veckor. Identitetskortet ska helst avhämtas personligen på polisstationen. Identitetskortet kan även avhämtas av ett ombud med fullmakt, eller så kan identitetskortet på begäran tillsändas sökanden per post. Identitetskortet för vuxna och för minderåriga gäller i fem år. Ett tillfälligt identitetskort gäller i högst fyra månader. Priset på identitetskortet för vuxna är 48 € och för minderåriga 28 €. Identitetskortet kan beviljas åt finländska medborgare samt i enlighet med lagen om hemkommun åt sådana utlänningar som har sin stadigvarande boningsort i Finland och som har antecknats i befolkningsdatasystemet. På Befolkningsregistercentralen skapas en elektronisk identitet åt varje medborgare och där utfärdas även en personbeteckning åt var och en.

Istället för pass kan finländska medborgare använda identitetskortet som resedokument när de reser till följande länder: Nederländerna, Belgien, Bulgarien, Spanien, Irland, Island, Storbritannien, Italien, Österrike, Grekland, Cypern, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, Malta, Norge, Portugal, Polen, Frankrike, Rumänien, Sverige, Tyskland, San Marino, Slovakien, Slovenien, Schweiz, Danmark, Tjeckien, Ungern och Estland. I förfarandet för ansökan om identitetskort är det fråga om samma teknik som vid ansökningar om pass. Eftersom identitetskortet är ett gängse resedokument i många länder i Europa, finns det inget skäl att ge kortet någon annan status än passet.

Dessutom kan man koppla andra funktioner till identitetskortet så att det också kan användas för andra ändamål än som resedokument. Kortet kan även kombineras med uppgifterna om sjukförsäkring, och då kan det användas istället för ett FPA-kort exempelvis om man utträttat ärenden på apoteket. Detta är möjligt endast för sådana personer som omfattas av den allmänna sjukförsäkringen i Finland. Dessutom fungerar kortet som identifiering när man använder elektroniska tjänster. Med hjälp av kortet kan man skriva en elektronisk signatur samt kryptera de dokument och meddelanden som ska sändas. En förteckning över elektroniska tjänster finns på Internet på hemsidan för Etu-klubi (www.etu-klubi.fi/). På elektronisk väg kan man t.ex. göra en flyttanmälan, kontrollera de intjänade pensionerna och arbetshistoriken, ansöka om förmåner från FPA, fylla i blanketter med ansökningar om

olika tillstånd från polisen, kontakta arbetsförvaltningen, kontrollera uppgifterna i befolkningsregistersystemet och beställa ett skattekort.

Vid de finländska utlandsbeskickningarna behandlas för närvarande inte ansökningar om identitetskort. För att identitetskortet i framtiden ska kunna beviljas även utomlands, borde lagen om identitetskort ändras. Det är inrikesministeriet som är den ansvariga myndigheten för utfärdande av identitetskort.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet beslutade att inte ta ställning till motionen.

II RESOLUTIONER OM KULTURFRÅGOR

8. Utlandsfinländska konstnärer måste få statsbidrag

Centralkommissionen för konst är ett expertorgan underställt undervisnings- och kulturministeriet. Den består av ordförandena i nio statliga konstkommissioner (statens arkitekturkommission, statens bildkonstkommission, statens danskonstkommission, statens filmkonstkommission, statens formgivningskommission, statens fotokonstkommission, statens litteraturkommission, statens scenkonstkommission och statens tonkonstkommission) och sex andra medlemmar som förordnas av statsrådet. Också medlemmarna i konstkommissionerna utses av statsrådet. Centralkommissionen för konst sammanträder en gång i månaden och medlemskapet är ett förtroendeuppdrag. Centralkommissionen är ett samorgan för de nio konstkommissionerna.

Centralkommissionen ska bland annat dela ut stipendier och bidrag, lägga fram förslag till stöd för kulturevenemang, arbeta för att göra finländsk konst känd i utlandet och främja internationell samverkan inom konsten.

Det finns tretton regionala konstkommissioner i Finland och var och en av dem har högst elva medlemmar. Undervisnings- och kulturministeriet förordnar medlemmarna efter att ha hört organisationer och institutioner för konst. De regionala konstkommissionerna ska främja konstutövning och anknytande information och publikationsverksamhet och stödja internationell verksamhet.

De regionala konstkommissionerna har anslag för att dela ut konstnärstipendier och projektstipendier samt statsunderstöd till organisationer. Dessutom genomför de projekt själva eller tillsammans med andra aktörer. Utlandsfinländska konstnärer kan få bidrag om projekten gagnar Finland.

Enskilda personer och arbetsgrupper kan söka stipendier för följande år i september och sammanslutningar i oktober. Läs mer på www.taiteenkeskustoimikunta.fi. Enligt en företrädare för kommissionen har konstkommissionerna inga företrädare för utlandsfinländarna eftersom reseersättningarna skulle vara alltför stora.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att president och sekretariatet väddar till undervisnings- och kulturministeriet för att centralkommissionen för konst och statens konstkommissioner ska få en kvot för gemensam ansökan för utlandsfinländska konstnärer. Vidare föreslår vi att också företrädare för de utlandsfinländska konstnärerna ska kunna väljas in i konstkommissionerna. Utlandsfinländarparlamentet uppmanar sekretariatet att så snart som möjligt undersöka möjligheterna att få stipendier inom konstområdet och att informera medlemmarna i parlamentet om stipendiemöjligheterna.

9. Stöd till historisk opera

I början av 1900-talet emigrerade många finländare till USA och ättlingar till dem bor än i dag där. Fortfarande kan man se spår av finländska gruvarbetare i Upper Peninsula i delstaten Michigan där operan Rockland utspelar sig.

En amerikansk festivalarrangör har beställt operan Rockland om gruvarbetarnas strejk i början av 1900-talet. Operan är ett finländsk-amerikanskt

samarbetsprojekt. För musiken står Jukka Linkola och för regin Jussi Tapola som också skriver librettot.

Många amerikafinländare har stött arbetet med operan. Det största penningbeloppet, 100 000 euro, kommer från en person med rötter i Nivala. Ett villkor för donationen är att Rockland genomförs 2011 och att det i Finland samlas in 100 000 euro mot beloppet. Ytterligare bidrag kommer att ansökas hos undervisnings- och kulturministeriet och kulturfonderna. Möjliga finansierare är Finska Kulturfonden, Jenny ja Antti Wihurin rahasto och Jane ja Aatos Erkon säätiö, Stiftelsen för befrämjande av skapande tonkonst i Finland (LUSES) och centralkommissionen för konst.

Rockland får världspremiär i Nivala i juni 2011. Premiären i USA är i Houghton, Michigan, i juli 2011. Lite försmak av operan ges på FinnGrandFestival 2010 där barytonen Esa Ruuttunen uppför utdrag ur Rockland.

Utlandsfinländarparlamentets sekretariat uppmanar motionsställaren att vädja till enheten för kulturexport vid undervisnings- och kulturministeriet om stöd för att operan Rockland ska kunna genomföras. Vidare uppmanas de som har beställt och de som arrangerar operan att ansöka om bidrag från fonder och stiftelser. Vi ska också vädja till fonderna och stiftelserna om bidrag för att operan ska bli klar och kunna uppföras.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanas att utnyttja sitt nätverk för att backa upp internationella projekt med finländsk anknytning, till exempel operan Rockland.

10. Finansiering på lika villkor av kulturell verksamhet i Finlands- föreningarna på Solkusten

År 2005 startade samarbetsprojektet Sofia (Suomalaisten opiskelu – Finnish Adult Education) på Solkusten i Spanien med bidrag från undervisningsministeriet. Projektet samordnas av Samverkande bildningsorganisationerna rf. Innan projektet startade fanns senioruniversitet (Aurinkorannikon Ikääntyvien yliopisto) i fyra år (2001–2005) som var underställt senioruniversitetet i Jyväskylä (Jyväskylän Ikääntyvien yliopisto). Grundtanken med Sofia är att allt ska finnas på ett ställe: allsidig utbildning erbjuds alla vuxna utan skolgränser.

Projektet Sofia upphörde i slutet av 2008 och sedan 2009 har Sofia-opisto administrerats av Sofian kannatusyhdistys ry. Verksamheten stöds av undervisnings- och kulturministeriet.

På Sofia-opisto kan man studera bland annat spanska, skrivande, fotografering, matkultur och datateknik eller ägna sig åt motion (bland annat stavgång, dans, pilates och konditionsboxning). Dessutom ordnar Sofia föredrag för allmänheten och kurser för det öppna universitetet. Motionen har lämnats in av fyra Finlandsföreningar på Solkusten i Spanien som i drygt trettio

år har ägnat sig åt betydande och framgångsrikt bildningsarbete bland finländare som är bosatta eller semesterar där. Årligen deltar över 10 000 finländare i deras kultur- och bildningsverksamhet. Verksamheten har skett i frivillig regi utan bidrag från den offentliga förvaltningen eller andra aktörer.

Enligt föreningarna har det lett till en konkurrenssituation när en förening har fått behovsprövat anslag från undervisnings- och kulturministeriet för sin verksamhet som är av typen medborgarinstitut. Detta har lett till att den frivilliga bildningsverksamheten har försvårats och fått orättvisa villkor. Följaktligen föreslår föreningarna att bidraget från undervisnings- och kulturministeriet ska fördelas jämnt mellan kulturföreningarna i området utifrån antalet besökare. Stipendierna från Finland-Samfundet rf i Finland ges inte ut till verksamhet och de är bara en bråkdel av bidraget till Sofian kannatusyhdistys ry.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar undervisnings- och kulturministeriet att utreda kriterierna för att stödja bildningsverksamhet på Solkusten i Spanien och vidta åtgärder för att beloppen och fördelningsprinciperna för anslagen till bildningsverksamhet bland utlandsfinländare omprövas.

11. Finska statens stöd till utlandsfinländska evenemang

Ellis Island är sinnebilderna för emigrationen till USA. Platsen har en särskild anknytning till emigranter från Finland eftersom de flesta som emigrerade från Finland 1898–1925 huvudsakligen begav sig till USA och Ellis Island var det första stället där de gjorde anhalt. Många blev kvar trots att de ursprungligen bara hade tänkt sig att flytta tillfälligt, och många återvände de facto till Finland. På grund av dessa erfarenheter av att flytta mellan länderna är den amerikanska kulturen och geografiska djupt rotad i finländarnas minne.

Finska staten bör erkänna Ellis Islands betydelse för emigrationen från Finland och den finländska migrationen bör visa sin respekt för denna symbol för emigrationen.

Numera är Ellis Island en historisk nationalpark som är öppen för besökare från hela världen.

I juni 2012 ordnar FinnFest USA sitt årliga storeevenemang i Jersey City, New Jersey. Platsen ligger vid Hudsonfloden mitt emot New York City och det är ett ypperligt tillfälle att samla finländska emigranter från hela världen till den plats som hör till de mest kända symbolerna för emigrationen.

I dag på 2000-talet tillåter Finland dubbelt medborgarskap och ser medborgarskap som ett överbegrepp ovanför emigration. Att samlas som ett globalt folk på en av emigrationens viktigaste platser ger Finland chansen att betrakta sig självt med andras ögon och

skapa debatt kring dubbelt medborgarskap vid emigration. Genom evenemanget kan Finland lära känna sig självt på ett nytt sätt.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar finska staten att uppmuntra och stödja finländska emigranter att församlas i de trakter där emigranter från Finland har slagit sig ner. Vidare föreslår vi att den första sammankomsten vid FinnFest USA 2012 ska vara början till en serie sammankomster på olika områden där det finns finländare och kulminera i finska statens 100-årsjubileum.

12. Priset Årets finländska konstnär bör delas ut i Sverige

Sedan 2004 har Föreningen för sverigefinska bildkonstnärer (Ruotsinsuomalaisten Kuvataiteilijoiden Yhdistys) Suomiart arrangerat tävlingen Årets konstnär där vinnaren väljs bland sverigefinska, finska och finlandssvenska bildkonstnärer bosatta i Sverige. Vinnaren väljs av ett råd bestående av konstkännare och konstproffs.

Syftet med tävlingen är att lyfta fram sverigefinska bildkonstnärer och sätta fokus på den sverigefinska konsten.

Målet med motionen från Suomiart är att permanenta ett årligt bildkonstpris, prisbeloppet och prisets karaktär. Prisbeloppet bör vara minst 1 000 euro och det ska kunna vara ett pris för gott arbete, ett bidrag eller ett stipendium. Priset ska kunna kombineras med en konstutställning, deltagande i en konstmässa eller internationellt konstutbyte.

I motionen föreslås det att det sverigefinska priset Årets konstnär, prisbeloppet, prisets karaktär och finansieringen ska permanentas via samarbetspartner till utlandsfinländarparlamentet.

Kulturutskottet föreslår att motionsställaren vänder sig till de finländska centralorganisationerna i Sverige och aktörer inom finländsk kultur. Dessutom uppmanas motionsställaren att vända sig till undervisnings- och kulturministeriet i Finland med frågan om att inrätta priset Årets konstnär i Sverige och att permanenta dess ställning och finansiering. Dessutom görs motionsställaren uppmärksam på att man kan ansöka om stipendium via utlandsfinländarparlamentets sekretariat, Finland-Samfundet. Också centralkommissionen för konst beviljar projektstipendier för den här typen av projekt.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Frågan i motionen ingår inte i utlandsfinländarparlamentets ansvarsområde.

13. Översättning till engelska av publikationer om den finländska emigrationens historia

På 1990- och 2000-talet beställde Migrationsinstitutet i Åbo böcker om den finländska emigrationen ute i världen av flera forskare. Ett verk i sex band har följande titlar: 1. Suureen Länteen, 2. Suomalaisina Pohjois-Amerikassa, 3. Suomalaiset Ruotsissa, 4. Kaukomaiden kaipuu, 5. Suureen Itään – Suomalaiset Venäjällä ja Aasiassa sekä 6. Suomalaiset Euroopassa. Samtliga band finns bara på finska och vänder sig alltså till läsare som kan finska.

Böckerna representerar modern forskning kring migration och emigranternas erfarenheter. De innehåller uppdaterad information och de senaste vetenskapliga resultaten. Verket måste översättas till engelska för att det ska kunna utnyttjas effektivt.

Varje band skulle i betydande grad medverka till kunskapen om emigrationen från Finland inom släktforskningen, om verket bara fanns tillgängligt på engelska. Många av dem som sysslar med släktforskning i Nordamerika kan ingen finska och de skulle välkomna texter på engelska.

Det skulle också i hög grad gagna forskningen kring den globala migrationen om forskarna ute i världen hade tillgång till de aktuella forskningsresultaten. I dag ingår den finländska emigrationen ofta inte i undervisningsprogrammen av den enkla anledningen att de nyaste vetenskapliga publikationerna inte finns på engelska.

Migrationsinstitutet är värt ett stort tack för att det beställde de undersökningar som ingår i verket. Nu är det dags att göra verket mer känt bland en större publik.

Migrationsverket uppger att det kunde utarbeta en sammanfattning på 2 x 300 sidor av verket, vilket är billigare för konsumenten. Redaktionsarbetet kräver uppskattningsvis tolv månader och uppdateringen kostar cirka 50 000 euro plus bikostnader. Dessutom kostar en översättning av en professionell översättare cirka 10 000 euro. Att översätta och uppdatera hela verket kostar minst det dubbla och kräver betydligt mer tid.

Stipendier kan söka från Alfred Kordelins fond, Finska Kulturfonden, De vetenskapliga samfundens delegation och Turun yliopistosäätiö.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet väddar till finska staten om medel för översättning till engelska av ett verk om den finländska emigrationens historia som har getts ut av Migrationsinstitutet. Vidare föreslår vi att Migrationsinstitutet ska starta projektet och söka pengar för arbetet.

14. Emigrantmuseet (Suomen Siirtolaisuusmuseo) i Peräseinäjoki

Suomen Siirtolaisuusmuseo (www.siirtolaisuusmuseo.fi) startade verksamheten i Peräseinäjoki 2006. Museet är inrymt i Terästalo, det tidigare kommunalhuset i Peräseinäjoki. Verksamhetsstarten och lönen till en projektchef 2006–2007 finansierades helt och hållet av Migrationsinstitutet. Sedan 2008 har Seinäjoki stad svarat för lönekostnaderna och gett ett litet bidrag till utställningsverksamheten.

Emigrantmuseet visar hur finländarna på olika ställen i världen har löst ett evigt problem: hur ska man leva i ett främmande land och samtidigt behålla sin identitet? I ett allt mer internationellt Finland är det också viktigt att ge invandrargrupper en plats där de kan berätta om sin identitet och sin grupp.

Suomen Siirtolaisuusmuseon Tukiyhdistys ry bildades 2004 och föreningen stöder museiverksamheten genom att skaffa fram pengar. Den har sökt om bidrag till projekt från bland annat undervisnings- och kulturministeriet och en rad stiftelser. För att utveckla projektet Maailman Raitti kommer det att startas en del EU-projekt.

För Maailman Raitti har stödföreningen arrenderat ett 2,7 hektar stort område av Seinäjoki stad vid sjön Kalajärvi. Maailman Raitti är ett led i presentationen av emigranternas historia och visar hur emigranter har bott och levt i olika delar av världen. De hus som kommer att flyttas till stranden av Kalajärvi är redan i sig en sevärdhet. Maailman Raitti kommer att presentera

alla vägar som finländska emigranter har gått. De sammanställs tillsammans med utlandsfinländare, deras organisationer och institutioner och emigranter som är bosatta i Finland.

Emigrantmuseet har byggt upp nätverk med emigrantorganisationer och privata aktörer över hela världen. Det deltar i finländska och utländska konferenser, turistevenemang och emigranttillställningar.

Målet för den närmaste tiden är bygga upp ett självständigt centrum som ska profilera sig som ett kulturcentrum och museum för emigration. Tanken är att verksamheten och utvecklingen av centret ska vara tryggade till exempel genom bidrag som stödföreningen får från undervisnings- och kulturministeriet. Verksamhetsbidrag kommer fortfarande att anhållas hos Seinäjoki stad och projektbidrag hos bland annat Migrationsinstitutet och olika fonder. Syftet är att museet ska anhålla om status som specialmuseum och att söka statsbidrag.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet vädjar till statsmakten för att Emigrantmuseet (Suomen Siirtolaisuusmuseo) ska klassificeras som riksomfattande specialmuseum och därmed omfattas av statlig finansiering. Museet uppmanas att utreda vilka möjligheter att få statsandelar museilagen ger och att därefter vidta nödvändiga åtgärder.

III RESOLUTIONER OM UNGDOMSFRÅGOR

15. Tidigare finska medborgare och deras avkomlingar bör ha möjlighet att återfå sitt finska medborgarskap utan tidsbegränsning

Medborgarskapslagen som trädde i kraft 1.6.2003 möjliggjorde att tidigare finska medborgare och deras barn eller minderåriga barnbarn kunde få finskt medborgarskap efter anmälan under den utsatta tiden på fem år (övergångsbestämmelsen var i kraft 1.6.2003–31.5.2008). Ett barnbarn som var under 18 år kunde beviljas finskt medborgarskap endast om den som gjorde ansökan hade vårdnaden om barnbarnet och sökte medborgarskap med samma anmälan. Som en följd av detta förfarande finns det numera många utlandsfinländska familjer där barnen befinner sig i en ojämlig ställning med hänsyn till sina medborgerliga rättigheter: myndiga barn har inte beviljats finskt medborgarskap medan yngre syskon har fått det.

Medborgarskapslagen genomgår en revidering och den nya lagen ska träda i kraft under 2010. Enligt propositionen ska tidigare finska medborgare återfå sitt finska medborgarskap efter anmälan. De behöver

alltså inte ha bott i Finland under en viss tid. Avkomlingar till finska medborgare har dock lämnats utanför detta förfarande. Detta har motiverats med Europarådets medborgarskapskonvention (1997). Enligt artikel 5 i konventionen förbinder man sig vid förbudet mot diskriminering: 1. Medlemsstaternas bestämmelser om medborgarskap får inte innehålla skillnader eller praxis som innebär diskriminering på grund av kön, religion, härkomst, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung. 2. Varje medlemsstat styrs av principen om förbud mot diskriminering oberoende av om medborgarskapet har förvärvats genom naturalisation eller om man har förvärvat det senare. Finland anslöt sig till konventionen 2008. I motiveringen till lagpropositionen konstateras vidare att om möjligheten att förvärva medborgarskap inte utsträcks till tidigare finska medborgares avkomlingar, minskar Migrationsverkets arbete, eftersom dessa anmälningar ofta inneburit ett omfattande utredningsarbete.

Utlandsfinländarparlamentet gav ett utlåtande i frågan när lagen bereddes. Parlamentet ansåg då att förslaget om att inte utsträcka anmälningsförfarandet till att omfatta tidigare finska medborgares avkomlingar

rimmar illa med lagpropositionens anda. I de övriga motiveringarna anser man dessutom att utlandsfinländarna är en tillgång och deras band med Finland bör stärkas.

Att avgränsa anmälningsförfarandet så att det endast omfattar i Finland födda tidigare finländares avkomlingar kan jämföras med en praxis som prioriterar nordbor. Avkomlingar till tidigare finska medborgare födda i Finland kan gott behandlas som en prioriterad grupp, eftersom förbud mot diskriminering inte är "en tvingande bestämmelse som måste följas under alla omständigheter". Avkomlingar till infödda finska medborgare har rätt till finskt medborgarskap som baserar sig på en klar och bestående kontakt med Finland genom kultur, språk och nationell tillhörighet förmedlad av den finska föräldern. Detta är en grundläggande utgångspunkt och förutsättning för medborgarskap.

Lagpropositionen kan inte heller utgå från myndighetens (Migrationsverket) behov utan från individens rättigheter. Den som lämnar in en anmälan måste uppvisa sådana bevis på sin rätt till medborgarskap att Migrationsverket kan behandla uppgifterna.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att medborgarskapslagen ändras så att även barn och barnbarn till infödda finska medborgare kan utan åldersbegränsning och efter anmälan beviljas finskt medborgarskap.

16. Utlandsfinländska ungdomars möjligheter att få sommarjobb i Finland

Två tidigare resolutioner gällande utlandsfinländska ungdomars möjligheter att få sommarjobb har antagits: 13/2002 och 17/2005.

De som bor i EU- och EES-länder samt schweiziska medborgare kan söka samtliga lediganslagna arbetsplatser inom Europeiska unionens område och anmäla sig som online-arbets sökande i EURES-portalen. På Finland-Samfundets webbplats finns också information för ungdomar om bl.a. hur det är att studera i Finland. Varje vår (i januari–mars) uppdateras sidorna med information om de sommarjobbplatser som finns i Finland. På hemsidan finns också ett Finlandsregister där ett avsnitt handlar om utbildning. Information om aktuella frågor gällande studier och arbete finns även i medlemstidningen Finlandsbron, Finland-Samfundets elektroniska månadsbrev (Sutinat) och i Nyhetsveckan. Finland-Samfundets rådgivningstjänst hjälper gärna med frågor om studier och arbete i Finland.

Erasmus-praktikprogrammet för högskolestudenter startade år 2007 i Europeiska unionens medlemsländer samt i Norge, Island, Liechtenstein och Turkiet. Genom Erasmus-programmet kan studenterna göra sin studiepraktik i ett annat Erasmus-land. Studiepraktiken kan göras i privata eller offentliga organisationer eller på företag.

I början av 2009 tog Finland-Samfundet kontakt med drygt 20 företag och hörde sig för om deras möjligheter att anvisa en del av sommarjobbplatserna för utlandsfinländska ungdomar. Samtliga företag meddelade att intresserade ungdomar kan gå in på deras webbplats och registrera sig i den elektroniska rekryteringstjänsten (en del av företagen har rekryteringsinformation på finska, svenska och engelska).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

De ungdomar som är stadigvarande bosatta utomlands har svårt att hitta ett sommarjobb i Finland, speciellt om de inte talar flytande finska (el. svenska) och bor utanför Europa och inte har tidigare kontakter med finländska företagare.

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att sekretariatet för utlandsfinländarparlamentet i samråd med olika utlandsfinländska organisationer utvecklar sådan verksamhet som hjälper utlandsfinländska ungdomar att hitta sommarjobb i Finland. Finländska arbetsgivare, organisationer och statliga inrättningar bör inta en positivare och mer flexibel attityd mot utlandsfinländska ungdomar.

17. Finländska praktikanter i utlandsfinländska organisationer

I finländska högskole- och universitetsstuderandenas studier ingår en obligatorisk eller frivillig praktik som man, om man så önskar, kan göra utomlands. Studeranden kan söka en praktikplats utomlands antingen genom att söka lediganslagna platser via olika utbytesprogram (Sokrates/Erasmus, Nordplus, Leonardo da Vinci och bilateralt utbyte) eller genom att skaffa praktikplatsen själv.

Utbytesprogrammen beviljar praktikanterna oftast ett stipendium. Också universitet och högskolor har sina egna stipendier genom vilka de kan stödja praktikperioden. Studeranden kan också ansöka om studies-töd för sin praktik utomlands, om praktiken kan räknas tillgodo i Finland. Studeranden måste själv ansöka om att den egna institutionen godkänner praktikplatsen, först efter det är praktiken godtagbar. Arbetsuppgifterna samt deras kompatibilitet med studierna samt längden på anställningen påverkar beslutet.

Centret för internationell mobilitet och internationellt samarbete CIMO administrerar ett program där studeranden och nyligen utexaminerade från finländska högskolor och universitet (vid praktikens början har det gått högst ett år sedan studenten avlade sin examen) kan söka praktikplats hos olika finländska organisationer utomlands: finländska representationer, vetenskaps- och kulturinstitut, exportcenter och handelskammare, undervisningsenheter som ger undervisning i finska språket och kulturen (universitet), vårdhem för utlandsfinländska seniorer (s.k. Finlandshem) eller utlandsfinländska tidningar. Praktikplatser som erbjuds

av Finlandshemmen och utlandsfinländska tidningar tas med i programmet närmast om de befinner sig utanför EU:s område (man önskar att utlandsfinländska aktörer i EU- och EES-länder erbjuder praktikplatser via Erasmus-praktikprogrammet). CIMO ansvarar för ansökningsrundorna som ordnas två gånger om året. Medan ansökningsfristen pågår finns det på CIMO:s hemsida (www.cimo.fi) en beskrivning av varje praktikplats. Efter att ansökningsfristen har löpt ut går man på CIMO igenom samtliga ansökningar och gör ett preliminärt val av praktikanter. De ansökningar som har klarat den första uttagningen sänds vidare till arbetsgivaren i fråga eller en kontaktperson utnämnd av arbetsgivaren fattar de slutliga besluten. Om arbetsgivaren så önskar, kan valet också göras på CIMO. Praktikperioden varar 3–6 månader. Praktikanten får ett månatligt stipendium från CIMO, men betalar själv för resor, bostad och levnadskostnader. Arbetsgivaren ska hjälpa praktikanten med att skaffa en bostad.

De utlandsfinländska aktörer som befinner sig utanför EU- och EES-området uppmanas utreda om de antingen själva eller tillsammans med en annan utlandsfinländsk aktör kunde anställa en praktikant. I synnerhet hoppas man att utlandsfinländska tidningar skulle erbjuda fler praktikplatser. Det viktigaste är att kunna erbjuda praktikanten heltidsanställning och att arbetsuppgifterna kan anses meningsfulla med hänsyn till praktikantens studier. Samtidigt ska man komma ihåg att praktikanten inte är anställd utan faktiskt praktikant: han eller hon ska få tillräcklig introduktion till arbetet. Praktikanten måste också ha möjlighet till handledning under hela praktiken. Mer information om programmet, kraven och ansökan ges av Marketta Rytönen på CIMO, tel. +358-20-7868545 eller e-post: marketta.rytonen@cimo.fi.

Erasmus-praktikprogrammet för högskolestudenter startade år 2007 i Europeiska unionens medlemsländer samt i Norge, Island, Liechtenstein och Turkiet. Genom Erasmus-programmet kan studenterna göra sin studiepraktik i ett annat land som också är med i Erasmus-programmet. Praktiken kan göras i privata eller offentliga organisationer eller på företag. Grundvillkoren för praktiken är följande: 1. Praktikperioden ska ingå i studerandens examen, antingen som obligatorisk eller frivillig praktik. 2. Minimilängden på praktiken utomlands är tre månader, men vid behov är det möjligt att tillbringa upp till 12 månader i ett annat europeiskt land. Hur stort stipendiet är beror bl.a. på praktikperiodens längd samt om praktikanten är avlönad eller inte. Praktiken görs alltid inom den egna branschen. Uppgifterna ska motsvara praktikantens utbildning. Arbetsgivaren bör också fråga av praktikanten inom vilken bransch denne önskar jobba. Den som erbjuder praktik kan kontakta vissa utvalda högskolor (högskolans/universitets rekryteringstjänst eller internationella tjänster) direkt eller de kan göra en allmän anmälan om praktikplatsen och skicka den till CIMO som vidarebefordrar den till alla högskolor. På undervisnings- och kulturministeriets webbplats finns en lista över samtliga yrkeshögskolors och universitets hemsidor: www.minedu.fi (Utbildning -> Yrkeshögskoleutbildning/

Universitetsutbildning). Mer information om Erasmus-praktiken ges av Anni Kallio på CIMO, tel. +358-207-868 574 eller e-post: anni.kallio@cimo.fi

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländska samfund uppmanas kontakta Finland-Samfundet.

18. Permissionsresor för beväringar bosatta utomlands

En beväring som stadigvarande är bosatt utomlands eller som kommer från utlandet till Finland för att göra sin värnplikt har under tjänstgöringstiden rätt till 1–4 avgiftsfria permissionsresor till hemorten eller boningsorten utomlands beroende på tjänstgöringstidens längd enligt följande:

- en beväring som bor i Europa får två avgiftsfria resor och en beväring som bor utanför Europa får en resa om tjänstgöringstiden är 180 dagar

- en beväring som bor i Europa får tre avgiftsfria resor och en beväring som bor utanför Europa får en resa om tjänstgöringstiden är 270 dagar

- en beväring som bor i Norden får fyra avgiftsfria resor, en beväring som bor i Europa får tre resor och en beväring som bor utanför Europa får två avgiftsfria resor om tjänstgöringstiden är 362 dagar.

En beväring som bor i Europa eller utanför Europa och har en tjänstgöringstid på 362 dagar får med andra ord färre avgiftsfria permissionsresor än en beväring som bor i Norden.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar försvarsministeriet att ändra antalet avgiftsfria permissionsresor till fyra för beväringar bosatta i Europa och med en tjänstgöringstid på 362 dagar.

19. Studiestöd för utlandsfinländare

Studiestödssystemet baserar sig på den nationella lagstiftningen och grunderna för beviljande av studiestöd varierar mellan olika länder. Grundprincipen för studiestödssystemet är att varje stat ansvarar själv för sina egna studeranden, oberoende av i vilket land de studerar.

En finsk medborgare som efter sin läroplikt studerar på heltid i Finland i minst två månader i en följd beviljas studiestöd om förutsättningarna för beviljandet av studiestöd uppfylls. En finsk medborgare som är bosatt utomlands och som kommer till Finland för att studera kan få studiestöd trots att han eller hon aldrig tidigare skulle ha bott i Finland. En utlänning åtnjuter i huvudsak inte denna rätt. För att få studiestöd måste han eller hon vara stadigvarande bosatt i Finland och

anledningen till vistelsen i Finland måste vara någon annan än studier (t.ex. arbete, familjeband eller återflyttning).

Enligt § 7 i studiestödförordningen (287/72) är det också möjligt att få finländskt studiestöd för avläggande av en hel examen utomlands, om man är finsk medborgare eller medborgare i ett EU- eller EES-land eller Schweiz och en familjemedlem till en sådan person (familjemedlemmen behöver inte vara medborgare i ett EU- eller EES-land) eller personen har i 10 kap. i utlänningslagen föreskriven permanent uppehållsrätt i Finland. Förutsättningen är att personen vistas tillfälligt utomlands och att han eller hon har haft hemkomman i Finland i minst två år under de fem år som föregick studierna. Om orsaken till flyttningen utomlands är studier, anser man enligt etablerad praxis att det är fråga om tillfällig vistelse utomlands. En familjemedlem till en EU-arbetstagare kan få stöd för sina studier med samma förutsättningar som en finsk medborgare så länge som dennes vårdnadshavare behåller sin ställning som anställd i Finland. Studiestöd beviljas också för avläggande av gymnasiet lärokurs, yrkesinriktad grundutbildning, avläggande av högskoleexamen samt tilläggsstudier som siktar på yrkesmässig behörighet eller tjänstebehörighet. Stöd beviljas även för andra, särskilt definierade studier, som t.ex. studier i en folkhögskola. Studiestöd kan även beviljas för studier utomlands om de motsvarar studier som stöds i Finland.

Studiestöd utbetalas och är avsett endast för dem som behöver det. Vid beviljande av studiestöd tillämpas inkomstgränser. Också stipendier och inkomster som man fått utomlands tas i beaktande vid utbetalning av studiestöd om motsvarande inkomst i Finland anses skattepliktig inkomst. Finskt studiestöd kan inte beviljas för en person som erhåller studiestöd från en främmande stat. Mer information om studiestöd: www.kela.fi.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet beslutade att inte ta ställning till förslaget.

20. VR:s och Matkahuoltos studeranderabatt för de utlandsfinländare som inte beviljats studiestöd av FPA

VR och Matkahuolto ändrade sin rabattpraxis 2007 och slopade studeranderabatten på biljettpriserna för de finländare som studerar utomlands. Som grund för den nya praxisen har man uppgett att medborgare som studerar inom Europeiska unionen bör behandlas på samma sätt oberoende av nationalitet (en tysk studerande har överklagat detta och sagt att VR:s rabattpraxis leder till diskriminering på basis av nationalitet och strider mot EU:s grundfördrag; VR:s och trafik- och kommunikationsministeriets jurister har ansett att överklagandet är motiverat).

Studererabatten för de finländare som studerar utomlands återfördes delvis år 2009: de studerande som studerar utomlands får numera studeranderabatt på VR:s och Matkahuoltos biljettpriser om de samtidigt får finskt studiestöd för sina studier utomlands. Största delen av utlandsfinländarna faller utanför denna rabattpraxis, eftersom beviljandet av finskt studiestöd för studier utomlands är förknippat med att personen bott stadigvarande i Finland innan han eller hon inlett sina studier utomlands.

Därmed föreslår vi följande lösningsmodeller:

1. VR och Matkahuolto beviljar studeranderabatt för en studerande som är medlem i en organisation för utlandsfinländare (t.ex. Finland-Samfundet).
2. VR och Matkahuolto beviljar studeranderabatt för en studerande oberoende av dennes nationalitet (på basis av ett internationellt studentkort eller motsvarande certifikat).
3. VR och Matkahuolto beviljar studeranderabatt på basis av ålder (t.ex. för ungdomar under 25 år). Denna modell används bl.a. i Frankrike. Den stödjer både kollektivtrafiken och turismen i allmänhet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar trafik- och kommunikationsministeriet att i den finländska tåg- och busstrafiken upphöra med diskrimineringen av studeranden som studerar utomlands.

21. Program för unga i samband med utlandsfinländarparlamentet

Ett av utlandsfinländarparlamentets mål är att engagera unga i verksamheten. Många ungdomar har bott utomlands i hela sitt liv och har inte alltid haft möjlighet att lära sig finska eller skaffa sig sådana språkkunskaper att de som fullvärdiga medlemmar kan delta i utlandsfinländarparlamentets arbete utan tolkning.

I samband med utlandsfinländarparlamentet ordnas det av tradition kompletterande program som tar upp olika viktiga och aktuella teman för utlandsfinländare. Aktörerna i utlandsfinländarparlamentet har också själv kommit med idéer och förslag till program som de sedan har varit med om att ordna. I samband med sessionen 2002 ordnade Föreningen Tyskland-Finland (DFG), Samlingsorganet för det finska kyrkliga arbetet i Tyskland (SKTK) samt Olars församling i Esbo tillsammans ett seminarium för utlandsfinländska ungdomar. Seminariet gick under namnet "Bastu, insjöar och fjäll – vad betyder Finland för dig?". År 2005 ordnade Finland-Samfundet tillsammans med CIMO ett möte som var avsett för alla deltagare i parlamentet och där man berättade om olika möjligheter att studera eller göra praktik i Finland. Dessutom ordnade man friare program speciellt för ungdomar som deltog i UFP:s session. I samband med sessionen 2007 ordnade Finland-Samfundet tillsammans med EURES-rådgivningen vid Arbetskraftsbyrån i Gloet i Helsingfors ett möte där man

diskuterade utlandsfinländska ungdomars möjlighet att hitta arbete i Finland. Sammanlagt tio personer deltog i mötet, varav en inte förstod finska (arbetskraftsbyråns representant var beredd att ge personen en personlig konsultation på engelska efter mötet). Också övriga seminarier som ordnats i samband med sessionen har varit öppna för alla UFP-deltagare.

I samband med sessionen 2010 ordnas tre olika seminarier. Seminariet "Värna om finskan – ett seminarium om modersmål" lyfter fram modersmålets betydelse och hur modersmålsutvecklingen av ett barn som bor utomlands kan stödjas, mångspråkighet samt stärkande av barnets finländska kulturidentitet. Arrangören är Utlandsfinländska barns hemgrundskola tillsammans med Finland-Samfundet, Suomi-koulujen tuki ry och Modersmålslärares förbund (Äidinkielen opettajain liitto). Den evangelisk-lutherska kyrkan ordnar seminariet "Parförehållandets ingredienser" där man diskuterar parförehållandet ur det mångkulturella och utlandsfinländska perspektivet. Arbetsgruppen "Finländska seniorer ute i världen" ordnar ett seniorseminarium för alla de som inom UFP är ansvariga för seniorfrågor, är i kontakt med seniorer eller är i övrigt intresserade av temat.

Den allmänna diskussionen på UFP:s session tolkas till engelska och svenska. Det finns sammanlagt

fyra tolkar med på sessionen: två av dem tolkar från finska till engelska och från engelska till finska, två tolkar från finska till svenska och från svenska till finska. Tolkarna deltar även i utskottsarbetet. Eftersom det inte är möjligt att ha tolkning i samtliga utskott, finns tolkarna i de utskott där behovet av tolkning är störst. Under UFP:s session 2010 uppgick kostnaderna för en tolk till 670 euro per dag. På grund av kostnadsskäl har Finland-Samfundet inte möjlighet att erbjuda mer tolkningstjänster.

Finland-Samfundet utdelar två gånger om året ett speciellt stipendium som är avsett för utlandsfinländska ungdoms- och studentorganisationers ungdomsprojekt. Detta stipendium kan även sökas för evenemang som ordnas i anslutning till utlandsfinländarparlamentets sessioner och regionmöten och som är riktade till ungdomar.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar utlandsfinländska organisationer att delta aktivt i att ordna program för unga i samband med utlandsfinländarparlamentet.

IV RESOLUTIONER OM STUDIE- OCH UTBILDNINGSPÅRÅG

22. Verksamheten i Finlandsskolorna för barn under tre år ska omfattas av statsstöd

Utbildningsministeriet stöder elever på Finlandsskolorna i åldern 3-18 år, om det finns minst sex barn i gruppen. Stödfinansieringen till Finlandsskolorna borde även gälla barn som är under tre år gamla, eftersom barnets första levnadsår är avgörande med tanke på den språkliga utvecklingen. Den hjälp som erbjuds av Finlandsskolorna åt familjer med barn som är under tre år gamla är betydande med tanke på såväl upprätthållandet av det finska språket som utvecklingen av barnets identitet.

Undervisnings- och kulturministeriet beviljar stöd åt Utbildningsstyrelsen, som förmedlar stödet vidare till Finland-Samfundet rf, som i sin tur delar ut stödet åt Finlandsskolorna enligt Utbildningsstyrelsens riktlinjer. Det sammanlagda anslagsbeloppet har emellertid varit lika stort redan i många år, även om antalet Finlandsskolor har ökat och inflationen har ätit upp en del av anslaget. Det anslag ur statsbudgeten som öronmärks för verksamheten i Finlandsskolorna räcker inte för att stöda barn som är under tre år gamla, även om man skulle fatta beslut om att utvidga stödet till att omfatta även barn som är under tre år gamla. Om stödet kommer att

utvidgas till att omfatta barn som är under tre år gamla, bör stödbeloppet också höjas i motsvarande mån.

Efter 2007 års session i utlandsfinländarparlamentet har presidiet och sekretariatet haft kontakt med undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen samt social- och hälsovårdsministeriet gällande denna fråga. Man har begripit att denna fråga är viktig, särskilt eftersom Finland i framtiden kommer att behöva arbetstagare som kommer till Finland från utlandet. Här är utlandsfinländarna och deras avkomlingar en viktig stöttepelare.

Situationen är dock oklar för tillfället, eftersom det i princip är social- och hälsovårdsministeriet som ansvarar för ärenden som gäller barn under tre år, men anslagen från ministeriet delas ut via kommunerna. Således finns det inte utrymme i budgeten för dylika subventioner. I Finland pågår en reform av statsandelarna. I samband med denna reform försöker man se till att alla utbildningsärenden, även sådana som gäller barn under tre år, ska hanteras av utbildningsmyndigheterna. Om detta förverkligas, skulle även frågan som gäller barn under tre år i Finlandsskolorna på ett naturligt sätt integreras i förvaltningsområdet för undervisnings- och kulturministeriet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet begär att undervisnings- och kulturministeriet samt social- och hälsovårdsministeriet utreder vilket av ministerierna som inom ramen för sitt förvaltningsområde ansvarar för att stöda sådana elever på Finlandsskolorna som är under tre år gamla. UFP ber också det ansvariga ministeriet att utvidga stödet till att omfatta den finsk- eller svenskspråkiga undervisningen av barn under tre år samt att höja stödet till Finlandsskolorna i motsvarande mån.

23. Stöd för elever över 18 år i Finlandsskolorna

Finlandsskolorna fungerar runt omkring i världen med små budgetar och till stor del med frivilliga krafter. Verksamheten i skolorna finansieras med hjälp av statsstöd, terminsavgifter och intäkter från olika jippon.

Vid många Finlandsskolor studerar även elever som är över 18 år gamla och som inte omfattas av statsstödet. Studerande som är över 18 år gamla kan grovt sett delas upp i två grupper. Först och främst handlar det om vuxenstuderande som inte nödvändigtvis har några släktband till Finland, men som är intresserade av att studera finska av olika skäl. T.ex. finländarnas utländska makar hör till denna grupp. Den andra gruppen består av unga som är över 18 år gamla och som ofta har en finländsk förälder eller så är båda föräldrarna finländska. Många av dessa unga studerar finska eftersom de har för avsikt att flytta till Finland på grund av studier eller arbete. De vill lära sig finska för att klara sig i en finskspråkig omgivning.

Finlandsskolorna, där det finns sådana vuxenstuderande som beskrivits ovan, är för närvarande tvungna att debitera terminsavgift till det fulla beloppet för vuxna av båda grupperna, även om avgiften ofta är alltför stor för unga studerande med små inkomster. Därför avbryter många studierna i finska eftersom de har brist på pengar.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att arbets- och näringsministeriet ska grunda en stipendiefond för Finlandsskolorna. Ur denna fond kunde skolorna årligen ansöka om stipendier för sådana unga som behöver stöd, som är tillräckligt gamla för att inleda studierna eller som är i arbetsför ålder, och som planerar att flytta till Finland på grund av studier eller arbete. Sekretariatet ombeds utreda om det eventuellt finns andra organ som kan grunda en motsvarande stipendiefond (t.ex. universitet, företag och representanter för den offentliga sektorn).

24. Omvärdering av de beräkningsgrunder som tillämpas för att definiera statsstödet utgående från gruppstorlekarna i Finlandsskolorna samt en avsevärd höjning av stödet

Antalet Finlandsskolor har ökat våldsamt under de senaste 20 åren. Det finns cirka 150 sådana skolor på olika håll i världen, och det är ungefär 4 000 elever som studerar vid dessa skolor. I åtminstone 30 länder finns det verksamma Finlandsskolor. Undervisnings- och kulturministeriet har beviljat statsstöd åt Finlandsskolorna via Utbildningsstyrelsen. Sedan början av år 2009 har Finland-Samfundet rf. delat ut detta stöd. År 2009 utdelades statsstöd till ett belopp på sammanlagt 385 190 euro för att täcka en del av verksamhetskostnaderna på Finlandsskolorna (löner, hyror och kostnader för läromedel). Det var 135 Finlandsskolor och 3 811 elever som omfattades av detta stöd. Statsstödet per elev har uppgått till 100 euro per år i genomsnitt. Stödet har inte höjts sedan år 1999. (En jämförelse: År 2009 var stödet från den svenska staten till Svenska skolan i utlandet 280 euro/elev/läsår).

I den finländska regeringens utlandsfinländarpolitiska program för åren 2006–2011 (Arbetsförvaltningens publikation 369 punkt 3.1.1) konstateras det att informationen i den utredning om Finlandsskolorna som undervisningsministeriet lät genomföra (Aapiskukkoa ja Aku Ankkaa, Suomi-koulujen toimintaedellytysten kartoitus. Undervisningsministeriets publikationer 2006:20) kommer att utnyttjas, och därutöver fastställs det att verksamheten i och finansieringen av Finlandsskolorna kommer att utvecklas. Hittills har detta dock inte skett.

Man har inte lyckats genomdriva ökningarna av statsstöden för Finlandsskolorna på många år. Därför har till exempel de beräkningsgrunder som tillämpas för att definiera andelen statsstöd för lärarnas löner inte höjts på mer än tjugo år. För närvarande beviljas statsstöd för lärarnas löner till ett belopp på högst 2/3 av lönen, dock så att lönen kan uppgå till högst 17–22 euro/lektion. Eftersom antalet skolor och elever har ökat, har man inte alltid ens kunnat uppfylla detta kriterium.

För närvarande tilldelas statsstöd till Finlandsskolorna för sådana undervisningsgrupper där det finns minst sex elever som är 3–18 år gamla. I undervisningsministeriets förordning om grunderna för statsunderstöd som beviljas för kompletterande undervisning i den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen för elever med främmande språk, samiska och romani som modersmål (1777/2009) bekräftades det att gruppstorleken i Finland ska vara endast fyra elever för undervisning i modersmålet för elever med ett främmande språk som modersmål (Undervisningsministeriets förordning 1777/2009, 2 § 1.mom.). Enligt 3 § 2 mom. i samma förordning betalas det statsunderstöd för två undervisningstimmar i veckan per kalkylerad grupp med fyra elever för undervisning i modersmålet för elever med ett främmande språk som modersmål. Till dessa elever hör även sådana finländska elever

som flyttat in från utlandet. Den kalkylerade gruppstorleken för barn med samiska och romani som modersmål kan vara till och med endast två barn. Eftersom man vid Finlandsskolorna upprätthåller de finländska elevernas kunskaper i det finska språket utomlands, skulle det kännas naturligt om samma bestämmelser om gruppstorleken kunde tillämpas även på Finlandsskolorna. För närvarande främjas finländska barns kunskaper i främmande språk i Finland mer än finländska barns kunskaper i sitt modersmål utomlands.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att det statsstöd som utdelas till Finlandsskolorna ska höjas så att det motsvarar det stöd som utbetalas för modersmålsundervisning av elever med samiska och romani som modersmål i Finland. Dessutom borde gruppstorleken sänkas till fyra elever och skulle då motsvara gällande praxis i Finland.

25. Undersökning om betydelsen av undervisningen vid Finlandsskolorna

Det finns ganska få undersökningar om Finlandsskolorna - några pro gradu-avhandlingar och en undersökning som genomfördes av Maila Eichhorn år 2006 på beställning av undervisningsministeriet och som gällde verksamhetsbetingelserna för Finlandsskolorna (Aapis-kukkoa ja Aku Ankkaa, Suomi-koulujen toimintaedellytysten kartoitus. Undervisningsministeriets publikationer 2006:20). Någon egentlig undersökning om effekterna av undervisningen i Finlandsskolorna har inte gjorts överhuvudtaget.

Elevstrukturen i Finlandsskolorna har förändrats under årtiondenas lopp. Då skolverksamheten i Finlandsskolorna inleddes kom nästan alla elever från sådana familjer där den ena föräldern var finländsk och den andra från något annat land. Det första språket för dessa utlandsfinländares barn var nästan utan undantag språket i det land där de var bosatta, och barnen lärde sig finska som andra språk. Under de senaste årtiondena har finländarna blivit mer rörliga på grund av globaliseringen och på grund av att finländska företag har blivit mer internationella, och allt fler finländare flyttar tillfälligt utomlands. Detta har ändrat på situationen i många Finlandsskolor på så sätt att skolorna har börjat ta emot allt fler sådana barn och unga som har finländska föräldrar och som har finska eller svenska som första språk (ofta deltar svenskspråkiga finländare i undervisningen på Svenska skolan i utlandet).

Även om den finländska staten stöder undervisningen i Finlandsskolorna, krävs det ändå mycket frivilligarbete. Det vore faktiskt viktigt att utreda vilka effekter denna undervisning har. På vilket sätt har deltagandet i undervisningen på Finlandsskolorna påverkat de unga vuxnas språkkunskaper och identitet? Har de haft endast personliga fördelar av Finlandsskolorna, eller

har deras kunskaper i finska påverkat exempelvis yrkesvalet, eller har språkkunskaperna även varit av betydelse på ett bredare plan?

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att presidiet och sekretariatet letar rätt på sådana organ som är intresserade av att utföra en undersökning om Finlandsskolorna. Man bör undersöka hur deltagandet i undervisningen på Finlandsskolorna har inverkat på de unga utlandsfinländarnas identitet och kunskaper i finska, om Finlandsskolorna har motiverat de unga att ansöka om en studieplats eller söka jobb i Finland, och vilka andra eventuella effekter undervisningen i Finlandsskolorna har haft.

26. Den landsvisa utbildningen i Finlandsskolorna

Förutom utbildningsdagarna som anordnas varje år i Helsingfors för lärarna vid Finlandsskolorna har man också då och då anordnat landsvisa utbildningar under veckosluten åt en del av lärarna vid Finlandsskolorna i lärarnas respektive hemländer. Under den senaste tiden har det årligen anordnats landsvisa utbildningsdagar i Storbritannien, Tyskland och Schweiz. Arrangörerna av denna utbildning – kontaktpersonen för skolorna, skolornas gemensamma pedagogiska råd eller paraplyorganisationen som representerar skolorna – har tidigare fått stöd av Utbildningsstyrelsen, och numera får de stöd av Finland-Samfundet på grundval av ansökan.

Fördelen med de landsvisa utbildningarna är att man inom ramen för dessa utbildningar kan koncentrera sig på och fördjupa sig i arbetet med att utveckla alla Finlandsskolor i det berörda landet. I samband med dessa utbildningar har man t.ex. gjort förberedande arbete för att utarbeta en gemensam läroplan eller en enhetlig utvärderingsblankett. De landsvisa särdragen för att utveckla undervisningen kan tas i beaktande endast om lärarna från alla skolor i det berörda landet är på plats samtidigt. Dessutom är det viktigt att skolorna kan fungera i samarbete och förenhetliga sin undervisning och verksamhet.

För de landsvisa utbildningarna utbetalas det stöd från samma anslagsbelopp som är avsett att utnyttjas för att finansiera verksamhetsutgifterna för skolorna. I princip har alla arrangörer av utbildning möjlighet att få sådant stöd om kriterierna uppfylls inom ramen för det berörda projektet. Detta innebär i praktiken att man konkurrerar om anslag från en och samma penningssumma för att finansiera utbildningarna och verksamhetsutgifterna för skolorna. Precis som det har konstaterats i många olika sammanhang, räcker inte dessa anslag ens i nuläget för att finansiera en tillräckligt stor del av de ökade verksamhetsutgifterna i skolorna. Förutom att det totala anslagsbeloppet borde

höjas, borde även en del av beloppet "örönmärkas" för landsvisa utbildningar.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att ans- lag för landsvisa utbildningar av lärarna vid Fin- landsskolorna borde utbetalas årligen i syfte att garantera att landsvisa utbildningar av lärarna anordnas regelbundet.

27. Tryggande av special- och stöd- undervisning samt goda studie- förhållanden i Europaskolorna

Europaskolorna är skolor som förvaltas gemensamt av medlemsstaterna i EU. Det finns sammanlagt fjorton sådana skolor på olika håll i Europa. Verksamheten i dessa skolor baserar sig på den grundläggande stadgan för Europaskolorna. Denna stadga har ratificerats av myndigheterna i de länder som har undertecknat stadgan. Skolorna mottar sin finansiering från Europeiska unionens kommission och från medlemsstaterna. Vid dessa skolor finns det sammanlagt cirka 640 finländska elever. Största delen av dem går i skolan vid de finskspråkiga avdelningarna i Bryssel (cirka 360) och i Luxemburg (cirka 170).

Enligt den finländska regeringens utlandsfinländarpolitiska program (2006–2011) vill regeringen främja förfarandet för ansökning till Europaskolorna bl.a. genom att delta i utvecklandet av verksamheten vid Europaskolorna.

De barn och unga som går i skola i Finland har subjektiv rätt till special- och stödundervisning. De barn och unga som går i Europaskolorna har en annan ställning i fråga om detta. Vid Europaskolorna finns inte samma skyldighet. Istället tillämpas dokumentet som antogs 2009 av direktionen vid Europaskolorna gällande integrering av specialelever i skolan. För detta ändamål kan skolan tillhandahålla inlärningsstöd (learning support, LS). Om barnet har en diagnos om särskilda svårigheter med inläringen (special educational needs, SEN), ingår skolan ett tidsbundet avtal med elevens föräldrar. I detta avtal fastställs vilken form av stöd som behövs och vem som ansvarar för kostnaderna. Avtalet kan förnyas, men det kan även sägas upp, och då uppmanas föräldrarna att hitta någon annan skola som lämpar sig bättre för barnet.

Inlärningssvårigheter hos barn och unga kan ta sig uttryck i språkliga svårigheter samt störningar kopplade till uppmärksamheten och koncentrationen. Om man bara tar läs- och skrivsvårigheter som exempel, uppskattas sådana svårigheter förekomma hos 3–10 % av barnen i skolåldern, beroende på definitionerna. Det är ytterst viktigt att identifiera inlärningssvårigheter och inleda stödåtgärder i ett så tidigt skede som möjligt. På detta sätt kan man förebygga negativa effekter på elevens utveckling.

Specialundervisning behövs både på lågstadiet och på högstadiet. I skolorna koncentrerar man sig på den teoribetonade europeiska studentexamen (European Baccalaureate, EB) och där tillhandahålls inte någon annan form av avgångsbetyg än EB-examen. Elevmängderna vid Europaskolorna i Bryssel har ökat under de senaste åren och en del av skolorna är helt överbelastade i fråga om utrymmena. Man är tvungen att begränsa antagningen till skolorna och studieförhållandena har försämrats. Allt detta bidrar också till att behovet av specialundervisning ökar och att barn med speciella svårigheter får en sämre ställning.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att presidiet vidtar åtgärder för att förbättra studieförhållandena för de finländska studerandena vid Europaskolorna och för att effektivisera hanteringen av inlärnings- och utbildnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Samtidigt borde man säkerställa att avdelningarna för det finska språket koncentreras kring livsdugliga enheter där det finska och det svenska språket samt kulturbanden stärks. Man bör även utreda om det vore möjligt för Europaskolorna att tillhandahålla någon annan typ av examen åt sådana elever som inte avlägger EB-examen, t.ex. en examen som motsvarar avgångsbetyget från grundskolan.

28. Undervisnings- och finansierings- lagstiftningen gällande grundundervisningen för finländska skolbarn som är bosatta utomlands

Kansanvalistusseura (Folkupplysningssällskapet) anordnar undervisning i Hemgrundskolan för utlandsfinländska barn. Utomlands bosatta elever som går i Hemgrundskolan kan avlägga hela lärokursen för grundundervisningen där. Största delen av de elever som avlägger hela lärokursen för grundundervisningen på detta sätt bor utomlands i sådana områden där det finns begränsade möjligheter till skolgång. En annan grupp som avlägger hela lärokursen för grundundervisningen i Hemgrundskolan är sådana elever som går i en lokal eller internationell skola utomlands, men som i Hemgrundskolan läser sådana ämnen som man inte kan studera utomlands, dvs. modersmål och litteratur, svenska, finländsk historia eller samhällskunskap, religion, huslig ekonomi och handarbete osv. De flesta av barnen i Hemgrundskolan är framtida återvändande elever. För dem är det ytterst viktigt att hänga med i lärokurserna för den finländska grundskolan med tanke på att de kommer att återvända till hemlandet och ska anpassa sig till den finländska skolan.

Kansanvalistusseura (Folkupplysningssällskapet) har fått prövningsbaserat statsstöd sedan år 1975 för

att anordna hemgrundskoleverksamhet åt utlandsfinländska barn. Stödet utbetalades först av undervisningsministeriet och sedan år 2006 har det utbetalats av Utbildningsstyrelsen. Då verksamheten inleddes baserade sig behovsprövningen på att den nya verksamheten startades i form av ett projekt. Under drygt 30 års tid har verksamheten blivit permanent och utvidgats. Hemgrundskolan tillmötesgår det riksomfattande behovet av särskild utbildning. För närvarande är finansieringen av verksamheten inte kopplad till verksamhetens omfattning. I lagstiftningen om undervisning eller finansiering fastställs inget om Hemgrundskolan, och den utgör inte heller en del av det officiella utbildningssystemet.

Enligt 25 § i lagen om grundläggande utbildning är barn som är varaktigt bosatta i Finland läropliktiga. Eleverna i Hemgrundskolan är inte varaktigt bosatta i Finland och är därför inte läropliktiga enligt den berörda lagen. Enligt 46 § i lagen om grundläggande utbildning kan utbildning för sådana som inte är läropliktiga helt eller delvis ordnas såsom distansundervisning. Även undervisningen, läroböckerna och de andra läromedlen ska vara avgiftsfria för eleverna. Denna paragraf tillämpas emellertid inte på eleverna i Hemgrundskolan, utan endast på sådana läroinrättningar i Finland som ger grundundervisning åt vuxna.

Om eleven flyttar utomlands från sin finländska hemort före den årliga dagen för statistikföring, betalas inga statsandelar för denna elev till kommunen. Statsandelarna utbetalas inte heller till Hemgrundskolan, även om den berörda eleven avlägger hela lärokursen för grundundervisningen i Hemgrundskolan. Om eleven däremot flyttar utomlands efter dagen för statistikföring, är det kommunen som mottar denna statsandel, även om undervisningen anordnas av Hemgrundskolan. Följden av detta är att studierna är avgiftsbelagda för elever som bor utomlands och som avlägger lärokursen för grundundervisningen i Hemgrundskolan. För närvarande betalar elever som bor utomlands och som går i nionde klass i Hemgrundskolan cirka 1 300 euro/år för grundundervisningen. Då dessa elever följande år börjar studera t.ex. på ett finländskt distansgymnasium, blir studierna avgiftsfria. Distansgymnasier får den normala statsandelen även för sådana elever som bor utomlands. Denna situation står i konflikt med tanken bakom lagen om grundläggande utbildning. Vuxengymnasierna (som samtidigt utgör distansgymnasier) får efter statsandelsreformen även statsandelar för elever som studerar enskilda ämnen. Kansanvalistusseura (Folkupplysningssällskapet) har tillstånd att anordna grundundervisning via den folkhögskola (Oriveden opisto) som drivs av Kansanvalistusseura. Tillståndet är kopplat till rätten att ge elever som bor i utlandet betyg över avlagd lärokurs för hela grundundervisningen.

Hemgrundskolan erbjuder utlandsfinländska barn en viktig möjlighet och utgör i många fall den enda möjligheten att på distans studera sådana ämnen som i övrigt vore omöjliga att studera under utlandsvistelsen. Hemgrundskolan ger eleverna även möjlighet att studera sitt modersmål och upprätthålla det utomlands. Hemgrundskolan tillmötesgår ett sådant behov

av grundundervisning som behövs allt mer bland utlandsfinländska barn i grundskoleåldern.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att undervisnings- och kulturministeriet vidtar åtgärder för att se till att Hemgrundskolan, som drivs av Kansanvalistusseura (Folkupplysningssällskapet) och som är avsedd för utlandsfinländska barn, inkluderas i systemet med statsandelar, samt för att se till att lagstiftningen uppdateras för att svara mot nuläget i Hemgrundskolan.

29. Lektoratet för det finska språket ska bevaras vid Islands universitet

Samarbetet mellan Finland och Island, Centret för internationell mobilitet och internationellt samarbete (CIMO) och Islands universitet har pågått i över 40 år, men avslutas på sommaren 2010 då undervisningen i det finska språket och den finska kulturen upphör vid Islands universitet.

CIMO har stödjat undervisningen i finska på Island genom att sända en lektor i finska till Islands universitet. Detta har gjorts sedan år 1966. I slutet av oktober 2008 fattade UKAN (delegationen för studier i finska och Finlands kultur) vid CIMO beslutet att de inte kommer att sända någon lektor till Islands universitet efter våren 2009. Senare i februari 2009 meddelade CIMO att en lektor kommer att sändas till Island ännu inför läsåret 2009–2010 och att man kan sända iväg en lektor också efter det, om Islands universitet kan betala en större andel än tidigare, dvs. cirka 1 000 euro i månaden av lönekostnaderna för den berörda lektorn. Islands universitet har emellertid inte kunnat uppfylla detta krav, åtminstone inte för tillfället.

Det verkar alltså som om det inte finns finansiering, och Island blir således det enda nordiska landet där alla nordiska språk inte undervisas på universitetsnivå. Samtidigt blir finskan det enda nordiska språket som inte undervisas på universitetsnivå på Island. Därmed blev de avhandlingar som färdigställdes under våren 2009 om Antti Tuuris produktion och om de unga kvinnorna i Kalevala de sista färdiga finska BA-avhandlingarna på Islands universitet. Dessutom finns det fyra avhandlingar som håller på att utarbetas där för närvarande.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar CIMO samt utbildnings- och kulturministeriet att upphäva beslutet om att slopa lektoratet i det finska språket samt att säkerställa att undervisningen i det finska språket kan fortsätta på Islands universitet.

V RESOLUTIONER OM POLITISKA OCH OFFICIELLA FRÅGOR

30. Ingermanländarnas särställning bland utlandsfinländarna måste bevaras

Inrikesministeriet publicerade åtgärdsprogrammet för arbetskraftsinvandring i november 2009. Programmet har gjorts upp för åren 2009–2011. Den framtida invandringen ska baseras först och främst på arbetsmarknadens efterfrågan. Samtidigt bereder inrikesministeriet regeringens proposition med förslag till ändring av utlänningslagen så att ingermanländarnas återflyttningssystem skulle läggas ned (48 §). Enligt regeringens proposition går det efter sommaren 2011 inte längre att anmäla sig till återflyttningsskön. Under en övergångsperiod på fem år ska återflyttningssystemet fortsättningsvis ordnas för de återflyttare som är i kön, men utbildningen är inte längre obligatorisk. Kravet på kunskaper i finska eller svenska och en bostad i Finland står i kraft. För övrigt är en återflyttare i kö fri att ordna sin flyttning till Finland. Efter en övergångsperiod på fem år ska återflyttningsskön stängas och ingermanländarna blir en del av den normala invandringen.

Enligt inrikesministeriet skulle 48 § 1 mom. och 2 mom. i den nämnda lagen utgöra ett undantag till dessa planer. Med andra ord skulle permanent uppehållstillstånd beviljas även efter övergångsperioden för de sökande som har hört till de ingermanländare som under 1943–1944 först transporterades till Finland och efter krigets slut återbördades till Sovjetunionen samt för de sökande som tjänstgjort i finska armén under 1939–1945. Dessa personer skulle ha kvar sin rätt till återflyttning, m.a.o. permanent uppehållstillstånd.

I motionen konstateras att dessa särgruppers rätt till återflyttning ska bevaras även efter att återflyttningsskön stängs och hela kösystemet slopas. Samtidigt som största delen av ingermanländarna blir en vanlig del av den normala arbetskraftsinvandringen, föreslås att samma rätt till återflyttning beviljas för en ny grupp av invandrare, dvs. de finländare som av politiska skäl utsatts för förföljelse i Sovjetunionen. Enligt rysk lag har personer som på grund av politiska skäl utsatts för förföljelse rätt till återupprättelse av sitt skamfilade rykte och som ett bevis på detta får de "ett rehabiliteringscertifikat". Personen som beviljas ett sådant certifikat har antingen själv utvisats till Sibirien eller är född där.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att ifall ingermanländarnas återflyttningssystem läggs ned, måste de ingermanländare som under 1943–1944 transporterades till Finland och de finländare som av politiska skäl utsatts för förföljelse i

Sovjetunionen fortfarande ha rätt till återflyttning och permanent uppehållstillstånd i Finland.

31. Utlandsfinländarnas återflyttning ska utgöra en prioritering i Finlands invandringspolitik

Den finländska invandringspolitiken har under denna regeringsperiod varit föremål för många åtgärder och reformer. Redan under förra regeringsperioden presenterades regeringens invandringspolitiska program (2006) samt regeringens utlandsfinländarpolitiska program 2006 – 2011 (2006) som utgjorde en kompletterande del i det invandringspolitiska programmet. I det konstateras att eftersom det utlandsfinländarpolitiska programmet är under arbete, har de frågor inte behandlats i det invandringspolitiska programmet. Däremot konstateras det rent allmänt i programmet att samarbetet gällande arbetskraftens rörlighet bör ökas i synnerhet med andra EU-länder, närområden samt andra arbetskraftens ursprungsländer som är betydande för Finland. I regeringens utlandsfinländarpolitiska program konstateras det däremot att "trots att det program som är under utarbetande är ett heltäckande program ligger tyngdpunkten i det på främjandet av arbetskraftsinvandring. Regeringens utlandsfinländarpolitiska program kompletterar regeringens invandringspolitiska program".

I regeringens utlandsfinländarpolitiska program påpekar man att finländsk utomlands arbetande fackperson är ett naturligt rekryteringsmål. Dessutom konstaterar man att utlandsfinländarna beaktas som potentiella återflyttare och som en arbetskraftsresurs vid utvecklandet av arbetsrelaterad invandring. Bland åtgärderna nämns bl.a. att man effektiviserar informationen om sådana centrala frågor i anslutning till återflyttning som riktas till utlandsfinländare och arbetsgivare, sporrar personer som studerar utomlands att efter att ha avlagt studierna återvända till Finland samt utreder sådana problem och missförhållanden i anslutning till lagstiftning och förvaltningspraxis som kan fördröja återflyttning.

I det arbete som har gjorts med anledning av regeringsprogrammet har utlandsfinländarna dock inte beaktats i någon större utsträckning. I slutrapporten av projektet "Samarbetsformer med ursprungsländer för att främja arbetskraftsinvandring" (2008) fokuserar man främst på att analysera de redan existerande strukturerna och samarbetet med länder från vilka det rekryteras ett stort antal arbetare till Finland. Ur utlandsfinländarnas synvinkel är det i detta sammanhang

främst fråga om finska ingermanländare och i en viss utsträckning även sverigefinländare.

I rapporten understryks vikten av information. Det är viktigt att redan i ursprungslandet informera om det finländska arbetslivet och samhället. Att sprida information är en viktig uppgift för den offentliga förvaltningen medan själva rekryteringsansvaret ligger huvudsakligen på arbetsgivaren. Den offentliga arbetsförmedlingens roll i arbetskraftsinvandringen har fokuserat i synnerhet på främjandet av EU:s interna rörlighet med hjälp av EURES-arbetsförmedlingsnätverket. Vissa projekt har genomförts med stöd av EU:s projektfinansiering. Olika mobilitets- och utbildningsprojekt har bedrivits med närområden – i synnerhet med Ryssland. Det bör ännu konstateras att arbetsministeriets informationstjänst Finnjobb som fanns i anslutning till Finlands ambassad i Stockholm och som gav rådgivning i frågor som gäller återflyttning lades ned 2008. I Finlands generalkonsulat i S:t Petersburg finns en sakkunnig inom arbetsförvaltning som behandlar dessa frågor.

Ingermanländska återflyttare, som med stöd av 48 § utlänningslagen har på grund av finländsk härkomst rätt att flytta till Finland, är den enda gruppen utlandsfinländare som är i särställning. De får med stöd av lagen återflyttning utbildning och deras språkkunskaper testas innan de flyttar till Finland. För att beviljas uppehållstillstånd på grund av finländsk härkomst måste en ingermanländare delta i en kurs i finska och finsk samhällskunskap samt avlägga en språkexamen. Dessutom måste man ha bostad i Finland. Längden på återflyttning utbildningen är cirka 250 timmar och den genomförs i huvudsak som kvällskurser under ett läsår. Språkexamen ordnas i digital form med hjälp av en dator. Den språkliga nivån som krävs motsvaras av A2 i den europeiska referensramen (grundnivå). Examen består av fyra delprov: en muntlig del, hörförståelse, textförståelse samt en skriftlig del. Hittills (i slutet av år 2008) har cirka 2 000 ingermanländare (79 % av alla som deltagit i provet) avlagt språkexamen.

I framtiden och i och med inrikesministeriets lagproposition kommer detta återflyttningssystem ändras så att inga fler anmälningar till återflyttningsskön tas emot efter sommaren 2011. Samtidigt blir återflyttning utbildningen frivillig. Språk- och bostadskravet kvarstår. Efter en övergångsperiod på fem år, dvs. år 2016, stängs återflyttningsskön för gott. Regeringens proposition om detta och om en ändring av 48 § utlänningslagen överlämnas till riksdagen för behandling under våren 2010.

De grundläggande språkkunskaper som krävs av ingermanländarna har uppmuntrat finländska arbetsgivare att rekrytera mera arbetskraft bland dem. De ingermanländare som är i återflyttningsskö uppmuntras att komma till Finland för att arbeta bl.a. genom att man stödjer arbetsgivarnas rekryteringsstillfällen i Petroskoj och S:t Petersburg. Sedan år 1990 har cirka 25 000 ingermanländare och deras familjemedlemmar flyttat till Finland.

Det finns mycket gott att säga om ingermanländarnas särställning och de utgör ett gott exempel på en lyckad invandringspolitik. Samtidigt ska man dock

minnas att det också finns problem. En nackdel är den passiverande effekt som kösystemet har på sökanden. Det försöker man nu råda bot på genom att avskaffa den obligatoriska återflyttning utbildningen och genom att uppmuntra sökanden till initiativ när det gäller flyttningssammanslagningen.

I motionen efterlyser man för utlandsfinländare den specialställning som nämns i regeringens utlandsfinländarpolitiska program när det gäller utvecklandet av arbetsrelaterad invandring. I åtgärdsprogrammet för arbetskraftsinvandring (2009) konstateras att det är av väsentlig betydelse inom de allra flesta yrken att behärska finska eller svenska samt det grundläggande i den finska arbetskulturen. Här befinner sig utlandsfinländare i en privilegierad ställning jämfört med andra som rekryteras från utlandet. Utlandsfinländarna är speciellt motiverade att studera finska eller svenska. Integrering och anpassning i det finländska samhället är i huvudsak lättare än för andra grupper, bl.a. för att det på grund av den egna bakgrunden är lättare att skaffa information om Finland. De har ofta redan från början ett stödnätverk att vända sig till. Detta i sin tur hjälper deras integrering i Finland och ökar sannolikheten att de också stannar kvar i landet. Utlandsfinländarna är en resurs. De tar med sig sina relationer och nätverk till Finland, de har skaffat sig mångsidig kompetens och kunskap som Finland nu kan dra nytta av i arbetslivet.

Ett sätt att locka utlandsfinländare till Finland kunde vara t.ex. att erbjuda skraddarsydda yrkesutbildningsprogram på finska, bevilja lättnader i arbetskraftsmyndigheters tillståndskrav, ordna rekryteringskampanjer för att täcka ett speciellt behov på arbetsmarknaden samt ordna informationskampanjer tillsammans med utlandsfinländska organisationer.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet önskar att utlandsfinländarna skulle beaktas som en specialgrupp och att deras arbetskraftsrelaterade återflyttning och invandring skulle vara en av prioriteringarna i politiken då finländska myndigheter utvecklar den arbetskraftspolitiska invandringspolitiken och gör upp åtgärdsprogram för att öka arbetskraftsinvandringen.

32. Den krigstida kvinnans minnesmärke

På adressen Porthansbrinken i Berghäll i Helsingfors finns ett minnesmärke för den krigstida kvinnan av Heikki Häivöja. Minnesmärket avtäcktes 12.10.1996. Veteranorganisationer, Förbundet för de stupades anhöriga samt andra medborgarorganisationer har fungerat som initiativtagare till projektet. Minnesmärket är det första i sitt slag som hedrar och påminner om kvinnornas stora bedrift under krigsåren.

Enligt Helsingfors stads konstmuseums webbsidor består minnesmärket av ett 8,0 meter högt torn i stål och en 7,5 meter bred stenhäll gjord av grå granit från Kuru. På stenhällen finns reliefer som illustrerar kvinnornas arbete på hemmafronten – i hem, fabriker, inom lantbruket och på olika inrättningar – och vid fronten. Mellan reliefer finns texten "Den krigstida kvinnan till ära" med gyllene bokstäver samt årtalen 1939–1945. Kvinnofigurerna påminner om alla de kvinnors insats som kämpade under krigsåren. Utöver sina egna uppgifter axlade kvinnorna under kriget också ansvaret för 400 000 mäns arbetsinsats.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att den krigstida kvinnans minnesmärke i Berghäll i Helsingfors som avtäcktes 1996 ligger i linje med motionen. Motionen föranleder inga ytterligare åtgärder.

33. Finskans ställning och situation i Sverige

Den nationella minoritetspolitiken blev ett eget politikområde i Sverige år 2000 efter att riksdagen beslutat att godkänna ratificeringen av två Europarådskonventioner: ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter och stadgan för landsdels- eller minoritetsspråk. Europarådet har efter detta, i sin granskning av svensk minoritetspolitik, pekat på behovet av förbättringar på en rad områden. Den senaste rapporten gavs ut i maj 2009. Rapporter ges ut ungefär vart femte år.

En ny lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk trädde i kraft i Sverige i början av detta år, dvs. 1.1.2010. Sveriges internationella förpliktelser innebär att vissa minoritetsrättigheter ska förverkligas i hela landet. Alla nationella minoriteter och hela landet omfattas därför av den nya lagen. Myndigheter ska till exempel informera de nationella minoriteterna om deras lagenliga rättigheter.

Sveriges nationella minoriteter är judar, romer, sverigefinnar, samer och tornedalingar. De nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. I och med den nya lagen har Sverige nu ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

I och med lagen utvidgades de finska förvaltningsområdena ytterligare med 18 kommuner. Också meänkieli och samiska har sina egna förvaltningsområden. Inom dessa förvaltningsområden har minoritetsspråken en särställning jämfört med de övriga nationella minoriteterna.

Inom finskt förvaltningsområde har invånarna uttrycklig rätt att använda sitt modersmål i offentliga sammanhang, t.ex. i kontakter med myndigheter. Barnen har rätt till förskoleverksamhet på finska och äldreomsorg ordnas antingen helt eller delvis på finska. Förvaltningsområdets kommuner får statsbidrag för de merkostnader som de nya bestämmelserna medför. Också andra kommuner har möjlighet att frivilligt ingå i ett förvaltningsområde och därmed bli berättigade till riktade statsbidrag för merkostnader. Beslut om sådan frivillig anslutning fattas efter ansökan av regeringen. På det här sättet utvidgades det finska förvaltningsområdet 1.5.2010 med ytterligare tre kommuner. För tillfället omfattas det finska förvaltningsområdet av sammanlagt 26 kommuner. Cirka 15 nya kommuner planerar att ansöka om en anslutning. Fyra kommuner har fått avslag på sin ansökan.

Utanför förvaltningsområdena har enskilda personer rätt att använda finska, samiska eller meänkieli i sina kontakter med myndigheter om ärendet kan behandlas av en person som behärskar språket. Detsamma gäller äldreomsorg. Den enskilde har alltid rätt att använda samiska och finska vid skriftliga kontakter med justitiekanslern, riksdagens ombudsman, försäkringskassan, skatteverket och diskrimineringsombudsmannen.

Det centrala med den nya lagen är att de nationella minoriteternas egenmakt och inflytande ökar. Fr.o.m. budgetåret 2010 kommer organisationer som representerar nationella minoriteter att få ett ökat organisationsstöd. Speciella statliga stödpengar för minoritetsspråk har reserverats i synnerhet för samiskan och meänkieli.

Det finns inga exakta uppgifter om hur många sverigefinnar det bor i Sverige, men cirka 74 000 personer i Sverige har finskt medborgarskap. Enligt en allmän uppfattning finns det cirka 250 000 personer som talar finska i Sverige. Antalet sverigefinländare uppskattas vara cirka 450 000. Enligt en undersökning som Sisuradion har beställt av Sveriges statistiska centralbyrå bodde det år 2009 cirka 670 000 personer med finskt påbrå i Sverige.

Sedan 1.8.2008 har grundskoleelever haft rätt till modersmålsundervisning om minst en av föräldrarna har ett annat modersmål än svenska och detta språk används aktivt i hemmet. För barn som hör till en nationell minoritet behöver detta språk inte vara ett språk som används i hemmet dagligen, eftersom det hör till den nya svenska minoritetspolitiken att minoritetsspråk ska skyddas och främjas. Tidigare krävdes också att det skulle finnas minst fem elever i en hemspråksgrupp, men den bestämmelsen har numera slopats för de nationella minoritetsspråken i Sverige. Barnet bör dock ha grundläggande kunskaper i språket för att myndigheterna ska vara förpliktade att ordna undervisning i detta språk i grundskolan. Kommunen förutsätts ordna modersmålsundervisning om man hittar en behörig lärare. Elevernas rätt till modersmålsundervisning övervakas av Skolverket.

I motionen understryks dock att trots den senaste tidens lagstiftningsåtgärder och minoritetsspråkens ställning som nationella språk finns det ännu mycket att göra för att förbättra finskans ställning i Sverige. Fram

till början av 1990-talet fanns det relativt många kommunala skolor som erbjöd tvåspråkig undervisning på finska och svenska. Under de gångna 20 åren har situationen dock hela tiden förvärrats. År 2003 fanns det tvåspråkiga skolklasser endast i sex kommuner, medan antalet ännu i början av 1990-talet var runt 300. Idag är det möjligt att få grundskoleundervisning på finska endast på ett fåtal orter.

I motionen framförs att de finskspråkiga lördagsklubbarna i Sverige borde omfattas av utlandsfinländarparlamentets bidragssystem. Finland-Samfundet har sedan början av 2009 beviljat statligt bidrag ur undervisnings- och kulturministeriets budget till s.k. Finlandsskolor i enlighet med Utbildningsstyrelsens anvisningar. Finlandsskolorna är en klubbverksamhet som bedrivs utomlands i syfte att stärka barn och ungas inlärning eller upprätthållande av det finska språket. Ministeriet fattade redan på 1990-talet beslut om att inga bidrag ska beviljas bl.a. till Sverige, eftersom landet har ett eget stödssystem för modersmålsundervisning via de kommunala skolorna. Detta system tillsammans med den lagstadgade rätten till undervisning gäller fortfarande i Sverige. Genom den nya lagstiftningen och de internationella förpliktelserna har svenska statens ansvar för minoriteternas språkundervisning ytterligare ökat.

Dessutom bör det konstateras att det anslag som delas ut till Finlandsskolorna inte har ökat på många år i någon nämnvärd utsträckning. Samtidigt har antalet skolor och grupper hela tiden ökat. Det är svårt att ta med nya grupper i bidragssystemet om bidragssumman samtidigt inte ökar. Att öka statsunderstödet för Finlandsskolorna är en av utlandsfinländarparlamentets viktigaste uppgifter. Det har diskuterats i undervisnings- och utbildningsutskottet också under denna session. Men lösningen på de finskspråkiga barnens modersmålsundervisning i Sverige borde finnas i Sveriges egna förpliktelser gentemot landets nationella minoriteter.

Den gällande lagstiftningen klart och tydligt förpliktar den svenska staten att skydda och främja i synnerhet barnens rätt att lära sig, utveckla och använda sitt nationella minoritetsspråk (Språklagen 2009:600, Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk 2009:724). Trots minoritetsspråkens skyddade ställning blir många barn utan språkundervisning, eftersom kravet på barnets ”grundläggande språkkunskaper” inte har definierats. Detta i sin tur leder till en ojämlig behandling av eleverna, eftersom tolkningen av kriteriet varierar från kommun till kommun. Problemet förvärras ytterligare av bristen på behöriga lärare.

Redan innan den nya minoritetslagen och de språkliga förvaltningsområdenas rätt till förskoleundervisning på minoritetsspråk trädde i kraft såg den finskspråkiga förskoleundervisningen ut att växa i popularitet. Denna trend antyder att efterfrågan på grundskoleundervisningen förmodligen kommer att öka. Man borde förbereda sig för detta. Det förs ingen statistik över invånarnas modersmål i Sverige, vilket gör att det är svårt att planera undervisningen och resurserna eller förbereda sig för en ökad efterfrågan. Forskare är idag eniga

om att en elev som redan i ett tidigt skede får stöd i sin modersmålsinlärning, klarar sig bättre i skolan. Skolverkets rekommendation är att modersmålsundervisningen ska stärkas i grundskolan.

I Sverige är det möjligt att grunda så kallade friskolor. I friskoleverksamheten är det inte fråga om privatskolor utan skolorna får stöd av staten och kommunerna och är avgiftsfria för eleverna. Systemet med friskolor har gjort det möjligt att grunda finsk- och tvåspråkiga skolor där elever vid sidan om det svenska språket också får undervisning i finska. För tillfället finns det åtta friskolor i Sverige som satsar på finskundervisningen. Nya tillstånd för att starta fler skolor har ansökts. Den finska regeringen har i tiden aktivt stött de finska friskolornas verksamhet och beviljandet av nya tillstånd.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet framlägger att Finlands regering även i fortsättningen fortsätter dialogen med de svenska myndigheterna om finskans ställning i Sverige och i synnerhet om de finskspråkiga barnens rätt till modersmålsundervisning. Utlandsfinländarparlamentet framlägger att Finlands regering vädjar till den svenska regeringen att trygga de finskspråkiga barnens rätt till undervisning i finska i förskolan och grundskolan genom att kriterierna gällande elevens grundläggande språkkunskaper preciseras och problemet med lärarbristen åtgärdas. Utlandsfinländarparlamentet vädjar via Finlands regering till den svenska regeringen att den skulle föra en officiell statistik om invånarnas modersmål. På detta sätt kunde man systematiskt och i tid förbereda sig för elevernas lagstadgade rätt till modersmålsundervisning i grundskolan.

34. Befolkningsregistrets uppgifter för utlandsfinländska organisationer

Statistikcentralens uppgift är att sammanställa statistik om finländska samhällsförhållanden. Befolkningsstatistik är en del av denna information.

Statistikcentralen producerar och publicerar information om flyttningsrörelsen där man urskiljer flyttning över Finlands territorialgränser, dvs. utvandring, och flyttning inom landet. När det gäller migration görs statistik upp över personers ålder, kön, civilstånd, modersmål, nationalitet, födelsestat samt ursprungs- och mottagarland. Det har funnits heltäckande statistik om migration sedan 1945. Kommunvis utvandringsstatistik har funnits sedan 1975.

Statistikcentralen får uppgifterna från Befolkningsregistercentralen. Dess befolkningsregistersystem upprätthålls av magistrater som uppdaterar systemet med uppgifter om flyttningar som överskrider Finlands territorialgränser. I statistiken över flyttningsrörelser har man endast beaktat flyttningsanmälningar gjorda av

personer som på flyttningsdagen bor stadigvarande i Finland. Den statistiska enheten är en flyttning.

Den slutliga statistiken för varje kalenderår publiceras på Statistikcentralens webbsida följande år i maj månad. Förhandsinformation om antalet flyttningar publiceras månatligen i elektronisk form på Statistikcentralens webbsida "Förhandsuppgifter om befolkningen". Från Statistikcentralens webbaserade databas är det möjligt att avgiftsfritt hämta information om de som flyttat till eller från landet. Information kan sökas enligt ursprungs- och mottagarland, ålder, kön och nationalitet. Uppgifterna sträcker sig från 1987 fram till 2009.

Sedan 1985 har emigranterna, dvs. de som flyttar ut från landet, varit anmälningsskyldiga. Lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009) trädde i kraft i mars 2010. Den förpliktar finländska medborgare som är bosatta utomlands att omedelbart anmäla om ändringar i sina personuppgifter som skett under vistelsen utomlands, såsom barns födelse, ingående av äktenskap, skilsmässa, namnändring och adress. När uppgifterna är uppdaterade i befolkningsdatasystemet går det snabbare att t.ex. få finskt pass eller använda sin rösträtt i riksdags-, president- och Europaparlamentsvalet.

Som medlem i Europeiska statistiksystemet (ESS) har Statistikcentralen förbundit sig vid att arbeta i enlighet med principerna i dess kvalitetsdeklaration. Trots anmälningsskyldigheten är det utmanande att producera statistik som är noggrannare än statistiken över flyttningsrörelsen och där den statistiska enheten är en utlandsfinländare. En finsk medborgare som bor utomlands har uppdaterade uppgifter i befolkningsdatasystemet endast om personen själv ser till att anmäla om eventuella ändringar. Systemet innehåller alltså information som statistikmyndigheten inte kan ha kontroll över och som den inte heller kan vara med om att påverka.

Utöver Statistikcentralens statistik över flyttningsrörelsen finns det också andra källor som anger information om utlandsfinländare. Befolkningsregistercentralen ger i samband med riksdags-, president- och Europaparlamentsvalet ut en statistik över röstberättigade finländska medborgare som bor stadigvarande utomlands. Migrationsinstitutet upprätthåller ett migrationsregister som hjälper både finländska släktforskare som söker information om i sina släktlinjer och emigranternas ättlingar som bejakar sina finska rötter.

Befolkningsregistermyndigheterna i Finland, i likhet med andra stater, upprätthåller befolkningsregistersystemet genom att kontinuerligt uppdatera information om demografiska förändringar som sker bland landets befolkning. Också utlandsfinländarnas befolkningsregisteruppgifter registreras hos registermyndigheten i det land där de har sin hemvist. Därför bör myndigheterna i första hand ta kontakt med statistikmyndigheten i det land som man vill få information om utlandsfinländarna från. Olika länder har sina egna bestämmelser om överlåtelse av uppgifter.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att utöver migration hör insamling av statistik om utlandsfinländarna inte till Statistikcentralens uppgifter. Vill man få information som baserar sig på befolkningsregistrets uppgifter, bör man kontakta det landets nationella statistikbyrå som förfrågan gäller. Också utlandsfinländarnas befolkningsregisteruppgifter bör vara uppdaterade och finnas hos den statistikmyndighet där de har sin hemvist.

35. Finländarna ska få uppehållstillstånd i Turkiet på lika villkor med övriga EU-medborgare

Finska medborgare kan vistas i Turkiet upp till tre månader utan visum. Efter det kräver de turkiska myndigheterna antingen visum eller uppehållstillstånd. Kravet på visum beror också på personens nationalitet. Till exempel norska medborgare ska alltid ha visum när de reser till Turkiet.

En visumfri vistelse i Turkiet räknas alltid från det ankomstdatum som står i passet. Därmed inleds en ny tremånadersperiod alltid då personen lämnar landet och anländer på nytt till Turkiet.

Turkiet bestämmer självständigt eller bilateralt med ett annat land om reglerna i anslutning till ankomst till landet och vistelse i landet. Det finns vissa skillnader även mellan EU-länder. Vissa EU-medborgare kan få visum vid ankomst till landet, andra måste skaffa visum redan i förväg från Turkiets ambassad i det egna landet.

Detsamma gäller avgifterna för uppehållstillstånd. Utlänningspolisen i Turkiet har meddelat att uppehållstillstånd är desamma för alla EU-medborgare. Den slutgiltiga avgiften för ett uppehållstillstånd bestäms så att en person som söker uppehållstillstånd för första gången ska utöver själva tillståndet betala också ett visst grundpris. Efter detta betalar man för varje månad som uppehållstillståndet är i kraft.

När utlandsfinländare i Turkiet och Finlands ambassad i Ankara gjorde förfrågningar om saken, framkom det att vissa EU-länder har slutit särskilda avtal med Turkiet om avgifter för uppehållstillstånd. För dessa länders medborgare är uppehållstillståndsavgifterna i synnerhet för längre uppehåll betydligt lägre än för många andra EU-medborgare.

Den finländska praxisen för uppehållstillstånd baserar sig på principen att uppehållstillstånds-förfarandet och -avgifterna är desamma för alla medborgare från tredje länder oberoende av nationalitet. På grund av detta är det svårt för Finland att i enlighet med principen om ömsesidighet börja förhandla med Turkiet om en sänkning av uppehållstillståndsavgifterna.

För tillfället är situationen den att p.g.a. de höga avgifterna har endast en liten del av finländarna som vistas i Turkiet uppehållstillstånd. Största delen gör

hellre en utlandsresa till Turkiets grannländer för att få en stämpel i sitt pass och kunna börja en ny visumfri period från noll. Systemet upplevs orättvist – i synnerhet därför att vissa EU-länder har kunnat förhandla sig till förmånligare avtal än andra. Detta leder till att EU-medborgarna hamnar i en ojämlig ställning i förhållande till ett tredje land.

Turkiet har ingått ett partnerskap för anslutning med EU. Detta innebär att EU har inlett en process om Turkiets eventuella anslutning till EU och satt upp vissa mål för anslutningen. Anslutningsförhandlingarna inleddes i oktober 2005. Tidtabellen för Turkiets medlemskap är ännu öppen men det kommer att ta 10–20 år innan Turkiet blir medlem i EU.

EU utvecklar sitt konsulära samarbete hela tiden. Först och främst har samarbetet koncentrerat sig på ökat skydd för EU-medborgare i krissituationer och rätten att få konsulära tjänster från ett annat EU-land om det egna landet saknar egen representation. EU-ländernas konsulära myndigheter samarbetar i många länder och träffas regelbundet på s.k. EU-möten för konsulära ärenden. Den ojämliga situation som råder i Turkiet gällande uppehållstillstånd har också tagits upp på EU-ländernas möten för konsulära ärenden i Ankara.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet framlägger att inrikesministeriet och de finländska invandrarmyndigheterna inleder förhandlingar med de Turkiet om att sänka finländarnas uppehållstillståndsavgifter till samma nivå med de övriga EU-länderna.

Utlandsfinländarparlamentet framlägger att de som ansvarar för konsulära ärenden på Finlands ambassad i Ankara tar upp frågan om förenhetligandet av EU-medborgarnas uppehållstillståndsavgifter på EU-ländernas möte för konsulära ärenden i Turkiet.

36. Hangös betydelse för emigration från Finland genom tiderna

Den nya markanvändnings- och bygglagen (MBL) trädde i kraft år 2000. Den styr planeringen av områdeanvändningen och byggandet i kommunerna. Dessutom främjar den bevarandet av kulturmiljön. MBL utgår från att kulturhistoriska värden inte får utplånas.

Enligt ett utlåtande som Hangö museum har gett har alla byggnader som har anknytning till emigration identifierats och deras användning och ägandeförhållanden är kända. Finlands Ångbåt Aktiebolaget lät uppföra emigranthotell och emigrantkontor på Bulevarden i Hangö. Båda är i privat ägo och skyddade, liksom även de ryska judarnas emigranthotell på Nycandersgatan. Byggnaderna har skyddats i detaljplanen. Järnvägsstationen som fanns vid salutorget förstördes i andra världskriget. Ab Granits f.d. sliperibyggnad vid Östra hamnens väststrand är i statliga Senatfastigheters ägo.

Byggnaden har hyrts ut för affärs- och restaurangverksamhet samt som lagerutrymme. Vid sidan om smörmagasinet vid Västra hamnen hör också sliperibyggnaden till Museiverkets inventering Byggda kulturmiljöer av riksintresse (RKY) från 2009.

RKY är Museiverkets inventering som genom statsrådets beslut av den 22 december 2009 har fr.o.m. 1.1.2010 tagits med som inventering för den byggda miljön i enlighet med det som avses i markanvändnings- och bygglagens riksomfattande mål för områdesanvändningen. De objekt som tagits med i inventeringen skapar en helhetsbild över vår byggda miljö och dess utveckling ur ett historiskt perspektiv. RKY styr områdets detaljplanering så att bevarandet av området utgörs utgångspunkten för all planläggning. Frågor som gäller bevarandet av miljön samt omfattningen av förändringarna löses genom planläggning.

I enlighet med markanvändnings- och byggförordningen ska den regionala närings-, trafik- och miljöcentralen (NTM) och Museiverket eller landskapsmuseet alltid ge ett utlåtande om ett general- eller detaljplane-förslag som gäller ett område i RKY-inventeringen. När byggnadstillsynsmyndigheten behandlar en ansökan om rivningslov som gäller en kulturmiljö av riksintresse, ska den alltid försäkra sig om att rivningen inte innebär att traditions- eller skönhetsvärden eller andra värden som ingår i den byggda miljön förstörs. Kommunen ska också underrätta NTM-centralen om alla rivningslov. NTM-centralen styr, stödjer och följer upp kommunernas planläggning och byggande. Den fattar också beslut i enlighet med byggnadsskyddslagen och främjar på olika sätt värden av kulturområden inom dess verksamhetsområde. Hangö hör till Nylands NTM-centrals verksamhetsområde.

Genom miljöministeriets beslut grundades en nationell stadspark i Hangö våren 2008. Genom beslutet tryggar man att den enastående kultur- och naturmiljön i Hangö bevaras som en så enhetlig helhet som möjligt. Målet är också att lyfta fram stadens säregna förhållanden som en högklassig och trivsamt boendemiljö och turistmål. De ovan nämnda byggnaderna har anknytning till stadens förflutna som "emigrantstad". Bestämmelser om den nationella stadsparken i Hangö ges i skötsel- och nyttjandeplanen som godkänns vid miljöministeriet.

I Hangö har byggnader med anknytning till emigration skyddats genom planläggning. Hangö museum har planer på att öppna en utställning om stadens historia. I utställningen ska enligt planerna också ingå en omfattande avdelning om emigration. Besökarna har möjlighet att genom en upplevelserik guidning göra en spännande tidsresa in i emigrationens historia. Hangö stads turistbyrå ordnar redan nu guidade promenader som går under namnet "I emigranternas fotspår".

Invånarna och de lokala företagarna i Hangö har en positiv inställning till att bevara spår av emigrationens historia. De lokala invånarna har även lyft fram tanken om att rusta upp och återställa vågbrytaren vid Västa hamnen och promenadbron till sin forna glans. Enligt planen skulle man på muren av stenblock från 1903–08 som fungerar som vågbrytare ingravera de

emigranternas namn, hemort och avresedatum som via Hangö emigrerade ut till världen. På Ellis Island i New Jersey i USA finns en motsvarande mur som många ättlingar till emigranter besöker.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att de byggnader i Hangö som har anknytning till emigreringen har antingen skyddats i detaljplanen eller hör till Museiverkets inventering Byggnads kulturmiljöer av riksintresse (RKY) från 2009. Alla objekt är också en del av den nationella stadsparken i Hangö. Därmed har bevarandet av området och byggnaderna med anknytning till emigration tryggats.

Utlandsfinländarparlamentet förhåller sig mycket uppmuntrande till vågbrytarprojektet i Hangö samt till Hangö museums planer på att öppna en historisk utställning där också emigrationen lyfts fram. Utlandsfinländarparlamentet väddar till utbildnings- och kulturministeriet för att det ska bevilja understöd för projektet.

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar alla intresserade utlandsfinländska samfund att utforska vilka samarbetsmöjligheter det finns t.ex. inom ramen för olika projekt som handlar om emigrationens historia i Hangö.

37. Att skydda ordet "sauna" (bastu)

Ordet "sauna" (bastu) har sedan Mikael Agricolas (1510 - 1557) tider hört till det finska skriftspråket. Också i många andra språk använder man ordet som ett lånord

från finskan. Det är ett allmänt begrepp som spridits över hela världen och med vilket man menar en byggnad eller ett rum som eldas upp och där man kan bada och tvätta sig.

Eftersom "sauna" är ett gemensamt ord för alla, är det inte möjligt att skydda ordet officiellt. Endast för produkter är det möjligt ansöka om ett nationellt och internationellt skydd av varumärke. Ett varumärke kan bestå av vilket tecken som helst som kan återges grafiskt. Det är ett kännetecken som näringsidkaren använder för att skilja de varor eller tjänster som han eller hon tillhandahåller från andras. I Finland skyddas varumärken genom att de registreras hos Patent- och registerstyrelsen.

I EU finns ett system för namnskydd för livsmedel och jordbruksprodukter. Avsikten är att skydda etablerade namn på livsmedel och jordbruksprodukter från missbruk och billigare imitationer. Namnskyddssystemet har varit i kraft sedan 1993. Skyddet innebär en garanti för att produktens ursprung, råmaterial och tillverkningsmetoder är kända. Av finländska produkter njuter följande produkter EU:s namnskydd: Lapin Poros kött, mandelpotatisen Lapin Puikula, pirogen Kainuun rönttönen, karelska piroger, kalakukko (limpa med inbakad fisk) samt sahti. För andra än livsmedels- och jordbruksprodukter finns inte motsvarande namnskyddssystem inom EU.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att skyddandet av ordet "sauna" inte hör till dess verksamhetsområde. Suomen Saunaseura ry (Finlands bastusällskap) uppmanas sprida information om bastuns grundläggande karaktär.

VI RESOLUTIONER OM SENIORFRÅGOR

38. Reducerade bastrygghetspensioner från Finland och Sverige

I Sverige har personer som fyllt 65 år och som har låg inkomstrelaterad pension eller ingen pension alls rätt att få garantipension. För att få full garantipension ska man ha bott i Sverige i fyrtio år. Pensionsbeloppet minskar vid kortare bosättningstid och i takt med att den inkomstrelaterade pensionen stiger. För personer födda 1937 eller tidigare gäller särskilda bestämmelser som innebär att deras pensioner baserade på arbetsmarknadsavtal, så kallade arbetsmarknadsförsäkringar, beaktas vid uträkningen av garantipensionen.

I Finland avser systemet med folkpension att trygga en minimiförsörjning för pensionstagare som på grund av kort arbetskarriär eller låga inkomster har liten arbetspension eller inte har någon rätt alls att få arbetspension. Den som har bott fyrtio år i Finland i

16–65 års ålder har rätt att få full folkpension. Vid kortare tid anpassas pensionsbeloppet till bosättningsåren. Full folkpension är 584,13 euro för ensamstående och 518,12 euro i månaden (2010) för den som lever i äktenskap eller är sambo. Bara den som inte har inkomster från arbetspension eller arbetspension till ett sammanlagt belopp om högst 51,54 euro i månaden kan få full pension. Om beloppet är högre minskar folkpensionen. Inkomstgränsen för när folkpension inte alls betalas ut går vid 1 207,38 euro i månaden för ensamstående och 1 075,30 euro i månaden för den som lever i äktenskap eller är sambo.

Enligt EU:s förordning om social trygghet kan pension som baserar sig på egen bosättnings- eller försäkringsperiod inte beaktas som inkomst när en likadan förmån räknas ut i en annan EU-stat. Folkpension från Finland betraktas som en likadan förmån som arbetspension och grundpension eller garantipension

motsvarande Finlands folkpension från en EU-/EES-stat. I förklaringen till förordningen har alla EU-stater uppgett vilka av sina pensioner som förordningen ska tillämpas på. Sverige anger tjänste- och fondpensioner (inkomstpension, tilläggspension, premiepension, inkomstrelaterad sjukersättning, aktivitetsersättning och den tidigare ATP-pensionen) och garantipension (garantipension, garantiersättning och tidigare folkpension och pensionstillskott). När folkpension från Finland räknas ut, beaktas alla andra pensioner från Sverige som inkomst utom dessa. Följaktligen minskar folkpensionen från Finland om man har svensk pension som grundar sig på arbetsmarknadsavtal, till exempel AMF-pensioner (AGS-, SAF- och LO-pensioner), pensioner från ITP-industrin, pension för handelsanställda, statliga (SPV-pensioner) eller kommunala (KPA-pensioner) pensioner.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet ber social- och hälsovårdsministeriet förhandla med det svenska socialdepartementet om möjligheterna att på ett skäligare sätt beakta svenska pensioner baserade på arbetsmarknadsavtal (arbetsmarknadsförsäkringar), när folkpension och garantipension för personer födda 1937 eller tidigare räknas ut.

39. Beskattningen av utlandsfinländare

Sedan 2006 har pensionen för personer som är stadigvarande bosatta utomlands och begränsat skattskyldiga beskattats progressivt enligt skattemyndighetens procentsats för förskottsinnehållningen. Sedan dess har skattesatsen, avdragen samt deklara-tions- och beskattningsförfarandet varit desamma som för pensionstagare bosatta i Finland. Alla skatter som tas ut i Finland av pensionstagare bosatta utomlands går till staten trots att den genomsnittliga skattesatsen för alla kommuner (18,98 % 2010) är den kalkylmässiga grunden. Kommunalskatten tillämpas för att skattebe- loppet ska var detsamma som för pensionstagare bo- satta i Finland. Om man inte tillämpade en kalkylmäs- sig kommunalskatt, skulle de begränsat skattskyldiga betala betydligt mindre skatt än de som är bosatta i Fin- land. Följaktligen vore beskattningen inte neutral. Den nationella skattelagstiftningen i Finland bygger på att skattskyldiga som är bosatta i Finland ska behandlas jämlikt och lika i överensstämmelse med grundlagen.

Högsta förvaltningsdomstolen i Finland har behand- lat beskattningen av personer bosatta utomland i mål HFD 2007:34. Domstolen begärde förhandsavgörande i målet av Europeiska gemenskapernas domstol (C-520/04) som yttrade bl.a. följande:

”31. Domstolen slår därmed fast att då den pensi- on som betalas ut i Finland utgör hela eller nästan he- la inkomsten för en i landet ej bosatt pensionär, såsom [namnet på personen], befinner denne sig när det gäl- ler inkomstskatt i objektivt sett samma situation som

pensionärer som är bosatta i Finland och som erhål- ler en identisk pension.

32. En sådan skillnad i behandling som följer av den slags lagstiftning som den som är i fråga i målet vid den nationella domstolen kan endast motiveras om den är grundad på objektiva hänsyn och står i propor- tion till det legitima syfte som eftersträvas med de na- tionella bestämmelserna.”

I domen från den 1 september 2006 (C-520/04) motiverar domstolen sin ståndpunkt på följande sätt:

”18. Enligt domstolens rättspraxis gäller att ställ- ningen som unionsmedborgare är avsedd att vara den grundläggande ställningen för medlemsstaternas med- borgare så att medborgare som befinner sig i samma situation behandlas lika i rättsligt hänseende vid tilläm- pningen av fördragets materiella bestämmelser, obero- ende av nationalitet och med förbehåll för de uttryckli- ga undantag som föreskrivs i det avseendet.

19. Till de situationer som omfattas av tillämp- ningsområdet för gemenskapsrätten hör de som av- ser utövandet av de grundläggande friheter som följer av fördraget, särskilt de som rör rätten att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier i enlighet med artikel 18 EG.

20. Eftersom en unionsmedborgare har rätt att i samtliga medlemsstater få samma behandling i rätts- ligt hänseende som de medborgare i dessa medlems- stater som befinner sig i motsvarande situation, är det oförenligt med rätten till fri rörlighet när en person i den medlemsstat där han är medborgare behandlas på ett mindre förmånligt sätt än vad som skulle ha varit fallet om han inte hade använt sig av de rättigheter i fråga om fri rörlighet som han har enligt fördraget.”

När högsta förvaltningsdomstolen behandlade mål HFD 2007:34, lämnade finansministeriet på begäran av domstolen ett yttrande. Där sägs det bl.a. att den direk- ta beskattningen inte har harmoniserats inom Europeis- ka gemenskapen. Även om området för direkt beskatt- ning hör till medlemsstaternas behörighet måste med- lemsstaterna likväl utöva sin behörighet med beaktan- de av gemenskapsrätten och följaktligen avhålla sig från alla former av öppen eller dold diskriminering på grund av nationalitet, säger ministeriet vidare.

I skatteavtal mellan stater är rätten att beskatta in- komster uppdelad mellan bosättningsstaten och käll- staten. Om rätten att beskatta inkomster delvis eller helt förbehålls källstaten, ska bosättningsstaten undanrö- ja dubbelbeskattning antingen genom en undantags- metod eller genom en avräkningsmetod. Undantags- metoden innebär att inkomsten undantas beskattning i bosättningsstaten och avräkningsmetoden att skatt som har betalats i källstaten dras av från skatten på samma inkomst i bosättningsstaten. Om staterna i ett skatteavtal avtalar att en inkomst undantas beskattning i bosättningsstaten, brukar de nästan undantags- löst också avtala att bosättningsstaten får beakta den undantagna inkomsten i skatten på annan inkomst.

Motionerna gäller pensioner som betalas ut från Finland till Storbritannien, när pensionstagarna betalar Council Tax i Storbritannien. Enligt artikel 19.1 i skat- teavtalet mellan Finland och Storbritannien (FördrS

2/1970) fördelas rätten att beskatta pensioner inom den privata sektorn på följande sätt:

”Om icke annat föranleds av bestämmelserna i punkterna 1 och 2 av artikel 20, skall pensioner och andra liknande vederlag samt livränta, som av en i avtalslutande stat bosatt person uppbäres med anledning av tidigare anställning, beskattas endast i denna stat.”

Rätten att beskatta pensioner för offentliga uppdrag regleras på följande sätt i artikel 20.2:

”Vederlag och pensioner, som av Finland, dess lokala myndigheter eller offentligt samfund i Finland tillhöriga medel eller fonder erläggs till fysisk person på grund av tjänster som denne i egenskap av tjänsteman utfört för Finlands regering, dess lokala myndighet eller offentligt samfund, beskattas endast i Finland, förutom i det fall att den fysiske personen är medborgare i Förenade Konungariket utan att samtidigt vara finsk medborgare.”

Enligt skatteavtalet mellan Finland och Storbritannien är det som regel det utbetalande landet som har rätt att beskatta pensioner. I artikel 25.1 a avtalar länderna följande om eliminering av dubbelbeskattning:

av dubbelbeskattning:

”a) skall skatt i Finland, som påföres enligt finsk lag och i enlighet med detta avtal, direkt eller genom försäkningsvinster, härrörande från källor i Finland (med undantag av skatt på inkomst, för vilken erläggs dividend) avräknas från skatt, vilken i Förenade Konungariket påförts samma inkomst eller beskattningsbara försäkningsvinster som den i Finland påförda skatten gäller;”

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar utlandsfinländare bosatta i länder med skatteavtal att vända sig till skattemyndigheterna i den stat där de är bosatta och kräva att dubbelbeskattningen där elimineras i överensstämmelse med skatteavtalet. Samtidigt vill parlamentet påminna om att pensionstagare som är bosatta i EU har rätt att utnyttja de möjligheter att överklaga och göra framställningar som EU tillåter.

40. och 41. Hur arbetspension tjänas in

Sedan 1960-talet har villkoren för de inkomstrelaterade arbetspensionerna i Finland huvudsakligen baserat sig på avtal som slutits med centralorganisationerna på arbetsmarknaden. Avtalen har sedan införlivats i lagstiftningen av regering och riksdag. Mellan 1961 och 1993 bekostade privata arbetsgivare arbetspensionerna ensamma. Därefter började man ta ut en arbetspensionsförsäkringspremie av arbetstagarna.

I Finland har alla löntagare och företagare ett arbetsrelaterat pensionsskydd. I arbetspensionen ingår pensioner från anställningar inom den privata sektorn och företagsverksamhet samt pensioner från anställning

inom den offentliga sektorn. Före pensionsreformen 2005 var pensionskyddet för löntagare ordnat enligt lagen om pension för arbetstagare (APL), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (KAPL) och lagen om pension för konstnärer och särskilda grupper av arbetstagare (KoPL). APL och KAPL trädde i kraft den 1 juli 1962, men anställningar som gällde den 8 juli 1961 ingick i KAPL. Lagarna avsåg anställa hos privata arbetsgivare och KAPL gällde i vissa fall arbete inom den offentliga sektorn. Efter den 1 januari 1998 ingick inte bara KoPL-yrken i KoPL utan också kortvariga anställningar inom den privata sektorn. Vidare tjänades arbets- och tjänstepension in för varje anställning. Pensionen bestämdes dock enligt längd och lön för varje anställning. Anställningar före 23 års ålder beaktades vanligen inte. Den 1 januari 2007 slogs APL, KAPL och KoPL ihop till en enda lag om pension för arbetstagare (ArPL). Samtidigt trädde också en ny lag om pension för företagare (FöPL), en ny lag om pension för lantbruksföretagare (LFöPL) och en ny lag om sjömanspensioner (SjPL) i kraft. Anställda inom stat, kommun och kyrka hör till lagen om statens pensioner (StPL), lagen om pension för kommunala tjänsteinnehavare och arbetstagare (KTAPL) och pensionslagen för evangelisk-lutherska kyrkan (KyPL). I slutet av 2006 upphävdes APL, KAPL, KoPL, FöPL, LFöPL och SjPL.

Reformen av arbetspensionerna trädde i kraft den 1 januari 2005. Samtidigt ändrades bestämmelserna om villkoren för att få pension, hur pension intjänas och hur den räknas ut. Målet är att finländarna ska pensionerna sig senare och att ökningen i pensionskostnaderna därmed ska dämpas. Den fasta pensionsåldern 65 år avskaffades och i stället infördes en flexibel pensionsålder 63–68 år. Bara den pension som tjänas in från och med 2005 räknas ut enligt de nya bestämmelserna. Före 2005 tjänade personer i åldrarna 23–65 år in pension och den räknades ut särskilt för varje anställning och företagsverksamhet. För tiden i arbete tjänade man in 1,5 % per år av pensionslönen för varje anställning eller företagares pensionsarbetsinkomst. Pensionslönen var ett medeltal för inkomsterna under ett visst antal år. Sedan 2005 tjänar man in arbetspension för arbete som utförs vid 18–68 års ålder. Pensionen räknas ut på årsarbetsförtjänsten enligt åldersbaserade procentsatser: 18–52 år 1,5 %, 53–62 år 1,9 % och 63–68 år 4,5 %. Som tid i arbete räknas bl.a. arbetslöshetstid, sjukskrivning, föräldraledighet, studier och barnavård och intjäningsprocenten är då 1,5 %.

Sedan 2008 har arbetspensionsförsäkringsbolagen inom den privata sektorn skickat ut arbetspensionsutdrag till personer bosatta i Finland som är i åldrarna 18–67 år. Med utdragen är det lättare att följa upp hur pensionen utvecklas. Utdraget har information om pension från anställning inom den privata sektorn och från företagsverksamhet och om sociala förmåner vid bl.a. studier. Däremot ger det ingen information om pension för anställning inom stat, kommun eller kyrka eftersom uppgifterna ännu inte har flyttats över till det gemensamma registret för arbetspensioner. Från och med 2012 kommer också anställningar inom den offentliga

sektorn att ingå i utdraget. Med hänvisning till datasekretessen har inga utdrag skickats ut till utlandsfinländare eftersom befolkningsdataregistret i Finland inte nödvändigtvis har uppdaterade adressuppgifter.

Noggranna uppgifter om sitt pensionskydd får man från sin egen arbetspensionsanstalt eller Pensionskyddscentralen. Den egna pensionsanstalten är det försäkringsbolag som den sista arbetsgivaren anlidade. I arbetspensionsutdraget är pensionen för varje anställning enligt det gamla pensionssystemet uträknat till och med 2004 och från och med 2005 för varje år. I utdraget ingår inga uppgifter om pension från den offentliga sektorn (stat, kommun eller kyrka), men det finns en anteckning om anställningstiden. För att personer bosatta utomlands ska få ett utdrag måste de begära det skriftligt, bifoga bostadsadress och personbeteckning och underteckna sin förfrågan personligen. En begäran om arbetspensionsutdrag kan skickas till 00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN. Centralen har sekretesskyddade kort som man kan använda för förfrågan om arbetspension. De finns på till exempel pensionsbolagen, FPA och Finland-Samfundets informationstjänst. Dessutom kan man få arbetspensionsutdrag med sina koder till en finländsk Internetbank antingen på det egna arbetspensionsförsäkringsbolagets webbplats eller på adressen

www.tyoelake.fi. Det går att begära rättelse om det finns fel i utdraget eller om det saknas uppgifter. I lagarna om pension inom den privata sektorn finns det en bestämmelse som säger att ansvaret för att utreda gamla uppgifter om anställningar inom privata sektorer successivt flyttas över från pensionsförsäkringsbolaget till den försäkrade.

I lagarna om pension om den offentliga sektorn finns det ingen bestämmelse om preskribering av pensionsrätten eller om den försäkrades skyldighet att kontrollera uppgifterna. Det är pensionsanstalterna inom den offentliga sektorn som på tjänstens vägnar utreder vilka anställningar som ger rätt till pension. Eventuella fel och brister korrigeras fortfarande utan frister. Den som vill ha uppgifter om sin arbetspension inom offentlig förvaltning kan skicka en förfrågan till Statskontoret eller Kommunernas pensionsförsäkring. Sedan 2010 är det Kommunernas pensionsförsäkring som har hand om kyrkans pensionsärenden. Enligt ett meddelande från finansministeriet har regeringen föreslagit att Kommunernas pensionsförsäkring ska ta över behandlingen av frågor som gäller personkunders pensioner av Statskontoret från och med den 1 januari 2011.

I EU/EES kan man i sin bosättningsstat fylla i en pensionsansökan för pension från alla andra länder i EU/EES där man har varit bosatt och arbetat. Pensionsanstalterna i länderna utbyter information och kontrollerar rätten till pension. I förekommande fall samordnar de pensionerna från flera länder. Den 1 maj 2010 trädde en förordning om social trygghet (883/04) i kraft i EU och den gäller alla medborgare som omfattas av den sociala tryggheten i EU:s medlemsstater. Den har bestämmelser om pension, förmåner vid sjukdom och arbetslöshet, förmåner vid olycksfall i arbetet och arbetsjukdom och familjeförmåner. Förordningen avser

att bl.a. skynda på pensionsansökningar när någon anholder om pension från flera EU-stater.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet tar inte ställning till själva motionen, men framhåller att pensionskyddet och reformerna av det är bra och heltäckande ordnade i den finländska lagstiftningen. Arbetspensionskyddet har funnits ända sedan 1960-talet och efter pensionsreformerna kan pension tjänas in också under studietiden. Parlamentet uppmanar alla utlandsfinländare att kontrollera sin rätt till pension i Finland, exempelvis genom att begära ett arbetspensionsutdrag från Pensionskyddscentralen, och att uppdatera uppgifterna om sig själva i Finland.

42. Åtgärder för att utveckla och bekosta arbetet med stödnätverk för äldre utlandsfinländare i Centraleuropa

I sitt svar på resolution 9 från 2000 (Bättre möjligheter att arbeta och praktisera i social och hälsovårdsbranschen) förklarar sig social- och hälsovårdsministeriet vara berett att stödja åtgärder som förbättrar möjligheterna för anställda och studerande inom social- och hälsovårdsområdet att arbeta och praktisera på utlandsfinländska organisationer och vårdinrättningar. Samtidigt påminner ministeriet om den ökande bristen på arbetskraft inom social- och hälsovården.

Utifrån tidigare resolutioner från utlandsfinländarparlamentet startade Finland-Samfundet 2004 ett praktikprogram inom social- och hälsovården (YH) i samarbete med Centret för internationell mobilitet och internationellt samarbete CIMO. Syftet är att ge äldre utlandsfinländare möjlighet att få praktikhjälp på finska eller svenska och att på så sätt medverka till deras välbefinnande. Praktikanterna är socionom- eller hälsovårdsstuderande och de ska ha studerat minst ett år. Praktiktiden får räknas in i studierna och det betyder att läroanstalten övervakar praktiken. Det i sin tur förutsätter att praktikanterna har en kvalificerad handledare som i förekommande fall kan ha kontakt med läroanstalten. Praktiktiden på seniorhemmen pågår mellan tre och sex månader. Praktikprogrammet har finansierats av högskolenheten vid undervisnings- och kulturministeriet. Beloppet har varit 60 000 euro om året och det har gett ungefär tjugo studerande årligen möjlighet att praktisera inom äldreomsorgen för utlandsfinländare. Dessutom har CIMO skjutit till medel och 2009 kunde totalt 31 praktikperioder genomföras.

Läroanstalterna inom social- och hälsovård har också egna bilaterala program för praktik på utländska ålderdomshem och till exempel utlandsfinländska organisationer som tillhandahåller seniortjänster. De kräver att praktikplatsen har en kvalificerad handledare för praktikanterna.

Vid sessionen 2005 godkände utlandsfinländarparlamentet följande resolution: " Utlandsfinländarparlamentet framhåller att en fortsatt finansiering av diverse existerande projekt med utlandsfinländska seniorer, måste tryggas så att de kan utvidgas till att omfatta utlandsfinländska organisationer på ett så omfattande sätt som möjligt. Därtill uppmanas presidiet och sekretariatet att fortsätta utreda samarbetsprojekt och kanaler för finansieringsmöjligheter." Utifrån detta har presidiet och sekretariatet arbetat för att bygga upp eller få en fortsättning på seniorarbetet bland utlandsfinländska seniorer och praktikprogrammen inom äldreården – och arbetet fortsätter.

I statsunderstödslagen (688/2001) ingår det bestämmelser om grunder och förfaranden som ska iakttas när statsunderstöd beviljas. Med statsunderstöd avses i lagen finansiering med karaktären av stöd som beviljas för att understödja en viss verksamhet eller ett visst projekt. Enligt 1 § ska lagen också tillämpas på statsunderstöd som beviljas för att användas utanför Finland.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet uppmanar presidiet och sekretariatet att utreda vilka möjligheter det finns att få medel för och att genomföra arbete bland äldre utlandsfinländare. Parlamentet ber social- och hälsovårdsministeriet ta hänsyn till behoven bland äldre finländare som är bosatta utomlands.

43. Vårdkedja för pensionärer

I Finland är det kommunerna som är skyldiga att ordna offentlig hälso- och sjukvård och de bekostar servicen med skatter som de tar ut av invånarna. Staten bidrar till social- och hälsovårdskostnaderna genom systemet med statsandelar. Den sociala tryggheten i Finland är bosättningsbaserad och den inbegriper alla som är stadigvarande bosatta här. När man flyttar inom EU flyttar rätten till social trygghet till den nya bosättningsstaten. I enlighet med EU:s förordning om social trygghet ersätter finska staten sjukvårdskostnader för pensionärer som är bosatta i en EU-stat, om de som pensionärer har flyttat till en EU-stat där de inte har rätt att få pension. De måste då betala en sjukvårdsavgift i Finland som är 1,64 % av den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen. Sjukvårdsavgiften tas också ut när rätten att beskatta pensionen genom skatteavtal har överförts på bosättningsstaten (Frankrike, Portugal, Spanien). Det beror på att sjukförsäkringspremien är en avgift av skattekaraktär som är undantagen skatteavtalen. EU-staterna ordnar sin social- och hälsovård inom ramen för sin nationella lagstiftning om social trygghet.

I början på 1980-talet införde Finland bestämmelser om stöd för närståendevård. Bestämmelserna ingick i

socialvårdslagen (710/1982) och förordningen om stöd för närståendevård (318/1993). Den nya lagen om stöd för närståendevård (937/2005) trädde i kraft den 1 januari 2006. Stödet är en lagstadgad socialtjänst som kommunerna ordnar inom ramen för sina anslag. "Syftet med lagen är att främja genomförandet av närståendevården i enlighet med den vårdbehövandes bästa genom att trygga tillräckliga social- och hälsovårdstjänster samt kontinuiteten av vården. Stödet för närståendevården är en helhet som innehåller nödvändig service för den vårdbehövande samt vårdarvode, ledighet och stödtjänster för närståendevårdaren." (Stödet för närståendevård. Handbok för kommunala beslutsfattare. Social- och hälsovårdsministeriets handböcker 2005:31. Helsingfors 2006). Stödet för närståendevård ges ut för att de vårdbehövande ska klara sig i hemförhållanden. Kommunen kan betala ut vårdarvode också när den vårdbehövande och vårdaren bor i sommarstugan eller gör en kortare utlandsresa.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet tar inte ställning till själva motionen, men framhåller att stöd för närståendevård kan betalas ut för tillfällig vistelse utomlands och att pensionärer som är stadigvarande bosatta utomlands på grundval av EU:s förordning om social trygghet kan få social- och hälsovård i sin nya bosättningsstat på samma villkor som pensionärerna i den staten. Den typ av äldreården för utlandsfinländare som är grundtanken i motionen främjas redan nu utifrån gällande resolutioner om frågan.

44. Stöd till senior- och vårdhem för finländare ute i världen

Vid sessionerna 2005 och 2007 antog utlandsfinländarparlamentet resolutioner om vård för utlandsfinländska seniorer och finansieringen av den. Både presidiet och sekretariatet arbetar för att målen i resolutionerna ska kunna uppnås. Den senaste resolutionen om tryggad finansiering för seniorhus för utlandsfinländare är från sessionen 2007: "Utlandsfinländarparlamentet uppmanar presidiet och sekretariatet att utreda möjligheterna till att inkludera anslaget för seniorhemmen och finskspråkig åldringsvård för utlandsfinländska seniorer i den årliga statsbudgeten. Samtidigt uppmanar utlandsfinländarparlamentet de utlandsfinländska gemenskaperna till att på eget initiativ utreda möjligheterna till finansiering av åldringsvården i det land där de är bosatta."

För att garantera stöd från Finland bör anslaget för seniorhemmen ingå i den årliga statsbudgeten. Detta för att till exempel Penningautomatföreningen, som i Finland stöder projekt för att bygga seniorhem och beviljar medel för att driva dem, vanligen inte ger stöd till projekt utanför Finland.

I de flesta fall är seniorhemmen, Finlandshemmen, resultatet av de utlandsfinländska organisationernas egna ansträngningar. Vissa av hemmen får bidrag från det land där de finns, men ofta är villkoret att också andra än finländare beaktas när de boende väljs.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att finska staten i förekommande fall ger engångsstöd, särskilt till de utländska ålderdomshem där det finns krigsveteraner, krigsinvalider och lottor från Finland.

VII RESOLUTIONER OM SOCIALA FRÅGOR

45. FN:s internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

FN:s generalförsamling antog den 13.12.2006 en internationell konvention som gäller rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Denna konvention bidrar till att öka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning och samtidigt undanröjs hinder, så att även personer med funktionsnedsättning kan åtnjuta mänskliga rättigheter. Samtidigt godkändes det frivilliga protokollet där personer med funktionsnedsättning ges rätt att lämna in klagomål till FN, om deras rättigheter kränks. Finland undertecknade både konventionen och det frivilliga protokollet den 30 mars 2007. För att konventionen ska kunna ratificeras, krävs det emellertid ändringar i lagstiftningen inom förvaltningsområdet för social- och hälsovårdsministeriet samt inrikesministeriet. Ratificeringen har inletts i Finland. Det har ansetts att skälet till att ratificeringen försenats är att lagstiftningen i Finland inte motsvarar kraven i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning bl.a. i fråga om lagen om hemkommun och lagstiftningen om tvångsmedel. I Finland finns det inte heller något sådant nationellt system för uppföljning och tillsyn där kraven i konventionen uppfylls. Sverige och Danmark har redan ratificerat konventionen i likhet med EG i november 2009.

Grundlagsutskottet i Finlands riksdag anser att det är viktigt att verkställande åtgärder vidtas utan dröjsmål på hemmaplan i syfte att göra det möjligt att ratificera denna konvention och det tillhörande protokollet.

Konventionen och protokollet trädde i kraft internationellt den 3 maj 2008.

Lagarna är olika i olika länder, vilket kommer att innebära att följdverkningarna av att konventionen ratificeras är olika i olika länder.

Ytterligare information finns på UN Enable – FN:s nätsidor om tillgänglighet, där man kan se vilka stater som har ratificerat konventionen och det frivilliga protokollet, se www.un.org/disabilities

Det finländska utrikesministeriet hanterar ratificeringsprocessen i Finland, se www.formin.fi

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet och Finland-Samfundet uppmanas hjälpa Sverigefinska Synskadadeförbundet att sprida information om FN:s internationella konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt att sprida information om att Sverigefinska Synskadadeförbundet är en utlandsfinländsk intresseorganisation för synskadade i Sverige.

46. Arvsskatt

Exemplet i motionen handlar om en finsk-tysk familj i Bremen med två syskon, det ena av dem bosatt i Finland och det andra i Tyskland. Då den ena föräldern eller båda föräldrarna i familjen dör, kan det syskon som bor i Finland få en skattefri arvsandel på 20 000 euro och det syskon som bor i Tyskland 200 000 euro (= priset på en lägenhet med en storlek på cirka 80 m²). Enligt motionen skulle man kunna korrigera detta genom att avtala om ärendet länderna emellan på så sätt att ärendet hanteras i det land där arvet utfaller till betalning, och personer med dubbelt medborgarskap skulle behandlas som medborgare i det berörda landet. Eftersom varje land har en specifik skatteautonomi, skulle denna lösning inte innebära att beskattningen måste ändras.

Finansministeriets tolkning av ärendet:
1. De olika staterna håller strikt fast vid sin beskattningsmässiga suveränitet. Inom gemenskapens område har man gjort undantag från detta i fråga om många indirekta skatter. De indirekta skatterna har harmoniserats för att främja den gemensamma inre marknaden. När det gäller direkt beskattning begränsas harmoniseringen till företagsbeskattningen. Däremot omfattas skatt på inkomster och arv inom ramen för personbeskattningen inte alls av harmoniseringen.

2. Staterna kan avtala sinsemellan om fördelningen av beskattningsrätten i bilaterala skatteavtal. Finland har slutit sådana avtal med flera tiotals länder i fråga om inkomstbeskattning. I dessa avtal är utgångspunkten den att man undviker att beskatta samma inkomster i två länder. I fråga om arvsbeskattningen har Finland

slutit endast några få avtal. Det viktigaste av dessa är skatteavtalet som har slutits mellan de nordiska länderna. Däremot kan länderna inte få beskattningsrätt med hjälp av skatteavtal, utan beskattningsrätten kan fungera endast på grundval av den nationella skattelagstiftningen i respektive land.

3. Systemen för arvsbeskattning är olika. I ett så kallat skattesystem med arvsandelar beskattas arvtagaren för arvet. Denna typ av skattesystem tillämpas i Finland. Det skulle inte alls passa in i detta system att skatten betalas till det land från vilket arvet mottas, om landet ifråga inte är arvtagarens bosättningsland. I vissa länder såsom i Storbritannien tillämpas ett system med kvarlåtenskapsskatt. Där beskattas dödsboet. Inom ramen för ett sådant system uppbärs skatten alltså i det land från vilket arvet mottas.

4. För att nå fram till det ovan nämnda slutresultatet borde de stater som tillämpar ett beskattningssystem med arvsandelar vara beredda att sluta beskatta personer som bor inom dessa länders territorium i sådana fall där arvet har mottagits från utlandet. Detta är inte ett realistiskt antagande. För att ett sådant fiktivt system skulle bli meningsfullt, borde den stat där den avlidne bodde uppbära skatten. Detta antagande är inte heller realistiskt, eftersom många stater – som t.ex. Sverige – inte uppbär någon arvsskatt.

5. Denna ändring anses inte vara möjlig.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet beslutade att inte ta ställning till motionen.

47. Konsulärt förfarande vid förlust av identitetshandlingar

Om en finländsk medborgare råkar ut för ett rån el. dyl. utanför Europa och förlorar sina viktiga dokument som t.ex. passet, kreditkortet, pengarna med mera, leder detta till mycket stora praktiska problem, som vanligtvis leder till nya problem.

1. Att få ett pass från finländska myndigheter är svårt på grund av långa avstånd, siesta, helgdagar osv. och konsulerna är inte heller alltid anträffbara.

2. Vid de finländska ambassaderna är resurserna i allmänhet begränsade för att ge finansiellt stöd tillräckligt snabbt i en sådan situation.

3. Utan pengar är det inte möjligt att ta sig till närmaste polisstation för att göra en brottsanmälan och utan pengar kan man inte heller övernatta på något hotell.

4. De finländska myndigheterna kan ge finansiellt stöd endast genom att bevilja ett pass för hemlandet inför en enkel resa hem.

De finländska ambassaderna eller konsulatet kan i nödfall låna pengar med återbetalningsförbindelse åt brottsoffret. Kontrollen av låntagarens identitet utgör vanligtvis inget hinder för sådan verksamhet. Om

brottsoffret även har förlorat sina identitetshandlingar, behövs det specialarrangemang. I praktiken skulle denna möjlighet till lån innebära att de finländska ambassaderna och konsulatet borde ha en liten reservfond för detta ändamål. Man borde även överväga andra möjligheter att bistå en person som har blivit rånad, t.ex. i form av transporter till polisstationen osv. Exempelvis Schweiz erbjuder sådan hjälp åt landets medborgare.

I utrikesministeriets kommentar till en motion som inlämnats inför 2007 års session i utlandsfinländarparlamentet står det att finländska medborgare som tillfälligt vistas utomlands och utlänningar som stadigvarande bor i Finland redan i nuläget mot en återbetalningsförbindelse kan få "lån" inför hemresan från beskickningen på grundval av den finländska lagen om konsulära tjänster (498/1999), om det har konstaterats att personen ifråga befinner sig i ett utsatt läge. Personen som undertecknat återbetalningsförbindelsen förbinder sig att efter hemkomsten betala tillbaka de medel som "lånats" åt honom eller henne. Den berörda förbindelsen är utmättningsbar.

Personer som råkat ut för ett brott kan i brådskande fall även vända sig till något företag som förmedlar pengar (Western Union, Forex el.dyl.).

Finansiellt bistånd till finländare som stadigvarande bor utomlands är ett ärende som enligt den aktuella lagstiftningen inte ingår i verksamhetsområdet för utrikesförvaltningen. Det konsulära samarbetet mellan EU-länderna och EU-institutionerna utvecklas kontinuerligt i synnerhet i fråga om tredje länder.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att de finländska ambassaderna och konsulatet ska tillhandahålla olika möjligheter till bistånd åt sådana finländare som blivit offer för brott, t.ex. i form av transport och penninglån med återbetalningsförbindelse.

48. Justering av förmånerna för krigsveteranerna

I förmånerna för krigsveteraner ingår bland annat en kostnadsfri gravplats, dock inte i sådana fall där gravplatsen väljs från en annan kommun eller församling än den där den berörda personen senast varit registrerad. Denna förmån borde vara personlig och inte relaterad till kommunen, och krigsveteraner borde få en kostnadsfri sista viloplats i den kommun som de själva har valt ut, i synnerhet om det gäller en släktgrav. Samma förmån bör även gälla utomlands bosatta krigsveteraner som önskar bli begravda i Finland.

Enligt § 6 moment 3 i begravningslagen kan befrielse från avgifter beviljas åt veteraner även om grunderna för de avgifter som uppbärs inom ramen för begravningsverksamheten i övrigt ska vara desamma för

alla dem som har rätt att bli gravsatta på den berörda församlingens begravningsplats.

Om församlingen beslutar att bevilja befrielse från avgifter åt veteranerna, kan församlingen i princip självständigt fastställa omfattningen av tillämpningsområdet för befrielsen, bl.a. om avgiftsbefrielsen ska gälla endast sådana avlidna personer som enligt 4 § i begravningslagen har rätt till en gravplats på den berörda församlingens begravningsplats.

Till exempel i Helsingfors församling får veteraner avgiftsfritt inlösa en gravplats, men de övriga kostnaderna ska betalas. Dessa veteraner eller deras makar ska vid sid död vara registrerade i Helsingfors.

Sandudds begravningsplats är en av de begravningsplatser som tillhör församlingarna i Helsingfors. Där finns det en veteranlund som särskilt har utsetts för ändamålet. På de övriga begravningsplatserna finns det inte särskilda områden för veteraner, utan veteranerna får en gravplats beroende på var det finns lediga platser. I de gamla släktgravarna begravs även veteraner och deras makar. För dessa gravar ska de efterlevande betala de övriga kostnaderna förutom förlängningarna av besittningstiden, som är kostnadsfria för avlidna med veterantecken. Därför får man inga veteranförmåner för fredade gravar.

I fråga om veteraner som bor utomlands har det fattats särskilda beslut och då har de exempelvis fått en gravplats i veteranlundan i Sandudd. Varje församling fattar sina egna beslut om begravningsavgifter för veteraner. Det finns redan stora skillnader mellan exempelvis Vanda och Helsingfors.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att undervisnings- och kulturministeriet undersöker de finländska krigsveteranernas möjligheter att få en kostnadsfri gravplats i Finland i den kommun som de berörda personerna själva önskar, oavsett vilken kommun som var deras senaste hemkommun.

49. Social- och hälsovårdstjänster

I Europeiska unionen trädde den nya förordningen 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen i kraft den 1.5.2010. Under den gångna vintern borde FPA ha anordnat ett informationstillfälle även på Costa Blanca om vilka personer som berörs av denna förändring.

Vuxendiabetes är en sjukdomsgrupp som hela tiden växer. Om sjukdomen inte behandlas eller om den behandlas dåligt, leder den till följdjukdomar och nedsatt funktionsförmåga samt ökande kostnader för samhället. Nya GLP-analoger, dvs. nya diabetesläkemedel för typ 2- diabetes (exenatid Byetta/Lilly och liraglutid Victoza/Novo Nordisk) är redan ersättningsbara i de flesta europeiska länder, bl.a. i Spanien. I Finland

betalar patienterna dessa läkemedel helt och hållet själv. GLP-1-analoger, som har en klart definierad ställning vid behandling av typ 2-diabetes, är enligt rekommendationerna en gängse behandlingsform vid sidan om rådgivning gällande sunda livsvanor samt vedertagna former av medicinering. I en europeisk barometerundersökning om diabetes hamnade Finland på 14. plats med knapp marginal före Litauen och Lettland. Finland har hamnat på efterkälken i fråga om behandlingen av landets 500 000 diabetiker.

I Europeiska unionen trädde den nya förordningen 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen i kraft den 1.5.2010. Denna förordning ersatte förordningen 1408/771. Förordningen medförde även förändringar i praxisen för hur det europeiska sjukvårdskortet utfärdas. Sådana pensionärer som stadigvarande bor i något EU-land och som mottar pensionsutbetalningar endast från Finland har enligt den nya förordningen rätt att få ett europeiskt sjukvårdskort från Finland. Åt sådana personer som bor utomlands och som får pension från Finland beviljades detta kort ända till maj månad i den stat där de berörda personerna bodde.

På hösten 2009 började FPA utreda förhållandena för utomlands bosatta pensionärer genom att sända dem ett uppföljningsbrev. I samband med denna uppföljning kontrollerade FPA om det garanterat är så att Finlands stat fortfarande har kostnadsansvar för deras sjukvård. I fråga om utomlands bosatta pensionärer förvaltar FPA de sjukvårdskostnader som faktureras och betalas mellan olika stater.

De som har svarat på brevet om uppföljning av förhållandena och som på grundval av detta har rätt till ett europeiskt sjukvårdskort från Finland fick detta kort automatiskt i början av maj.

Utomlands bosatta pensionärer som har fått ett europeiskt sjukvårdskort från Finland behöver också dokumentet "Intyg över rätt till vårdförmåner i Finland" inför sin vistelse i Finland, så att de kan utnyttja de offentliga hälsovårdstjänsterna i Finland. Detta intyg postas tillsammans med det europeiska sjukvårdskortet till sådana personer som även har rätt till den europeiska sjukvård som beviljas av FPA. I apoteken accepteras inte detta intyg, men man kan ansöka om ersättning av FPA i efterskott gällande kostnaderna för sådana mediciner som man köpt under en tillfällig vistelse i Finland.

Sådana finländska pensionärer som bor i Spanien berörs i huvudsak av denna ändring endast såtillvida att det europeiska sjukvårdskortet i praktiken beviljas av ett annat land. Ändringen gäller endast kortet "Tarjeta Sanitaria Europea" dvs. det europeiska sjukvårdskortet, som i fortsättningen kommer att beviljas av FPA till sådana pensionärer som stadigvarande bor i Spanien och som får pension endast från Finland. Finlands stat ansvarar för kostnaderna för deras sjukvård. Den nya förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen i Europeiska unionen medför inga förändringar i praxis för beviljande av kortet "Tarjeta de la Seguridad Social", dvs. det spanska sjukvårdskortet.

Ändringen gäller inte ännu sådana pensionärer som bor i Norge, Island, Liechtenstein eller Schweiz,

eftersom dessa länder börjar tillämpa den nya förordningen tidigast år 2011. De pensionärer som bor i dessa länder använder även efter den 1.5.2010 det europeiska sjukvårdskortet som beviljats av deras respektive bopälandsland.

FPA håller på att utarbeta ett nytt europeiskt sjukvårdskort för sådana utlandsfinländare som bor i EU-länderna. Detta kort ska ersätta det nuvarande europeiska sjukvårdskortet och intyget om rätten till vårdförmåner i Finland. Det nya kortet tas sannolikt i bruk i juli 2011. För att få sjukvård i de övriga EU-länderna skulle man då kunna använda ett enda kort. Sjukvårdskortet i bopälandslandet kommer fortsättningsvis att utgöra varje EU-lands specifika nationella kort. FPA informerar pensionisterna om det nya kortet under vintern 2011.

FPA och Pensionsskyddscentralen anordnade tre publikenemang i februari på den spanska Solkusten. Över 400 finländare deltog i dessa evenemang.

Under hösten 2009 sände Finland-Samfundet rf. ett meddelande om ändringarna i förordningen om samordning av de sociala trygghetssystemen åt alla sådana spansk-finländska föreningar, organisationer, media samt representanter för Finland-Samfundet som fanns i dess register. Under de informationsdagar som anordnats av Finland-Samfundet och som riktades till personer som flyttar utomlands efter sin pensionering har det även informerats om ändringen, liksom även i Finland-Samfundets veckomeddelande och i det månadsmeddelande som skickas till organisationerna, samt i medlemstidningen Finlandsbron. Informationssamarbetet fortsätter även framöver.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att FPA och Pensionsskyddscentralen samt de föreningar och organisationer som arbetar med utlandsfinländare fortsätter att informera utlandsfinländare om viktiga socialskydds- och hälsovårdstjänster.

50. Sjukvårdsavtalet mellan Finland och Kanada bör utvidgas till att omfatta andra provinser än Québec

I socialskyddsavtalet mellan Finland och Kanada finns det inga bestämmelser gällande sjukvård. Endast om den berörda personen i Kanada är bosatt i Québec, kan det avtal som slutits med Québec tillämpas.

Mellan Finland och Québec har det avtalats om att ge sjukvård åt vissa grupper av personer i samband med en tillfällig vistelse. Sådana grupper är bl.a. personer som tillfälligt arbetar i landet, utstationerade arbetstagare och studerande samt deras familjemedlemmar. Dessa personer får utnyttja hälsovårdstjänster på samma villkor som sådana personer som är bosatta i Finland. Detta system omfattar inte resenärer.

I fråga om kanadensiska patienter som kommer från andra håll än Québec och som måste söka vård i Finland tillämpas samma principer som tillämpas på sådana personer som kommer från ett land utan avtal. Avgiften som uppbärs av dessa patienter motsvarar de verkliga kostnaderna för vården. För patienter som kommer från Kanada (förutom Québec) är det ofta förmånligare att gå till ett helt privatägt sjukhus (t.ex. Mehiläinen) än att anlita ett sjukhus som tillhör den offentliga sektorn.

På grundval av detta avtalsarrangemang behöver den person som får vård inte betala större patientavgifter än sådana personer som är bosatta i Finland. Övriga personer som tillfälligt kommer till Finland från Québec, exempelvis turister, kan få betala de verkliga kostnaderna för vården. Kostnaderna ersätts inte mellan Finland och Québec.

Sådana personer som sänts från Finland till Québec för att arbeta där och som inte längre har socialskydd från Finland kan utnyttja den offentliga hälsovården i Finland då de besöker landet. För övriga personer som kommer från Kanada är detta inte möjligt. Det är inte heller möjligt för studerande. De är tvungna att skaffa sig en privat sjukförsäkring.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att social- och hälsovårdsministeriet på nytt inleder förhandlingar om ett sjukvårdsavtal mellan Kanada och Finland. Utgångspunkten för detta är att en lösning av samma typ som den i Québec ska gälla alla sådana invånare i de kanadensiska provinserna som ingår i de avgränsade grupper av personer som fastställts i sjukvårdsavtalet, bl.a. studenter och utstationerade arbetstagare.

51. Ändring av tidsfristen för faderskapslagarna i Finland

Faderskapslagarna i Finland är bristfälliga och står i strid mot FN:s barnkonvention, där det sägs att "varje barn har rätt att veta vilka föräldrarna är".

Relaterar till "fallet Ritva", en flicka född 1939 som sändes till Sverige som krigsbarn. Hon hade hela livet fått höra att "fadern dog i kriget". Efter moderns död fick hon veta namnet på den troliga fadern, och fann att han ännu levde. Han förnekade faderskapet men gick med på att lämna dna-prov, som visade att han verkligen var fadern. Om fadern inte frivilligt hade gått med på dna-testet finns enligt finländsk lag ingen möjlighet att gå vidare och få faderskapet rättsligt prövat. En gammal femårsgräns sätter stopp för det, efter 1981 var det omöjligt. Reglerna för hur faderskapsuppgifter införs i befolkningsregistret är också bristfälliga. Om fadern i det ovan relaterade fallet hade vägrat underteckna ett faderskaps erkännande, efter det att dna-provet otvetydigt bevisat faderskap, hade Ritva

ändå inte fått någon far i registret. Detta förhållande är högst otillfredsställande.

Lagen om faderskap ändrades den 1.10.1976. För barn som har fötts efter att denna lag trädde i kraft finns inte längre några tidsfrister som begränsar rätten att på nytt ta upp fastställandet av faderskapet.

Enligt den lag som trädde i kraft den 5.9.1975 kunde faderskap utredas endast om mannen frivilligt erkände sitt faderskap och om talan väcktes inom fem års tid.

I december 2009 tolkade hovrätten (HO 22.3.2005 1049) emellertid lagen om faderskap annorlunda i sitt avgörande och hänvisade till "Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna" samt bekräftade faderskapet för den berörda personen, som föddes före oktober 1976.

Ändringarna i den lag om faderskap som trädde i kraft i februari 2010 förtydligade bland annat de finländska myndigheternas internationella befogenheter

i ärenden som gäller faderskap. På grund av dessa ändringar är det lättare att fatta beslut om när faderskapet kan avgöras i Finland samt om vilken betydelse sådana avgöranden om faderskap som gjorts i en främmande stat har i Finland.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

**Utlandsfinländarparlamentet föreslår att justie-
ministeriet förordar slopandet av tidsfristen på
fem år även för sådana barn som har fötts före
den 1.10.1976 och dessutom gör det möjligt att
registrera faderskapet i folkbokföringen trots fa-
derns protester i sådana fall där faderskapet kan
påvisas.**

VIII RESOLUTIONER OM UFP:S STADGAR OCH EKONOMI

52. Justering av stadgarna för Utlandsfinländarparlamentet

Finland-Samfundet i norra Grekland inlämnade en motion till 2007 års session om justering av stadgarna för utlandsfinländarparlamentet. Stadgeutskottet behandlade den berörda motionen vid sessionen och vidarebefordrade motionen till presidiet i form av resolution 40. I denna resolution uppmanas presidiet att inlämna en motion om precisering av stadgarna inför sessionen år 2010.

Utgående från sekretariatets förslag behandlade presidiet förslaget till ändring av stadgarna vid sitt vårmöte den 17.4.2009. Bifogat finns stadgeutskottets förslag för att precisera stadgarna. Detta förslag grundar sig på presidiet och sekretariatets förslag.

Det bör noteras att stadgarna inte har ändrats utan preciserats. Således kan dessa preciseringar godkännas med enkel majoritet (1/2) i samband med parlamentets session. Om det är fråga om en ändring av stadgarna, ska ändringen godkännas med kvalificerad majoritet (2/3).

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS STADGAR

Artikel 1

Utlandsfinländarparlamentet består av representanter för runt om i världen verksamma representanter för finländska samfund. Sådana samfund som kommer med i utlandsfinländarparlamentets verksamhet ska bekräfta utlandsfinländarparlamentets stadgar och skriftligen meddela att stadgarna ratificerats till parlamentets sekretariat, Finland-Samfundet rf.

Artikel 2

Varje samfund har rätt att skicka en representant från sin medlemskår till utlandsfinländarparlamentets session. Samfund med över 500 medlemmar kan skicka två representanter och samfund med över 1 000 medlemmar kan skicka tre representanter.

Samfunden bör meddela om sin önskan att delta i utlandsfinländarparlamentets session till parlamentets sekretariat i enlighet med den tidsfrist som anges i arbetsordningen. Parlamentet fattar ytterst beslut om representationsrätten.

Artikel 3

Utlandsfinländarparlamentet sammanträder med två-tre års mellanrum. Parlamentet kan även sammanträda på initiativ av utlandsfinländarsamfunden då presidiet så beslutar. Vart femte år, när Republiken Finland fyller jämna år, anordnas en bredare jubileumssession.

Artikel 4

Finland-Samfundet rf:s ordförande fungerar som talman för utlandsfinländarparlamentet. Vid parlamentets session väljs vicetalmän samt suppleanter till dessa för en sessionsperiod bland de kandidater som har nominerats för vart och ett av områdena allra senast under de regionala möten som föregick sessionen.

Vice talmännen och deras suppleanter bör representera olika geografiska områden som utlandsfinländarparlamentets session har bekräftat. Dessa personer ska bo inom det område som de representerar. Talmannen och vicetalmännen bildar parlamentets presidium, som även sammanträder mellan sessionerna.

I presidiet ska olika grupper av utlandsfinländare i mån av möjlighet vara representerade så brett som möjligt.

Artikel 5

Samtliga finländarsamfund som har ratificerat stadgarna för utlandsfinländarparlamentet samt Finland-Samfundet rf. har rätt att framlägga motioner för behandling i utlandsfinländarparlamentet. Motionerna ska tillställas parlamentets sekretariat inom tidsfristen. På motsvarande sätt bör motionerna och av sekretariatet vid behov inhämtade expertutlåtanden tillställas parlamentsrepresentanterna i god tid före sessionerna.

Artikel 6

Då utlandsfinländarparlamentet är samlat möts representanterna i plenum och deltar i utskottsarbetet. Utskotten tar fram utkast till resolutioner utgående från motionerna. Dessa utkast presenteras och behandlas i plenum.

Artikel 7

Permanent utskott är medborgarskapsutskottet, kulturutskottet, ungdomsutskottet, studie- och utbildningsutskottet, socialutskottet, seniorutskottet, stadgeutskottet, ekonomiutskottet samt informationsutskottet. Övriga utskott tillsätts vid behov.

Olika geografiska områden bör tryggas representation i utskotten.

Artikel 8

Vid behov sammanträder presidiet tillsammans med ordförandena för utskotten till förstärkta presidiemöten.

Artikel 9

Parlamentet brukar i sitt arbete finska, svenska, engelska och ryska.

Artikel 10

Protokoll förs vid alla möten i utlandsfinländarparlamentet.

Artikel 11

Som sekretariat för utlandsfinländarparlamentet fungerar kontoret för Finland-Samfundet rf. Finland-Samfundet rf. förbinder sig att verka i enlighet med utlandsfinländarparlamentets beslut, befrämja beslutens förverkligande genom hänvändelser till myndigheterna i Finland och i mån av möjlighet till myndigheterna i andra länder samt till andra parter, samt att aktivt informera om besluten.

Artikel 12

För ändring av dessa stadgar krävs två tredjedels majoritet vid utlandsfinländarparlamentets session. Om ändringar i parlamentets arbetsordning beslutar parlamentets plenum genom enkel röstmajoritet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att dess stadgar preciseras i enlighet med förslaget från presidiet, sekretariatet och stadgeutskottet.

53. Fastställande av utskottet för politiska och officiella ärenden som ett permanent utskott

I utlandsfinländarparlamentets stadgar nämns medborgarskapsutskottet, kulturutskottet, ungdomsutskottet,

studie- och utbildningsutskottet, socialutskottet, seniorutskottet, stadgeutskottet, ekonomiutskottet och informationsutskottet som permanenta utskott. Övriga utskott tillsätts vid behov. Sedan år 1997 har det vid varje session ansetts skäligt att grunda ett separat utskott som ska behandla för politiska ärenden, organisationssärenden och/eller officiella ärenden.

Utskottet för politiska och officiella ärenden, som innan år 2000 då det bytte namn kallades utskottet för officiella och organisatoriska ärenden, är det enda betydande icke-permanenta utskottet på grundval av antalet motioner. Utskottet för politiska och officiella ärenden har under tio års tid mottagit sammanlagt 46 motioner, dvs. 13 % av alla motioner.

Utvecklingsriktningen har varit den att antalet motioner till utskottet för politiska och officiella ärenden stadigt har ökat under parlamentets tioåriga historia. År 1998 utgjorde dess andel av alla motioner 8 % och år 2007 redan en femtedel, 20 %.

Eftersom fastställandet av utskottet som ett permanent utskott innebär att stadgarna måste ändras, bör denna motion godkännas i parlamentet med en majoritet på minst 2/3 av de avgivna rösterna.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att utskottet för politiska och officiella ärenden fastställs som ett permanent utskott och införlivas i utlandsfinländarparlamentets stadgar som ett permanent utskott från och med följande session.

54. Yttranderätt för observatörer under utskottsarbetet

I utlandsfinländarparlamentets arbetsordning (7 §) konstateras det att "utskottens möten är stängda". Observatörer har ingen officiell ställning i utlandsfinländarparlamentet. Dessa observatörers ställning baseras på vedertagen praxis, som har skrivits in i utlandsfinländarparlamentets handbok under punkt 5.5 som handlar om observatörer. Enligt denna punkt har observatörer inte yttrande- eller rösträtt. (UFP:s handbok s. 20).

Att ge observatörer rösträtt är problematiskt på många sätt. Det är svårt att avgränsa de observatörer som skulle kunna få lov att hålla inlägg. Antalet inlägg av observatörerna skulle kunna öka okontrollerat. Om man vore tvungen att begränsa antalet observatörer på grund av platsbrist, skulle de inlägg som observatörerna har funderat ut inte alls kunna hållas. Observatörerna skulle också få olika ställning, om man med hänvisning till platsbrist endast skulle släppa in sådana observatörer som håller inlägg så att de skulle få följa med utskottens arbete. Under utskottsarbetet är det svårt att kontrollera vilka inlägg som är nödvändiga eller vilka som är onödiga, och själva utskottsarbetet kan störas avsevärt. I de utskott där det finns många

motioner att behandla skulle observatörernas inlägg leda till att tidtabellerna som redan från början är strama skulle stramas åt ytterligare.

Det bakgrundsarbete som utlandsfinländarsamfundet har gjort för de motioner som inlämnats borde vara så välgjort att man inte behöver förlita sig på att observatörerna i sina inlägg ska komma med väsentliga bakgrundsuppgifter och utredningar under själva utskottsarbetet. Utlandsfinländarparlamentets sekretariat tar gärna emot kompletterande tilläggsuppgifter gällande bakgrunden till motionerna även strax före den ordinarie sessionen. På detta sätt kan man säkerställa att man i samband med utarbetandet av förslaget till resolution har beaktat sådan information som gäller motionen och som inte ännu kunde noteras i bakgrundsuppgifterna då motionen sändes in till sekretariatet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att utskottet kan ge yttranderätt åt observatörer om utskottet så önskar.

55. Delning av regionen för Medelhavsländerna, Mellanöstern och Afrika

Enligt artikel 4 i utlandsfinländarparlamentets stadgar väljer parlamentet inför en sessionsperiod vicetalmän som ska representera olika geografiska områden. Den nuvarande representativa regionfördelningen för presidiet grundar sig på det beslut som fattades vid den första ordinarie sessionen som avhölls i utlandsfinländarparlamentet den 23.11.1998. Detta beslut grundar sig på det förslag som stadgeutskottet bearbetade. Enligt detta beslut består det ställföreträdande presidiet av åtta vicetalmän, som representerar sju geografiska områden och en icke-regional minoritet (representanten för finlandssvenskar i världen). Enligt utlandsfinländarparlamentets handbok består presidiet av åtta vicetalmän som representerar de områden som fastställts av UFP. (UFP:s handbok 7.1.2 s.27).

Denna områdesindelning har inte skrivits ned i UFP:s stadgar. Områdesindelningen kan ändras på grundval av en motion som efter utskottsbehandlingen blir föremål för utlandsfinländarparlamentets beslut. Detta beslut kan vara antingen enhälligt eller godkännas genom omröstning.

Mellanöstern och Afrika är geografiskt vidsträckta områden, men det finns relativt få sådana utlandsfinländarsamfund som har bekräftat UFP:s stadgar inom dessa områden. Asien och Latinamerika är liknande områden. Enligt UFP:s bestämmelser utgör Asien tillsammans med Australien en geografisk region, och Latinamerika har tillsammans med Förenta staterna en gemensam vicetalmän. På utlandsfinländarparlamentets sessioner finns det få representanter för sådana utlandsfinländarsamfund som kommer från Mellanöstern, Afrika, Asien och Latinamerika. Det var totalt fem

utlandsfinländarsamfund från dessa regioner som deltog i 2007 års session. Ett samfund från Asien (Thailand) deltog. Från Afrika och Latinamerika kom två samfund från respektive region. Inför sessionen innevarande år finns det igen fem anmälda samfund, dvs. två från Asien (Thailand), två från Afrika och ett från Latinamerika. Som jämförelse deltog i 2007 års session 30 samfund från Medelhavsländerna, 28 från Förenta staterna och 8 från Australien. År 2010 fanns det 29 anmälda samfund från Medelhavsländerna, 32 från Förenta staterna och 6 från Australien.

Baserat på sekretariatets erfarenheter har den nuvarande regionala uppdelningen fungerat väl. Man har ansett att det vore mest förnuftigt att slå samman representationen från Asien, Afrika och Latinamerika med det närmaste området där det finns gott om utlandsfinländarsamfund. Utlandsfinländarparlamentet har ett värde i sig, bland annat eftersom alla sådana utlandsfinländarsamfund som fungerar ute i världen kan delta i parlamentets verksamhet. Detta kunde eventuellt äventyras om sådana geografiska områden där det finns få utlandsfinländarsamfund skulle bilda egna regioner i parlamentet. Små och splittrade utlandsfinländarsamfund skulle inte nödvändigtvis ha tillräckligt med resurser för att upprätthålla ett vice ordförandeskap. Om de små områdena skulle ha egna representanter i presidiet, skulle dessa regioners betydelse å andra sidan öka orimligt mycket i förhållande till andra regioner.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att den nuvarande representativa områdesindelningen i presidiet fortfarande fungerar väl med tanke på utlandsfinländarparlamentet som helhet, samt att det tills vidare inte är skäligt att ändra på denna indelning.

56. Tyska som officiellt språk vid utlandsfinländarparlamentet

De språk som för närvarande bekräftats i UFP:s stadgar är finska, svenska, engelska och ryska. Betydelsen av ett språk som bekräftats i stagarna inom UFP är den att kommunikationen vid sessionerna och utskottsmötena inom ramen för UFP:s verksamhet garanteras på dessa språk. Då verksamheten vid utlandsfinländarparlamentet inleddes gavs rätt till rysk tolkning på villkoret att de kostnader som uppstår inte kommer att ligga på mötesarrangören Finland-Samfundets ansvar.

Om något språk skulle godkännas i enlighet med den motivering som anges i motionen så att det blir ett bekräftat språk i UFP:s stadgar, borde även andra språk godkännas på lika villkor och enligt samma kriterier. Under de kommande åren vore det svårt att förvägra t.ex. spanskan eller italienskan en liknande ställning, om det läggs fram förslag om att dessa språk ska bli officiella språk.

Flera av de språk som bekräftats i stagarna för UFP förorsakar betydande organisatoriska kostnader. I praktiken är det språk som används vid sessionerna finska. Tolkningstjänsterna införskaffas i form av köpta tjänster. Kostnaderna för en professionell tolk för två sessionsdagar är numera cirka 1 650 euro. Att bygga upp tolkkabinerna samt hyra den teknik som krävs för tolkningen ökar på de totala kostnaderna med mer än 4 000 euro. Översättningarna av resolutionstexterna beställs också som köpta tjänster.

Kostnaderna för att arrangera sessionerna i utlandsfinländarparlamentet finansieras ur budgeten för Finland-Samfundet rf. De huvudsakliga inkomstkällorna för Finland-Samfundet är medlemsavgifterna och det statliga verksamhetsbidraget som inte har höjts på elva år trots kostnadsutvecklingen. Att godkänna nya officiella språk skulle innebära en avsevärt ökad belastning för budgeten i Finland-Samfundet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att det antal officiella språk som anges i utlandsfinländarparlamentets stadgar inte ökas, bland annat av kostnadsskäl.

57. Anmälningdatum för organisationer och inlämningsdatum för motioner

I arbetsordningen för utlandsfinländarparlamentets session fastställs det att den sista dagen för att lämna in motioner är senast tre månader före sessionen. Denna tidsfrist grundar sig på att sekretariatet behöver tillräckligt med tid för att förbereda motionerna så att de ska kunna behandlas i parlamentets utskott.

Den sista anmälningdagen för samfunden är också tre månader före sessionen. Denna tidsfrist är nödvändig för att sekretariatet ska kunna bedöma hur många deltagare som är på väg till sessionen och utgående från detta kunna boka verksamhetsutrymmen och tolktjänster samt sköta andra förberedelser.

Ingendera av tidsfristerna respekteras. Enligt beräkningarna inkom 25 % av anmälningarna från samfunden till det innevarande årets session efter att tidsfristen löpt ut, och bland dessa inkom 15 % mer än en vecka efter tidsfristen. Fem av anmälningarna från samfunden kunde inte längre accepteras. Siffrorna för 2007 års session ligger på liknande nivåer.

Det förekommer också allvarliga brister i fråga om att respektera tidsfristerna för motionerna. Inför 2007 års session mottogs ännu 17 motioner efter tidsfristen på grund av olika exceptionella omständigheter. År 2010 mottogs 12 motioner efter tidsfristen. Tre motioner inkom så sent att de inte längre kunde accepteras.

Under hela utlandsfinländarparlamentets historia har utvecklingen varit likartad. För sekretariatet har det hittills varit helt acceptabelt att lämna utrymme för

att separat behandla alla sådana motioner och anmälningar som inkommit för sent samt bedöma om de ska tas med. Men eftersom antalet medlemsorganisationer i utlandsfinländarparlamentet hela tiden ökar och därmed också arbetsbördan med arrangemangen, förorsakar sena anmälningar och i synnerhet sena motioner allt mer arbete i framtiden.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Medlemsorganisationerna i Utlandsfinländarparlamentet uppmanas att respektera de tidsfrister som fastställts i arbetsordningen och att ta dem på allvar i syfte att underlätta arbetet för representanterna på sessionen och för sekretariatet.

58. Utgifter för att närvara vid Utlandsfinländarparlamentets sessioner bör ersättas till mindre utlandsfinländarsamfund

Utlandsfinländarparlamentet är alla utlandsfinländares gemensamma intressebevakningsorgan. Det är inte en oberoende förening eller ett oberoende organ, och har därför ingen egen finansiering. Dess verksamhet finansieras helt och hållet med budgetmedel från Finland-Samfundet. Utlandsfinländarparlamentet kan inte heller ansöka om stöd, utan det borde vara Finland-Samfundet som ansöker om det allmänna resebidraget för utlandsfinländarsamfunden som kommer till sessionen.

Finland-Samfundet har inte ekonomiska möjligheter att betala ut stöd för resekostnaderna.

De huvudsakliga inkomstkällorna för Finland-Samfundet är medlemsavgifterna och det statliga verksamhetsbidraget, som mottas från undervisnings- och kulturministeriet. Trots kostnadsutvecklingen har verksamhetsbidraget inte höjts på elva år.

Undervisnings- och kulturministeriet stöder med hjälp av tipsmedel olika konstformer, museiorganisationer och organisationer som värnar om traditioner samt olika kulturevenemang och andra typer av konst- och kulturverksamhet. Ministeriet kanaliserar stöd via Finland-Samfundet till utlandsfinländarsamfund och utlandsfinländska media, till finländska artister som är på väg till utlandsfinländska evenemang, till kultur-, bildnings- och hobbyverksamhet för utlandsfinländare och till arbetet med att upprätthålla klubbutrymmen. Trots en betydande ökning av antalet sökande har de anslagsbelopp som betalas ut via Finland-Samfundet legat kvar på samma nivå i flera års tid. De ansträngningar som utlandsfinländarparlamentets presidium och sekretariat har gjort för att öka anslagen som beviljas åt utlandsfinländare har inte lett till något resultat.

Med undantag för resebidragen till finländska artister är verksamhetsbidragen inte avsedda för att täcka resekostnader. Grunderna för hur bidragen utdelas har utarbetats i samarbete mellan undervisningsministeriet och Finland-Samfundet, och dessa grunder kan

inte ändras ensidigt. I det nuvarande ekonomiska läget kommer det inte att vara möjligt att ansöka om sådana bidragsformer som föreslagits i motionen.

Vid sidan om undervisnings- och kulturministeriet är det svårt att hitta andra potentiella organ som skulle kunna bevilja resebidrag till små utlandsfinländarsamfund. Bidragen från utrikesministeriet har riktats till att stöda finländska organisationers projekt för utvecklingssamarbete i utvecklingsländer samt projekt för utvecklingskommunikation och utvecklingsfostran i Finland. Arbets- och näringsministeriet beviljar selsättningspolitiska bidrag.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet konstaterar att det i det nuvarande ekonomiska läget inte finns realistiska möjligheter att få statliga anslag som stöd för att täcka små utlandsfinländarsamfunds resekostnader. Utlandsfinländarparlamentet föreslår att denna motion tas upp på nytt i följande session i utlandsfinländarparlamentet.

59. UFP:s konton och budget

Utlandsfinländarparlamentet finansieras helt och hållet med medel från Finland-Samfundet rf. I sina konton redovisar Finland-Samfundet i detalj de kostnader som uppstått inom ramen för de olika verksamhetsformerna. Utlandsfinländarparlamentet finns på kostnadspost 501. Samfundets kontor utarbetar varje år ett budgetförslag åt styrelsen i Finland-Samfundet. Styrelsen ansvarar för samfundets konton. Samfundets styrelse

har givit verksamhetsledaren fullmakt att redovisa Finland-Samfundets konton åt utlandsfinländarparlamentets ekonomiutskott för Finland-Samfundets del.

Enligt utlandsfinländarparlamentets resolutioner 59/2005 och 42/2007 fortsätter Finland-Samfundet rf. att stöda utlandsfinländarparlamentet och lämnar även i fortsättningen en redovisning över parlamentets utgifter åt ekonomiutskottet och presidiet. Dessutom konstateras i resolution 50/2002 att utlandsfinländarparlamentets utgifter på årsnivå är ca 100 000 euro, vilket utgör en mycket betydande del av Finland-Samfundets ekonomi. Utlandsfinländarparlamentet uppmanade undervisningsministeriet att ta detta i beaktande då ministeriet överväger hur stora anslagen till Finland-Samfundet ska vara.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Finland-Samfundet rf. fortsätter att stöda utlandsfinländarparlamentet och att Finland-Samfundet lämnar en redovisning över parlamentets utgifter åt ekonomiutskottet och presidiet även i samband med följande session. Utlandsfinländarparlamentet utövar kraftiga påtryckningar på den finländska riksdagen samt på undervisnings- och kulturministeriet så att de uppmärksammar regeringens utlandsfinländarpolitiska program, där den finländska regeringens politiska riktlinje är att garantera verksamhetsförutsättningarna för utlandsfinländarparlamentet. För att detta ska lyckas, bör anslagen som betalas ut via Finland-Samfundet för att finansiera utlandsfinländarparlamentets verksamhet ökas betydligt.

IX RESOLUTIONER OM INFORMATIONSFRÅGOR

60. YLE:s programutbud på Internet bör utökas för utlandsfinländare

Yleisradio (YLE) har under de senaste åren utökat sitt programutbud på Internet betydligt. Utanför Finlands gränser kan man motta YLE:s radio- och tv-program via Internet, men också med hjälp av en satellitantenn. Dessutom kan man i vissa länder titta på tv-program med hjälp av TV Finland, som är en avgiftsbelagd kanal.

På Internet kan man titta och lyssna på program på nätsidorna YLE Areena (<http://areena.yle.fi/>) och Elävä arkisto (<http://yle.fi/elavaarkisto/>) även utanför Finlands gränser.

Dessutom har Yleisradio öppnat en egen kanal på den sociala nätverkstjänsten YouTube (www.youtube.com/yle).

YLE tror att nätsidorna på YouTube tillför ett mervärde framför allt åt sådana finländare som bor utanför Finlands gränser. Det material som läggs ut på YouTube finns även på YLE Areena och Elävä arkisto. Tills vidare kan man i denna sociala nätverkstjänst se underhållningsprogram av YLE, men i framtiden kommer YLE eventuellt också att lägga in exempelvis nyheter och rentav hela program på YouTube, förutsatt att en överenskommelse om upphovsrätten kan nås.

TV Finland är en satellitkanal för utlandsfinländare. Programmen på denna kanal är en sammanställning av de inhemska programmen på Yleisradios YLE TV1, YLE TV2 och MTV3. TV Finland är en service för utlandsfinländare i Europa och syns ända på Kanarieöarna (<http://yle.fi/tvfinland/>).

Yleisradio försöker hela tiden tillhandahålla bättre service åt utlandsfinländare och anser att denna fråga

är viktig. Denna utveckling har under den senaste tiden främjats exempelvis tack vare Elävä arkisto och radions otaliga nedladdningsbara podcast-program, som finns tillgängliga globalt.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Yleisradio hela tiden ska utöka utbudet av program som utlandsfinländarna kan lyssna och titta på i Internet. Samtidigt ska Yleisradio minimera de tekniska problemen och utveckla distributionstekniken så att den är lika för alla.

61. Filmreportagen i Yleisradios Internet-sändningar bör synas utomlands

Alla mer omfattande problem med synligheten och hörbarheten av tv-programmen beror enligt Yleisradio på upphovsrätten. Yleisradio har naturligtvis globala rättigheter när det gäller vissa programinnehåll (sådana program som tillhör enbart Yleisradio, exempelvis nyheter och aktualitetsprogram), men snarare inte när det gäller annat innehåll. Om man i nyheterna använder internationellt material eller internationell musik, kan Yleisradio inte heller distribuera detta globalt.

Vid bredare distribution är musiken det centrala problemet, eftersom upphovsrättsorganisationer inskränker Yleisradios verksamhet till Finland delvis på grund av att de inte heller själva har globala rättigheter. I fråga om internationella serier har Yleisradio s.k. On Demand-rättigheter på Areena, i allmänhet enbart inom Finlands gränser.

I sina Internet-tjänster har Yleisradio försökt beakta utlandsfinländarna, exempelvis genom Elävä arkisto och genom de otaliga nedladdningsbara podcasterna på radio.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Yleisradio utvecklar nya möjligheter att nå utlandsfinländarna på ett bättre och mer mångsidigt sätt än för närvarande.

62. Yleisradio bör införa en egen Internetmedieavgift för utlandsfinländare

Yleisradio (YLE) har under de senaste åren utökat sitt programutbud på Internet. På Internet kan man titta och lyssna på program på nätsidorna YLE Areena (<http://areena.yle.fi/>) och Elävä arkisto (<http://yle.fi/elavaarkisto/>) även utanför Finlands gränser.

Dessutom har Yleisradio öppnat en egen kanal på den sociala nätverkstjänsten YouTube (www.youtube.com/yle).

De mer omfattande problemen med synligheten och hörbarheten av tv-programmen beror enligt Yleisradio på upphovsrätten. Exempelvis nyheter och aktualitetsprogram produceras helt i Yleisradios egen regi. Dessa program har Yleisradio globala rättigheter för. Om man i nyheterna använder internationellt material eller internationell musik, kan Yleisradio inte heller distribuera detta globalt.

Vid bredare distribution är musiken det centrala problemet, eftersom upphovsrättsorganisationer inskränker Yleisradios verksamhet till Finland delvis på grund av att de inte heller själva har globala rättigheter. I fråga om internationella serier har Yleisradio s.k. On Demand-rättigheter på Areena, i allmänhet enbart inom Finlands gränser.

I sina Internet-tjänster beaktar Yleisradio utlandsfinländarna, exempelvis genom Elävä arkisto och genom de otaliga nedladdningsbara podcasterna på radion.

Således har man ingalunda ens tillgång till alla rättigheter för att kunna sända programmen. Dessutom försöker Yleisradio se till att programmen är avgiftsfria. Tanken om en medieavgift för utlandsfinländarna anses dock inte vara helt omöjlig.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att Yleisradio inte bara ska försöka se till att tjänsterna förblir avgiftsfria, utan även att Yleisradio samtidigt ska undersöka möjligheterna att tillhandahålla avgiftsbelagda tjänster för att utvidga programutbudet åt utlandsfinländarna.

63. De finländska tv-programmen ska kunna ses i realtid utanför Finlands gränser

Yleisradio sänder tv-program för utlandsfinländare via kanalen TV Finland. TV Finland är en kanal där innehållet består av ett urval av de inhemska programmen på Yleisradios tv-kanaler och på MTV3. I huvudsak sänds programmen som s.k. simulcast-sändningar samtidigt som sändningarna går ut i eteren i Finland.

TV Finland är en avgiftsbelagd service. För att titta på denna kanal behövs utrustning med satellitmottagare och ett programkort. Med detta kort har man rätt att titta på den berörda kanalen.

År 2008 konkurrensutsatte Yleisradio satellitdistributionen och den tillhörande servicedriften för TV Finlands del. Sändningarna i TV Finland sänds via satelliten Thor5. Satelliten Thor5 drivs av bolaget Telenor NS, som har sitt säte i Norge. De programkort som är avsedda för mottagning av satellitsändningar distribueras via Telenors dotterbolag Connova TVX Ab. Dessutom ansvarar Connova för kundservicen i koppling till mottagningen av sändningar. Samtidigt förbättrades tackningsområdet för tv-tittandet så att Kanarieöarna även ingår i detta område. Nuförtiden täcker

sändningsområdet för TV Finland största delen av Europa, även Turkiet.

Yleisradios tv-kanaler sänds även helt och hållet via satellit. Denna service är avsedd för mottagning endast i Finland och programmen sänds nuförtiden med hjälp av en satellit vars s.k. sändare är riktad mot de nordiska länderna. Yleisradio och Canal Digital har ett gemensamt avtal som täcker endast sändningar till Finland. Detta gäller även andra finländska tv-kanaler, till exempel MTV3 och Nelonen. Avsikten med de satellitsändningar som sänds i Finland är att de ska utgöra ett satellitbaserat alternativ för de satellitmottagare som finns i landet samt att de delvis eller helt och hållet ska täcka de områden som inom området för markdistributionen ligger i tv-skugga.

Canal Digital har inget monopol på denna service, utan servicen har tidigare varit tillgänglig även genom Viasat. Viasat slutade emellertid sända Yleisradios kanaler i Finland år 2008.

Vid sidan om TV Finland sänder Yleisradio två radiokanaler med ett visst programurval gratis i Europa med hjälp av både Thor5 och Hotbird6, och i Asien och Australien med hjälp av AsiaSat2, samt ett dagligt programurval även i Amerika via satellit. På kanalen YleSat1 sänds program från YLE Puhe. På kanalen YleSat2 sänds ett urval av det breda radioutbudet från Yleisradio, även på svenska och på ryska, och nattetid sänds program på nattradion, som drivs gemensamt av kanalerna på YLE.

YLE:s breda utbud på Internet täcker alla sådana riksomfattande och regionala radiosändningar som sänds som direktsändningar i hela världen. Dessutom sänder Yleisradio i mån av möjlighet ett brett programutbud på Internet via nättjänsten YLE Areena. I fråga om sändningar från evenemang försöker man producera separata direktsändningar på Internet. Ganska ofta ger innehavaren av sändningsrättigheterna dock inte tillåtelse att sända ens intervjukommentarer om evenemanget via Internet. Yleisradio distribuerar tills vidare inte tv-kanalernas simulcast-sändningar via Internet. Med de befintliga resurserna är det inte ekonomiskt möjligt att starta denna service, inte ens i Finland.

Vad gäller TV Finland kommer Yleisradio även i framtiden att inom ramen för sina ekonomiska resurser leta efter eventuella nya distributionssätt i fråga om såväl Internet-sändningar som IPTV- och satellit-sändningar.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet anser att de frågor som tagits upp i resolution 63 har behandlats uttömmande i resolutionerna 60-62 och därför behövs ingen särskild resolution.

64. Möjligheterna att titta på finländska tv-program i Alanya i Turkiet bör förbättras

I Alanya i Turkiet bor cirka 1 300 finländare under en del av året. Dessutom besöker cirka 55 000 finländare detta område årligen. Finländarna i detta område har vänt sig till Yleisradio och vädjat att Yleisradios sändningar fortfarande skulle kunna mottas med en satellitantenn av normal storlek samt att sändningarna kunde gå ut i realtid och inte i form av ett sammandrag. I Turkiet kan man inte titta på Internet-sändningar lika enkelt som i vissa andra länder.

Sändningarna i TV Finland sänds för närvarande via satelliten Thor5. Satelliten Thor5 drivs av bolaget Telenor NS, som har sitt säte i Norge. De programkort som är avsedda för mottagning av satellitsändningar distribueras via Telenors dotterbolag Connova TVX Ab. Dessutom ansvarar Connova för kundservicen i koppling till mottagningen av sändningar. Enligt Yleisradio förbättrades samtidigt täckningsområdet för tv-tittandet så att Kanarieöarna även ingår i detta område. Nuförtiden täcker sändningsområdet för TV Finland största delen av Europa, även Turkiet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Eftersom den service som finländarna i Turkiet får av Yleisradio har försämrats, föreslår utlandsfinländarparlamentet att Yleisradio omedelbart vidtar åtgärder för att se till att återställa servicen.

65. På utlandsfinländarparlamentets webbplats bör det skapas regionala sidor så att utlandsfinländarsamfund kan informera om sin verksamhet

På utlandsfinländarparlamentets webbplats finns det sidor med uppgifter om alla vicetalmän i de regioner som är representerade i utlandsfinländarparlamentet. På dessa sidor informerar vicetalmännen om olika frågor som är kopplade till utlandsfinländarparlamentets verksamhet, som t.ex. om regionala möten, om övriga evenemang och om hur arbetet med resolutionerna fortskrider.

Utlandsfinländarparlamentets hemsidor är avsedda för information om verksamheten i utlandsfinländarparlamentet.

På webbplatsen för Finland-Samfundet rf. finns avsnittet "Forum", där utlandsfinländarsamfund på eget initiativ har möjlighet att informera om sin verksamhet och sina evenemang.

Finland-Samfundet och utlandsfinländarparlamentet finns även på Facebook. Det är möjligt att gå med i dessa grupper och att kommentera eller meddela om saker och ting.

Finland-Samfundet har mer än 1 500 utlandsfinländarorganisationer i sitt register, och detta register

uppdateras aktivt. Finland-Samfundet uppmanar alla utlandsfinländarorganisationer att meddela sina uppgifter till samfundet, så att registret blir så fullständigt som möjligt och alltid är uppdaterat.

De flesta föreningar med utlandsfinländare har numera sina egna webbplatser där de informerar om sina evenemang. Via Internet är det lätt att leta upp andra föreningar av finländare i världen.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att föreningarna med utlandsfinländare och övriga samfund i de olika regionerna på eget initiativ knyter kontakter med varandra. De kan också kontakta vicetalmannen i det berörda området, och om föreningarna tillsammans med vicetalmannen beslutar om saken, kan den berörda vicetalmannens webbsidor utvecklas bland annat så att sidorna blir en ömsesidig informationskanal.

Samfunden uppmanas att informera om sina evenemang via Finland-Samfundets webbplats.

Utlandsfinländarsamfunden påminns också att lämna sina uppgifter till Finland-Samfundet och att uppdatera dem. I Finland-Samfundet finns världens mest heltäckande register över utlandsfinländarsamfund.

66. De finländska krigsveteranernas och Lottornas historia i Kanada bör nedtecknas

Verksamheten i föreningarna av krigsveteraner och Lottor i Kanada kommer att upphöra inom de närmaste tio till femton åren. Därför borde man så snabbt som möjligt nedteckna dessa organisationers historia. I Kanada finns det sju föreningar för krigsveteraner. Dessa föreningar är utspridda över hela landet från Vancouver ända till Montreal.

Enligt Finlands Krigsveteranförbund har det inte genomförts några omfattande intervjuer och undersökningar om krigsveteraner ens i Sverige, där det finns tre gånger så många krigsveteraner som i Kanada. Krigsveteranförbundet anser att detta är ett viktigt projekt och tillhandahåller konsulthjälp för projektet.

Via Centret för internationell mobilitet och internationellt samarbete (CIMO) åker finländska studerande inom informationsbranschen iväg till ställen utanför EU:s område för att arbeta som praktikanter på utlandsfinländska tidningar. För närvarande finns det praktikanter på två kanadafinländska tidningar, Vapaa

Sana och Canadian Sanomat. Dessa praktikanter arbetar på den berörda tidningsredaktionerna i sex månader och återvänder därefter till Finland. Syftet med deras praktik är att de ska utvecklas i sitt arbete som redaktörer och därför är de i tidningens tjänst under hela sin arbetstid.

Migrationsinstitutet, som fungerar i Åbo, anser att nedtecknandet av de finländska krigsveteranernas verksamhet och historia är ett värdefullt projekt och har visat sitt intresse för projektet.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att föreningarna för krigsveteraner och Lottor i Kanada kontaktar Migrationsinstitutet i syfte att nedteckna historien i sina respektive föreningar.

67. Ingermanländska historiska publikationer bör stödas

Det har utkommit många olika verk och publikationer om utlandsfinländare och även om ingermanfinländare i dessa gruppers hemländer. Inkeriläisten sanoma och andra tidningar utkommer i Estland och i Ryssland.

En gång per år kan utlandsfinländska tidningar och bland annat sådana personer som medverkar i projekt om historieböcker ansöka om understöd för informationsverksamhet från Finland-Samfundet rf. Av det anslagsbelopp som beviljats av undervisnings- och kulturministeriet utdelas årligen understöd till tiotals sökande av Finland-Samfundet. Under de senaste åren har det inkommit i genomsnitt 90–100 ansökningar per år. Ungefär hälften av dem är ansökningar om specialstöd, vilket även omfattar exempelvis historieböcker.

Anslaget för dessa understöd har legat på samma nivå i flera år. Finland-Samfundet och utlandsfinländarparlamentets presidium har i sina möten träffat representanter för undervisnings- och kulturministeriet och föreslagit att anslagen ska höjas.

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTETS RESOLUTION:

Utlandsfinländarparlamentet föreslår att presidiet och sekretariatet fortsättningsvis vädjar till undervisnings- och kulturministeriet att höja anslagen för de understöd som är avsedda för utlandsfinländare och som utdelas av Finland-Samfundet.

ULKOSUOMALAISPARLAMENTTI

UTLANDSFINLÄNDARPARLAMENTET
FINNISH EXPATRIATE PARLIAMENT

Yhteisön nimi / Samfundets namn / Name of the organization:

Haluamme, että ulkosuomalaisparlamentin posti lähetetään seuraavaan osoitteeseen
Vi önskar, att utlandsfinländarparlamentets post sänds till följande adress.
Please, send mail from the Finnish Expatriate Parliament to the following address

Osoite / Adress / Address:

Sähköposti / Epost / E-mail:

Puh / Tel:

Faksi / Fax:

Yhteisön kotisivut / Samfundets hemsidor / www-pages:

Päiväys / Datum / Date:

Yhteisön puheenjohtajan, sihteerin tai USP-yhteyshenkilön allekirjoitus
Underskrift av samfundets ordförande, sekreterare eller UFP-kontaktperson
Signature of organization's Chairman, Secretary or FEP contact person

Palauttakaan lomake täytettynä USP:n sihteeristöön. Kiitos yhteistyöstä!
Returnera blanketten till UFP:s sekretariat. Tack för samarbetet!
Please, submit the form to the Secretariat of the Finnish Expatriate Parliament. Thank you for your cooperation!

Ulkosuomalaisparlamentti, Suomi-Seura, Mariankatu 8, 00170 Helsinki, Finland
sähköposti / epost / e-mail: info@usp.fi
puh. / tel: +358-9-684 121 27
faksi / fax: +358-9-684 121 40
www.usp.fi

Ulkosuomalaisparlamentin sihteeristö

Suomi-Seura ry
Mariankatu 8
00170 Helsinki
Puh: +358-(0)9-684 1210
Faksi: +358-(0)9-684 121 40
Sähköposti: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi

Utlandsfinländarparlamentets sekretariat

Finland-Samfundet
Mariegatan 8
00170 Helsingfors
Finland
Tel: +358-(0)9-684 1210
Fax: +358-(0)9-684 121 40
E-post: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi

The Secretariat of the Finnish Expatriate Parliament

Finland Society
Mariankatu 8
00170 Helsinki
Finland
Tel: +358-(0)9-684 1210
Fax: +358-(0)9-684 121 40
E-mail: info@usp.fi, info@suomi-seura.fi
Internet: www.usp.fi, www.suomi-seura.fi